«ԱՐԵԳԱԿ»
ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններ
և անկախ աուդիտորական եզրակացություն
2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Բովանդակություն

Էջ

ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ 2018 Թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-ԻՆ ԱՎԱՐՏՎԱԾ ՏԱՐՎԱ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԵՎ ՀԱՍՏԱՏՄԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ 1
ԱՆԿԱԽ ԱՈՒԴԻՏՈՐԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ 2
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 5
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար 6
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար 7
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար 8

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

1. Ներածություն 9
2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն 9
3. Կարևոր հաշվապահական գնահատումներ և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների կիրառման դատողություններ 33
4. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ 36
5. Ժամկետային ավանդներ 36
6. Հաճախորդներին տրվող վարկեր 37
7. Ներդրումային արժեթղթեր ամորտիզացված արժեքով 41
8. Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ 42
9. Այլ ակտիվներ 43
10. Վարկեր և փոխառություններ 44
11. Այլ պարտավորություններ 45
12. Ֆինանսական գործունեությունից առաջացած պարտավորությունների համադրում 45
13. Բաժնետիրական կապիտալ 45
14. Այլ պահուստներ 46
15. Տոկոսային եկամուտ և ծախս 46
16. Այլ գործառնական եկամուտ 46
17. Անձնակազմի գծով ծախսեր 46
18. Վարչական և այլ գործառնական ծախսեր 47
19. Շահութահարկի գծով ծախս 47
20. Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում 48
21. Կապիտալի կառավարում 62
22. Պայմանական դեպքեր և պարտավորություններ 62
23. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը 63
24. Փոխկապակցված անձանց հետ գործարքներ 66

«ԱՐԵԳԱԿ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ

ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ 2018 Թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-ԻՆ ԱՎԱՐՏՎԱԾ ՏԱՐՎԱ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԵՎ ՀԱՍՏԱՏՄԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Ղեկավարությունը պատասխանատու է «ԱՐԵԳԱԿ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ-ի (այսուհետ՝ «Ընկերություն») 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա գործունեության արդյունքները, դրամական միջոցների հոսքերը և Ընկերության բաժնետիրական կապիտալի փոփոխությունները ճշմարիտ ներկայացնող, Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին (ՖՀՄՍ) համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է՝

- Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության պատշաճ ընտրության և կիրառման համար,
- Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մեջ ներկայացվող տեղեկատվության համապատասխանության, վստահելիության, համեմատականության և հասկանալիության համար,
- Լրացուցիչ բացահայտումների տրամադրման համար, երբ ՖՀՄՍ-ի հատուկ պահանջների համապատասխանությունը բավարար չէ, որպեսզի օգտագործողները պատկերացում կազմեն Ընկերության ֆինանսական վիճակի և կատարողականի վրա որոշակի գործարքների, այլ իրադարձությունների և պայմանների ունեցած ազդեցության մասին, և
- Ընկերության գործունեության անընդհատությունն ապահովելու կարողության գնահատման համար:

Ղեկավարությունը նաև պատասխանատու է՝

- Ընկերությունում ներքին վերահսկողության արդյունավետ և ողջամիտ համակարգ մշակելու, ներդնելու և պահպանելու համար,
- Համապատասխան հաշվապահական գրանցումներ վարելու համար, որոնք բավարար կլինեն Ընկերության գործառնությունները արտացոլելու և ներկայացնելու և ցանկացած ժամանակ Ընկերության ֆինանսական վիճակը ողջամիտ ճշգրտությամբ բացահայտելու համար, ինչպես նաև հնարավորություն կընձեռեն ղեկավարությանը հավաստիանալու, որ Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունները համապատասխանում են ՖՀՄՍ-ներին,
- ՀՀ օրենսդրության և հաշվապահական ստանդարտների պահանջներին համապատասխան հաշվապահական հաշվառում վարելու համար,
- Ընկերության ակտիվների անվտանգության ապահովման համար խելամիտ քայլերի իրականացման համար, և
- Խարդախությունների և նմանատիպ այլ երևույթների բացահայտման և կանխարգելման համար:

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատված են Տնօրենների խորհրդի կողմից 2019 թ. մայիսի 21-ին:

Ստորագրված է Տնօրենների խորհրդի անունից՝

Մարիամ Եսայան
Գործադիր տնօրեն

Արմինե Աղաջանյան
Ֆինանսական տնօրեն

Մայիսի 27, 2019 թ.
Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն

Դելոյթ Արմենիա ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երևան, Ամիրյան փող. 4/7
«Իմպերիում պլազա» բիզնես
կենտրոն, 7-րդ հարկ

Հեռ.՝ +374 10 52 65 20
Ֆաքս՝ +374 10 52 75 20
www.deloitte.am

ԱՆԿԱԽ ԱՈՒԴԻՏՈՐԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

«ԱՐԵԳԱԿ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ-ի բաժնետերերին՝

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «ԱՐԵԳԱԿ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ-ի (այսուհետ՝ «Ընկերություն») ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը՝ առ 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ը, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները՝ ներառյալ հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփ նկարագիրը:

Մեր կարծիքով, կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Ընկերության ֆինանսական վիճակը 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքը և դրամական միջոցների հոսքերը՝ համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմք

Աուդիտն իրականացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը նկարագրված է այս եզրակացության՝ «*Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար*» բաժնում: Մենք անկախ ենք Ընկերությունից՝ համաձայն Հաշվապահների էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված *Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի էթիկայի կանոնագրքի* (*ՀԷՄՄԽ կանոնագիրք*) և պահպանել ենք էթիկայի այլ պահանջները՝ համաձայն նշված պահանջների և ՀԷՄՄԽ կանոնների: Համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավարար և համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ներին համապատասխան սույն ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման, ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որը ղեկավարությունը համարում է անհրաժեշտ սխալի կամ խարդախության արդյունքում առաջացող էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Ընկերության անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար՝ անհրաժեշտության դեպքում բացահայտելով անընդհատությանը վերաբերող հարցերը, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքը կիրառելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Ընկերությունը, ընդհատել դրա գործունեությունը, կամ էլ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձինք պատասխանատու են Ընկերության ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

«Դելոյթ» անվանումը վերաբերում է երաշխիքով սահմանափակված «Դելոյթ Թուշ Թոմացու Լիմիթեդ» բրիտանական մասնավոր ընկերությանը, ինչպես նաև դրա անդամ ֆիրմաների ցանցը ներկայացնող ցանկացած մեկ կամ մի քանի կազմակերպության, որոնցից յուրաքանչյուրն իրենից ներկայացնում է առանձին և անկախ իրավաբանական անձ: «Դելոյթ Թուշ Թոմացու Լիմիթեդ»-ի, նրա անդամ ֆիրմաների և իրավական կառուցվածքի մասին տեղեկատվություն ստանալու համար այցելեք www.deloitte.com/about: ԱՊՀ-ում «Դելոյթ»-ի իրավական կառուցվածքի վերաբերյալ տեղեկատվություն ստանալու համար այցելեք www.deloitte. am/about:
© 2019 «Դելոյթ Արմենիա» ՓԲԸ: Բոլոր իրավունքները պաշտպանված են:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով զերծ են էական խեղաթյուրումներից, անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորի եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՍ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում, և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին, կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական թերահավատություն: Ի լրումն՝

- Հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվություններում առկա էական խեղաթյուրման ռիսկը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ, կամ ներքին հսկողության համակարգի չարաշահում:
- Ձեռք ենք բերում աուդիտին առնչվող ներքին հսկողության մասին պատկերացում՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Ընկերության ներքին հսկողության համակարգի արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- Գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարված հաշվապահական գնահատումների և առնչվող բացահայտումների խելամտությունը:
- Եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ, և հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, թե արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է էական կասկած հարուցել Ընկերության անընդհատ գործելու կարողության նկատմամբ: Եթե եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզնից պահանջվում է աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, երբ այդպիսի բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա:

  Սակայն, ապագա դեպքերը կամ իրավիճակները կարող են ստիպել Ընկերությանը՝ դադարեցնել գործունեության անընդհատության հիմունքի կիրառումը:
- Գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքն ու բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտի առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Սրբուհի Հակոբյան
Գործադիր տնօրեն

Արփինե Ղևոնդյան
Աուդիտի գործընկեր

Մայիսի 27, 2019 թ.
Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն

«Դելոյթ Արմենիա» ՓԲԸ

«ԱՐԵԳԱԿ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն
2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
(հազար ՀՀ դրամով)

	Ծան.	2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	4	335,418	276,685
Ժամկետային ավանդներ	5	3,230,269	2,292,052
Հաճախորդներին տրված վարկեր	6	17,504,020	17,084,456
Ներդրումային արժեթղթեր ամորտիզացված արժեքով	7	1,397,593	-
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	7	-	406,783
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվներ	7	-	368,513
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	8	454,446	515,936
Այլ ակտիվներ	9	227,152	282,372
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԱԿՏԻՎՆԵՐ		**23,148,898**	**21,226,797**
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Վարկեր և փոխառություններ	10	2,151,066	2,150,776
Պարտավորություն ընթացիկ շահութահարկի գծով		77,756	300,965
Հետաձգված շահութահարկի պարտավորություն	19	117,643	162,990
Պարտավորություններ շահաբաժնի գծով	13	339,347	200,282
Այլ պարտավորություններ	11	220,059	117,543
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ		**2,905,871**	**2,932,556**
ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Բաժնետիրական կապիտալ	13	3,445,000	3,445,000
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի պահուստ	14	-	23,800
Չբաշխված շահույթ		16,798,027	14,825,441
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ		**20,243,027**	**18,294,241**
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ		**23,148,898**	**21,226,797**

Ստորագրված է Տնօրենների խորհրդի անունից՝ 2019 թ. մայիսի 27-ին:

Մարիամ Եսայան
Գործադիր տնօրեն

Արմինե Աղաջանյան
Ֆինանսական տնօրեն

9-67 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

«ԱՐԵԳԱԿ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

(հազար ՀՀ դրամով)

	Ծան.	2018 թ.	2017 թ.
Տոկոսային եկամուտ	15	5,296,687	5,022,249
Տոկոսային ծախս	15	(301,173)	(302,007)
Զուտ տոկոսային եկամուտ		**4,995,514**	**4,720,242**
Արժեզրկման պահուստի զուտ (ծախս)/վերականգնում	6,20	(123,453)	235,542
Կոմիսիոն և այլ վճարների գծով ծախս		(4,364)	(6,787)
Փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ		(180)	(8)
Այլ գործառնական եկամուտ	16	196,406	241,004
Անձնակազմի ծախսեր	17	(1,165,270)	(995,219)
Վարչական և այլ գործառնական ծախսեր	18	(672,632)	(647,849)
Շահույթ մինչև հարկումը		**3,226,021**	**3,546,925**
Շահութահարկի գծով ծախս	19	(649,682)	(719,029)
ՏԱՐՎԱ ՇԱՀՈՒՅԹ		**2,576,339**	**2,827,896**
Այլ համապարփակ եկամուտ			
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի զուտ փոփոխություն (առանց շահութահարկի)		-	6,717
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՏԱՐՎԱ ՇԱՀՈՒՅԹ ԵՎ ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ ԵԿԱՄՈՒՏ		**2,576,339**	**2,834,613**

9-67 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն
2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
(հազար ՀՀ դրամով)

	Ծան.	Բաժնետ իրական կապի-տալ	Լրացուցիչ վճարված կապիտալ	Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի պահուստ	Չբաշխ-ված շահույթ	Ընդա-մենը
Մնացորդը 2017 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ		**3,445,000**	**390,660**	**17,083**	**11,947,167**	**15,799,910**
Տարվա շահույթ		-	-	-	2,827,896	**2,827,896**
Այլ համապարփակ եկամուտ		-	-	6,717	-	**6,717**
Ընդամենը շահույթ և տարվա համապարփակ եկամուտ		-	-	6,717	2,827,896	**2,834,613**
Հայտարարված շահաբաժիններ	13	-	-	-	(340,282)	**(340,282)**
Լրացուցիչ վճարված կապիտալի պահուստի փոխանցում չբաշխված շահույթին		-	(390,660)	-	390,660	-
Մնացորդը 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		**3,445,000**	-	**23,800**	**14,825,441**	**18,294,241**
ՖՀՄՍ 9-ի ընդունման ազդեցությունը 2018 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	2	-	-	(23,800)	(38,174)	**(61,974)**
Վերահաշվարկված մնացորդ 2018 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ		**3,445,000**		**-**	**14,787,267**	**18,232,267**
Տարվա շահույթ		-	-	-	2,576,339	**2,576,339**
Այլ համապարփակ եկամուտ		-	-	-	-	-
Ընդամենը շահույթ և տարվա համապարփակ եկամուտ		-	-	-	2,576,339	**2,576,339**
Հայտարարված շահաբաժիններ	13	-	-	-	(565,579)	**(565,579)**
Մնացորդը 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		**3,445,000**	-	**-**	**16,798,027**	**20,243,027**

9-67 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

«ԱՐԵԳԱԿ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն
2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
(հազար ՀՀ դրամով)

	Ծան.	2018 թ.	2017 թ.
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր			
Ստացված տոկոսներ		5,147,857	4,995,238
Վճարված տոկոսներ		(300,883)	(340,380)
Վճարված կոմիսիոն վճարներ		(4,365)	(6,787)
Փոխարժեքի տարբերությունից ստացված զուտ եկամուտ		(179)	(18)
Այլ գործառնական եկամուտից մուտքեր		191,223	240,590
Այլ վճարներ		(38,234)	(38,076)
Անձնակազմի գծով վճարումներ		(1,032,611)	(960,535)
Վարչական և այլ գործառնական ծախսերի գծով վճարումներ		(518,524)	(489,858)
Վճարված շահութահարկ		(902,745)	(682,882)
Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական միջոցների հոսքեր, նախքան գործառնական ակտիվներում փոփոխությունները		**2,541,539**	**2,717,292**
Հաճախորդներին տրված վարկերի զուտ աճ		(537,085)	(1,148,506)
Գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ		**2,004,453**	**1,568,786**
Ներդրումային գործունեությունից ստացված դրամական միջոցների հոսքեր			
Ներդրումային արժեթղթերի ձեռքբերում		(997,929)	(148,308)
Ներդրումային արժեթղթերի մարում		436,422	560,000
Ժամկետային ավանդների տեղաբաշխում		(945,000)	(1,300,000)
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում		(11,596)	(7,421)
Մուտքեր հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների օտարումից		130	183
Ներդրումային գործունեությունում օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ		**(1,517,973)**	**(895,546)**
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր			
Հետգնման պայմանագրերի մարում		-	(191,000)
Վճարված շահաբաժիններ	13	(426,514)	(277,767)
Ֆինանսական գործունեությունում օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ		**(426,514)**	**(468,767)**
Արտարժույթի դրույքաչափի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		(4)	8
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ		**59,963**	**204,481**
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարեսկզբի դրությամբ	4	276,685	72,204
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարեվերջի դրությամբ	4	**336,648**	**276,685**

9-67 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
(հազար ՀՀ դրամով)

1. Ներածություն

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են «ԱՐԵԳԱԿ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ-ի (այսուհետ՝ Ընկերություն) համար՝ 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար, որոնք համապատասխանում են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին (ՖՀՄՍ-ներ):

Ընկերությունը հիմնադրվել է 2006 թվականին Հայաստանի Հանրապետությունում (այսուհետ՝ ՀՀ)՝ որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն: Ընկերության սեփականատերը «ԱՄՔՈՐ Հայաստան» բարեգործական հիմնադրամն է, վերջնական վերահսկող կազմակերպությունը՝ Միավորված մեթոդիստական եկեղեցու օգնության կոմիտեի գլոբալ նախարարությունների Գլխավոր խորհուրդը (UMCOR): Մինչև 2015թ. դեկտեմբերի 1-ը Ընկերության լիիրավ սեփականատերն ու վերջնական վերահսկողն էր ԱՄՔՈՐ-ը: 2015թ. դեկտեմբերի 1-ից Ընկերության 100% բաժնետոմսերը փոխանցվեցին «ԱՄՔՈՐ Հայաստան» բարեգործական հիմնադրամին:

Հիմնական գործունեությունը. Ընկերության հիմնական գործունեությունը միկրո և միջին չափի, անհատական բիզնես և սպառողական վարկերի տրամադրումն է ՀՀ-ում և Լեռնային Ղարաբաղում:

Ընկերության գործունեությունը կարգավորվում է ՀՀ Կենտրոնական բանկի (այսուհետ ՀՀ ԿԲ) կողմից: Ընկերությունն ունի վարկային կազմակերպության լիցենզիա, ինչպես նաև 27 մասնաճյուղեր և երեք ներկայացուցչական գրասենյակներ, որտեղից իրականացնում է բիզնես գործունեություն ՀՀ-ում և Լեռնային Ղարաբաղում: Ակտիվների և պարտավորությունների մեծ մասը գտնվում է ՀՀ-ում:

Իրավաբանական հասցեն և գործունեության վայրը. Ընկերության գլխամասային գրասենյակի գրանցման հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0010, Ամիրյան 4/6, տարածք 152 :

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն

Համապատասխանության մասին հայտարարություն. սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն:

Գործունեության անընդհատության սկզբունք. Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են այն ենթադրության հիման վրա, որ Ընկերությունը գործում է անընդհատության հիմունքով և կշարունակի գործունեությունը մոտ ապագայում:

Պատրաստման հիմունքները. Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստված են պատմական արժեքի հիման վրա:

Ընկերությունն իր գործարքներն իրականացնում է հետևյալ փոխարժեքներով՝

	Միջին փոխարժեք		Ստորջ փոխարժեք	
	2018 թ.	2017 թ.	2018 թ. դեկտեմբերի 31	2017 թ. դեկտեմբերի 31
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	484.63	482.39	483.75	484.10
ՀՀ դրամ/1 եվրո	551.65	546.15	553.65	580.10

Նույն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը, ներկայացման և հաշվարկի մեթոդները կիրառվել են ինչպես 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում, այնպես էլ 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ժամանակ, բացառությամբ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և հետևյալ նոր և փոփոխված Ստանդարտների և Մեկնաբանությունների ընդունման ազդեցության `

ՖՀՄՍ 9	Ֆինանսական գործիքներ
ՖՀՄՍ 15	Հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթ
ՖՀՄՍ փոփոխություններ	ՖՀՄՍ-ների 2014-2016 թթ. տարեկան բարելավումների ցիկլ
ՖՀՄՄԿ 22	Արտարժույթով գործարքները և կանխավճարներ

Ընթացիկ տարում գործող նոր և վերանայված ՖՀՄՍ Ստանդարտներ

ՖՀՄՍ 9 Ֆինանսական գործիքներ ստանդարտի սկզբնական կիրառման ազդեցությունը. Ընթացիկ տարում Ընկերությունը կիրառել է ՖՀՄՍ 9. *Ֆինանսական գործիքներ* ստանդարտը (վերանայված 2014 թ. հուլիսին) և այլ ՖՀՄՍ ստանդարտների համապատասխան հետագա փոփոխությունները, որոնք գործում են 2018 թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: ՖՀՄՍ 9-ի անցումային դրույթները Ընկերությանը թույլատրում են չիրականացնել համեմատական տեղեկատվության վերահաշվարկ: Համապատասխան տեղեկատվության մասով վերահաշվարկ չի իրականացվել, քանի որ անցումային դրույթները կիրառվում են հետադարձ հիմունքներով, ինչը հնարավորություն է տալիս տարբերությունները ճանաչել չբաշխված շահույթում ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ: Ինչպես նաև, Ընկերությունն ընդունել է ՖՀՄՍ 7 *Ֆինանսական գործիքներ – Բացահայտումներ* ստանդարտի փոփոխությունները, որոնք կիրառվել են 2018 թ. բացահայտումների մասով:

ՖՀՄՍ 9 ներկայացնում է նոր պահանջներ՝

1. Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների դասակարգման և չափման մասով,
2. Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման մասով, և
3. Հեջավորման ընդհանուր հաշվառման մասով:

Տոկոսային եկամուտի և ծախսի ճանաչում. Ֆինանսական գործիքների մասով տոկոսային եկամուտները և ծախսերը ճանաչվում են «զուտ տոկոսային եկամտում» որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս» շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքն (EIR) այն տոկոսադրույքն է, որը ճշգրտորեն զեղչում է ֆինանսական գործիքների ապագա գնահատված դրամական հոսքերը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող գործողության ժամանակահատվածի ողջ ընթացքում, կամ, ըստ անհրաժեշտության, ավելի կարճ ժամանակահատվածում՝ հասցնելով ֆինանսական ակտիվների կամ պարտավորությունների զուտ հաշվեկշռային արժեքին: Ապագա դրամական հոսքերը գնահատվում են՝ հիմք ընդունելով գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում է բոլոր ապագա վճարման կամ ստացման ենթակա գումարները և միջնորդավճարները պայմանագրային կողմերի միջև, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են որոշակի պայմաններով վարկային պայմանագրին, գործարքի հետ կապված ծախսերին և այլ պարգևավճարներին կամ զեղչերին:

Տոկոսային եկամուտը/տոկոսային ծախսը հաշվարկվում է՝ կիրառելով արդյունավետ տոկսադրույքը ոչ-վարկային գծով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ (ամորտիզացված արժեքով ֆինանսական ակտիվներ, նախքան ակնկալվող վարկային կորուստների (ԱՎԿ) գծով պահուստի մասով ճշգրտումները) կամ ֆինանսական պարտավորությունների ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Վարկերի գծով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների դեպքում տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը վարկերի գծով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ (համախառն հաշվեկշռային արժեքը, հանած ԱՎԿ գծով պահուստը):

Վճարներ և կոմիսիոն ծախսեր. Վճարները և կոմիսիոն ծախսերը իրենց մեջ ներառում են արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժան մաս հանդիսացող վճարներից բացի այլ վճարներ (տես վերոնշյալ բաժինը): Ծառայությունների գծով վճարները և կոմիսիոն ծախսերը հաշվարկվում են ծառայությունների մատուցման ժամանակ:

Ֆինանսական ակտիվներ. Բոլոր ֆինանսական ակտիվները ճանաչվում և ապաճանաչվում են գործարքի օրվա դրությամբ, երբ ֆինանսական ակտիվի ձեռքբերումը կամ վաճառքը համաձայնեցվում է պայմանագրով, և ըստ այդ պայմանագրի պայմանների անհրաժեշտ է ապահովել ֆինանսական ակտիվի մատակարարումը համապատասխան շուկայում սահմանված ժամանակահատվածում, և սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով, գումարած գործարքի գծով ծախսերը:
ՖՀՄՍ 9 շրջանակներում ճանաչված բոլոր ֆինանսական ակտիվները հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ հիմք ընդունելով կազմակերպության ֆինանսական ակտիվների կառավարման բիզնես մոդելը և ֆինանսական ակտիվների պայմանագրային դրամական հոսքերի հատկանիշները:

Մասնավորապես՝

- Պարտքային գործիքներ, որոնք պահվում են բիզնես մոդելում, որի նպատակն է հավաքագրել պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերը և որոնք ունեն պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքեր, որոնք հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ (SPPI), հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով:
- Պարտքային գործիքներ, որոնք պահվում են բիզնես մոդելում, որի նպատակն է հավաքագրել պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերը, ինչպես նաև վաճառել պարտքային գործիքները և որոնք ունեն պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքեր, որոնք հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ, հետագայում չափվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով;
- Բոլոր այլ պարտքային գործիքները (պարտքային գործիքներ իրական արժեքի հիմունքով կառավարվող կամ վաճառքի համար պահվող) և բաժնային գործիքներում ներդրումները հետագայում գնահատվում են շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով

<u>Պարտքային գործիքներ ամորտիզացված արժեքով կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող.</u> Ընկերությունը գնահատում է ֆինանսական ակտիվի դասակարգումը և չափումը՝ հիմք ընդունելով ակտիվի՝ պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերի հատկանիշները և ակտիվի կառավարման նպատակով Ընկերության բիզնես մոդելը:

Որպեսզի ակտիվը դասակարգվի և չափվի ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով, պայմանագրային պայմանները տետք է առաջացնեն դրամական հոսքեր, որոնք հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ (SPPI).

SPPI թեստի նպատակներով, մայր գումար է հանդիսանում ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման ժամանակ: Մայր գումարը կարող է փոփոխվել ֆինանսական ակտիվի գործողության ժամանակահատվածի ողջ ընթացքում (եթե առկա են մայր գումարի մարումներ): Տոկոսն իրենից ներկայացնում է հատուցումներ դրամի ժամանակային արժեքի մասով, որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում չմարված մայր գումարի գծով վարկային ռիսկի և այլ հիմնական վարկային ռիսկերի և ծախսերի, ինչպես նաև շահույթի սահմանաչափի մասով: SPPI գնահատումը իրականացվում է այն արժույթով, որով արտահայտվում է ֆինանսական ակտիվը:

Պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերը, որոնք հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ, համապատասխանում են հիմնական վարկային համաձայնագրին: Պայմանագրային պայմանները, որոնք ներկայացնում են պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերի ենթարկվածությունը ռիսկերին կամ անկայունությանը, որոնք չեն վերաբերվում հիմնական վարկային համաձայնագրին, ինչպիսիք են բաժնետոմսերի կամ ապրանքների գների ռիսկերի ենթարկվածությունը, չեն առաջացնում պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքեր, որոնք հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ: Ստեղծված կամ ձեռք բերված ֆինանսական ակտիվը կարող է հանդիսանալ հիմնական վարկային համաձայնագիր, անկախ այն բանից, արդյոք այն հանդիսանում է վարկ իր իրավական ձևով:

Ֆինանսական ակտիվների կառավարման նպատակով բիզնես մոդելների գնահատումը իրականացվում է ՖՀՄՍ 9 սկզբնական կիրառման ամսաթվի դրությամբ ֆինանսական ակտիվի դասակարգումը որոշելու նպատակով: Բիզնես մոդելը կիրառվում է հետադարձ հիմունքներով բոլոր այն ֆինանսական ակտիվների նկատմամբ, որոնք առկա են եղել ՖՀՄՍ 9 սկզբնական կիրառման ամսաթվի դրությամբ: Բանկը որոշում է բիզնես մոդելների այնպիսի մակարդակ, որն արտացոլում է ֆինանսական ակտվների խմբերի համատեղ կառավարման ձևը հատուկ բիզնես նպատակների իրականացման համար: Բանկի բիզնես մոդելը կախված չէ առանձին գործիքի մասով ղեկավարության մտադրություններից, հետևաբար, բիզնես մոդելի գնահատումն իրականացվում է՝ հիմք ընդունելով ավելի բարձր մակարդակի համախմբման, այլ ոչ անհատապես դիտարկման սկզբունքը:

Ընկերությունն ունի մեկ բիզնես մոդել ֆինանսական գործիքների կառավարման մասով, որն արտացոլում է Ընկերության՝ իր ֆինանսական ակտիվների կառավարման մեթոդները դրամական հոսքեր ստեղծելու նպատակով: Ընկերության բիզնես մոդելը որոշում է, արդյոք դրամական միջոցները առաջանում են պայմանագրով նախատեսված դրամական միջոցների հավաքագրումից, ֆինանսական ակտիվների վաճառքից կամ այս երկու բաղադրիչների կիրառումից:

Բիզնես մոդելը գնահատելիս Ընկերությունը դիտարկում է հասանելի համապատասխան ողջ տեղեկատվությունը: Այնուամենայնիվ, այս գնահատումը չի իրականացվում հիմք ընդունելով այն սցենարները, որոնք Ընկերությունը չի կարող կանխատեսել, այսպես կոչված «վատագույն իրավիճակ» կամ «սթրեսային իրավիճակ» սցենարները:

Ընկերությունը հաշվի է առնում հետևյալ հասանելի ողջ տեղեկատվությունը՝

- Ինչպես է գնահատվում և կազմակերպության առանցքային ղեկավար անձնակազմին ներկայացվում բիզնես մոդելի և այդ բիզնես մոդելում առկա ֆինանսական ակտիվների գործունեության արդյունքները;
- Այն ռիսկերը, որոնք նշանակալի ազդեցություն ունեն բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելում առկա ֆինանսական ակտիվների) գործունեության արդյունքների վրա, և մասնավորապես, այդ ռիսկերի կառավարման մոդելները; և
- Ինչպես են բիզնես կառավարիչները վարձատրվում (արդյոք վարձատրությունը հիմնված է կառավարվող ակտիվների իրական արժեքի, թե հավաքագրված պայմանագրային դրամական հոսքերի վրա):

Ֆինանսական ակտիվների սկզբնական ճանաչման ժամանակ Ընկերությունը որոշում է, արդյոք նոր ճանաչված ֆինանսական ակտիվները հանդիսանում են արդեն առկա բիզնես մոդելի մաս կամ արդյոք արտացոլում են նոր բիզնես մոդելի սկիզբը: Ընկերությունը վերագնահատում է իր բիզնես մոդելները յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանում, որոշելու համար, արդյոք բիզնես մոդելները փոփոխության են ենթարկվել նախորդ ժամանակաշրջանից հետո: Ընթացիկ ժամանակաշրջանի ընթացքում Ընկերությունը բիզնես մոդելներում փոփոխություններ չի հայտնաբերել:

Այն դեպքում, երբ պարտքային գործիքը, որը չափվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով, ապաճանաչվում է, ապա կուտակված օգուտը/վնասը, նախկինում ճանաչված այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, սեփական կապիտալից վերադասակարգվում է շահույթում կամ վնասում: Եվ, հակառակը, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող բաժնային ներդրումային գործիքների կուտակված օգուտը/վնասը, նախկինում ճանաչված համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, հետագայում չի վերադասակարգվում շահույթում կամ վնասում, այլ տեղաշարժվում է սեփական կապիտալում: Պարտքային գործիքները, որոնք հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով կամ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով, ենթակա են արժեզրկման:

<u>Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ.</u> *Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ են համարվում՝*

- ակտիվները այնպիսի պայմանագրային դրամական հոսքերով, որոնք չեն հանդիսանում միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ (SPPI); կամ/ և
- բիզնես մոդելում առկա ակտիվներ, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց նպատակն է հավաքագրել պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերը, կամ հավաքագրել և վաճառել այդ ակտիվները; կամ
- շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ակտիվներ, որոնք օգտագործում են իրական արժեքի մեթոդը

Այս ակտիվները չափվում են իրական արժեքով, իսկ այդ վերաչափումից առաջացած օգուտները/վնասները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

<u>*Վերադասակարգում.*</u> Եթե բիզնես մոդելը, որի շրջանակներում Ընկերությունը պահում է ֆինանսական ակտիվներ, փոփոխվում է, ապա այդ փոփոխված ֆինանսական ակտիվները վերադասակարգվում են: Նոր կատեգորիային վերաբերող դասակարգման և չափման պահանջները կիրառվում են հեռանկարային հիմունքներով առաջին հաշվետու

ժամանակաշրջանի առաջին օրվանից, բիզնես մոդելի փոփոխությունից հետո, ինչը հանգեցրել է Ընկերության ֆինանսական ակտիվների վերադասակարգմանը: Ֆինանսական ակտիվների փոփոխության և ապաճանաչման հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությամբ պայմանավորված պայմանագրային դրամական հոսքերի փոփոխությունները ներկայացված են ստորև:

Արժեզրկում. Ընկերությունը ճանաչում է ԱՎԿ-ների գծով պահուստները հետևյալ ֆինանսական գործիքների մասով, որոնք շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չեն չափվում՝

- Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ;
- Ժամկետային ավանդներ;
- Հաճախորդներին տրված վարկեր;
- Ներդրումային արժեթղթեր ամորտիզացված արժեքով;
- Դեբիտորական պարտքեր;

Ակնկալվող վարկային կորուստները (ԱՎԿ) պետք է չափվեն կորուստների գծով պահուստի հաշվառման միջոցով՝ ստորև նշվածների համարժեք գումարի չափով՝

- 12-ամսյա ԱՎԿ-ներ. ակնկալվող կորուստներ վարկի գործողության ողջ ընթացքից ակնկալվող, որոնք արդյունք են ֆինանսական գործիքի դեֆոլտային իրադարձությունների, և որոնք կարող են տեղի ունենալ հաշվետու ժամանակաշրջանին հաջորդող 12 ամիսների ընթացքում (ինչպես նշված է փուլ 1-ում), կամ
- Ամբողջական ԱՎԿ-ներ: ակնկալվող կորուստներ վարկի գործողության ողջ ընթացքում, այսինքն՝ կորուստներ, որոնք արդյունք են ֆինանսական գործիքի գործողության ընթացքում հնարավոր դեֆոլտային իրադարձությունների (ինչպես նշված է փուլ 2-ում և 3-ում):

Փուլ 1 և փուլ 2 սահմանում

Փուլ 1 (միայն վարկեր): 0-30 օր ժամկետանց և առանց վարկային ռիսկի զգալի աճի ցուցանիշների:
Փուլ 2 (միայն վարկեր): 31-90 ժամկետանց կամ ոչ ժամկետանց վարկեր վարկային ռիսկի զգալի աճի ցուցանիշներով:

Ամբողջական ԱՎԿ գծով պահուստի հաշվառում է պահանջվում, եթե այդ ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկը զգալիորեն ավելացել է սկզբնական ճանաչումից հետո: Բոլոր այլ ֆինանսական գործիքների համար ԱՎԿ-ները չափվում են 12-ամսյա ԱՎԿ-ի չափով:

ԱՎԿ-ները, վարկային կորուստների ներկա արժեքների՝ հավանականությամբ կշռված հաշվարկներն են: Դրանք չափվում են Ընկերության պայմանագրային հիմունքներով վճարման ենթակա դրամական հոսքերի և այն դրամական հոսքերի տարբերության ներկա արժեքի հիման վրա, որը Ընկերությունը ակնկալում է ստանալ տարբեր տնտեսական սցենարների համեմատության արդյունքում՝ զեղչված ակտիվի արդյունավետ տոկոսադրույքի չափով:

Միևնույն տնտեսական ռիսկի հատկանիշներ ունեցող վարկային պորտֆելների դեպքում Ընկերությունը ԱՎԿ-ն չափում է հավաքական հիմունքով: Կորուստների գծով պահուստների գնահատումը հիմնվում է ակտիվների ակնկալվող դրամական հոսքերի ներկա արժեքի վրա՝ կիրառելով ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Վարկերի գծով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ. Ֆինանսական ակտիվը «վարկերի գծով արժեզրկվում է» այն ժամանակ, երբ տեղի են ունենում ֆինանսական ակտիվի համար ակնկալվող հետագա կանխիկ դրամական հոսքերի վրա շրջադարձային ազդեցություն ունեցող մեկ կամ ավելի իրադարձություններ: Վարկերի գծով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվները համարվում են փուլ 3-ի ակտիվներ: Վարկերի գծով արժեզրկման վկայությունը ներառում է հետևյալ դեպքերի վերաբերյալ դիտարկել տվյալները՝

- Փոխառուի կամ թողարկողի զգալի ֆինանսական դժվարությունները;
- Պայմանագրի խախտումը, մասնավորապես ուշացումը կամ չկատարումը.

Երբեմն անհնար է առանձնացնել մեկ իրադարձություն, քանի որ մի քանի իրադարձությունների միասնական ազդեցությունն է հանգեցնել ֆինանսական ակտիվների արժեզրկմանը: Ընկերությունը գնահատում է, արդյոք պարտքային գործիքները, որոնք հանդիսանում են ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ այլ համապարփակ ֆիանսական արդյունքի միջոցով

իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ, համարվում են արժեզրկված յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Գնահատելու համար, արդյոք պետական և կորպորատիվ պարտքային գործիքները արժեզրկված են, Ընկերությունը հաշվի է առնում այնպիսի գործոններ, ինչպիսիք են պարտատոմսերի եկամտաբերությունը, վարկունակության ցուցանիշը, և վարկառուի կողմից միջոցների ներգրավման կարողությունը:

Վարկը համարվում է արժեզրկված այն ժամանակ, երբ Ընկերությունը զիջումներ է կատարում վարկառուի ֆինանսական դրության վատթարացման արդյունքում, եթե առկա չեն վկայություններ այն մասին, որ զիջումների արդյունքում զգալի նվազել են պայմանագրային դրամական միջոցների չստացման հավանականության ռիսկերը և չկան արժեզրկման այլ ցուցանիշներ: Այն ֆինանսական ակտիվները, որոնց մասով նախատեսված են զիջումներ, սակայն տրամադրված չեն, համարվում են արժեզրկված, երբ առկա է դիտարկելի ապացույցներ արժեզրկման վերաբերյալ, ներառյալ դեֆոլտի սահմանման պահանջներին համապատասխանությունը: Դեֆոլտի սահմանումը (տես ստորև) ներառում է վճարունակության անհավանական լինելը, ինչպես նաև գումարների 90 օր կամ ավել ժամկետանց լինելու հավանականությունը:

Դեֆոլտի սահմանումը. ԱՎԿ-ի սահմանման համար կարևոր է սահմանել դեֆոլտը: Վերջինիս սահմանումը օգտագործվում է ԱՎԿ-ի չափը և կորուստների գծով պահուստները 12-ամսյա կամ ամբողջական ԱՎԿ-ի վրա հիմնված լինելը որոշելու համար, քանի որ դեֆոլտը դեֆոլտի հավանականության (ԴՀ) բաղադրիչ է, որն ազդում է ԱՎԿ-ի գնահատման, ինչպես նաև վարկային ռիսկի զգալի աճի հայտնաբերման վրա:

Ընկերությունը ստորև նշված հանգամանքների դեպքում արձանագրում է դեֆոլտ, երբ

- փոխառուն ունի ավելի քան 90 օր ժամկետանց ցանկացած էական վարկային պարտավորություն Ընկերության նկատմամբ, կամ
- հավանական է, որ փոխառուն ամբողջությամբ չի վճարի իր վարկային պարտավորությունները:

Դեֆոլտի սահմանումը համապատասխանեցվում է տարբեր տեսակի ակտիվների տարբեր առանձնահատկություններն արտացոլելու նպատակով:

Վարկառուի՝ իր վարկային պարտավորությունների չկատարման հավանականության գնահատման նպատակով Ընկերությունը հաշվի է առնում որակական և քանակական տեղեկատվությունը: Գնահատված տեղեկատվությունը կախված է ակտիվի տեսակից: Քանակական տեղեկատվությունը ներառում է նույն վարկառուի այլ պարտավորությունների չկատարման կամ վճարի ուշացման մասին տվյալներ, որոնք այս վերլուծության կարևոր մասն են հանդիսանում: Դեֆոլտը գնահատելիս Ընկերությունը հաշվի է առնում տեղեկատվության տարբեր աղբյուրներ՝ ներքին կամ արտաքին:

Ընկերությունը վերահսկում է արժեզրկման պահանջներին ենթակա բոլոր ֆինանսական ակտիվները, դրանց սկզբնական ճանաչումից ի վեր վարկային ռիսկի հնարավոր աճը գնահատելու նպատակով: Վարկային ռիսկի նշանակալի աճի դեպքում Ընկերությունը կչափի կորուստների գծով պահուստները՝ հիմնվելով վարկային գործողության ողջ ընթացքի համար հաշվարկվող ԱՎԿ-ի վրա, այլ ոչ 12-ամսյա ԱՎԿ-ի:

Սկզբնական ճանաչումից ի վեր ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկի նշանակալի աճի գնահատման նպատակով Ընկերությունը համեմատում է ֆինանսական գործիքի դեֆոլտի ռիսկը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ հիմնված գործիքի գծով մարման մնացորդային պարտավորության վրա, և ֆինանսական գործիքի տեղի ունեցած դեֆոլտի ռիսկը, որն ակնկալվում էր մնացորդային պարտավորության մարման գծով՝ գործիքի սկզբնական ճանաչման ամսաթվի դրությամբ: Այս գնահատումը կատարելիս Ընկերությունը հաշվի է առնում միայն քանակական տեղեկությունները:

Կորպորատիվ վարկավորման դեպքում, կանխատեսումները ներառում են այն ոլորտների ապագա հեռանկարները, որտեղ գործում են Ընկերության պարտապանները, տեղեկություններ, ստացված տնտեսական փորձագետների զեկույցներից, ֆինանսական վերլուծաբաններից, պետական մարմիններից և այլ նմանատիպ կազմակերպություններից, ինչպես նաև փաստացի և կանխատեսական տնտեսական տեղեկությունների տարբեր ներքին և արտաքին աղբյուրներ: Անհատական վարկավորման դեպքում, կանխատեսումները ներառում են կորպորատիվ վարկավորման դեպքում կիրառվող տնտեսական ցուցանիշների

վերաբերյալ կանխատեսումներ, ինչպես նաև տեղական տնտեսական ցուցանիշների վերաբերյալ կանխատեսումները, մասնավորապես, շրջանների պարագայում՝ տնտեսության որոշ ոլորտների կենտրոնացումը, ինչպես նաև հաճախորդների վարկունակության վերաբերյալ ներքին տեղեկություններ: Ընկերությունը իր գործընկերներին դասակարգում է՝ ըստ համապատասխան ներքին վարկային ռիսկի աստիճանի՝ հիմք ընդունելով իրենց վարկային որակը: Քանակական տեղեկատվությունը հանդիսանում է վարկային ռիսկի զգալի աճի կարևորագույն ցուցանիշ, որը հիմնված է վարկի ամբողջ գործողության ընթացքում հաշվառվող ԴՀ-ի փոփոխությամբ՝ համեմատելով՝

- Վարկի ամբողջ գործողության ընթացքում հաշվառվող մնացած ԴՀ-ն հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և
- Վարկի ամբողջ գործողության ընթացքում հաշվառվող մնացած ԴՀ-ն այն ժամանակահատվածի համար, երբ այն գնահատվել է՝ հիմք ընդունելով ռիսկերի սկզբնական ճանաչման ժամանակ առկա փաստերը և հանգամանքները:

Օգտագործվող ԴՀ-ները հանդիսանում են կանխատեսումներ և Ընկերությունն օգտագործում է ԱՎԿ գծով պահուստների գնահատման ժամանակ կիրառված նույն մեթոդաբանությունը և տվյալները:

Ի հավելումն, երբ ակտիվը դառնում է 30 օր ժամկետանց, Ընկերությունը համարում է, որ վարկային ռիսկի զգալի աճ է տեղի ունեցել և ակտիվը գտնվում է արժեզրկման մոդելի 2-րդ փուլում, այսինքն՝ կորուստների գծով պահուստները գնահատվում են ամբողջական ԱՎԿ:

Ֆինանսական ակտիվների փոփոխությունը և ապաճանաչումը. Ֆինանսական ակտիվների փոփոխությունները տեղի են ունենում այն ժամանակ, երբ ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերը կառավարող պայմանագրային պայմանները վերանայվում կամ այլ կերպ փոփոխվում են ֆինանսական ակտիվների սկզբնական ճանաչման և ժամկետայնության միջև: Փոփոխությունը ազդեցություն է ունենում պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերի գումարի և/կամ ժամկետների վրա անմիջապես կամ ապագայում:
Ի լրումն, ընթացիկ վարկային պայմանագրի առկա դրույթների կիրառումը կամ ճշգրտումները կներառեն փոփոխություններ, եթե անգամ այս նոր և ճշգրտված դրույթները առայժմ ազդեցություն չունեն դրամական հոսքերի վրա, բայց կարող են ազդել դրամական հոսքերի վրա, կախված այն բանից, արդյոք այդ դրույթներին համապատասխանում են, թե ոչ (օր.՝ դրույթների չկատարման արդյունքում տոկոսադրույքի աճի փոփոխություն):

Ընկերությունը վերանայում է ֆինանսական դժվարություններ ունեցող հաճախորդների վարկային պայմանագրի պայմանները, որպեսզի ապահովի ստացման ենթակա գումարների առավելագույն հավաքագրումը և նվազագույնի հասցնի դեֆոլտի ռիսկերը: Վարկի պայմանները վերանայվում են այն դեպքում, երբ, չնայած, որ վարկառուն հնարավորինս ամեն ինչ արել է սկզբնական պայմանագրային վճարման պայմանները կատարելու համար, սակայն առկա է վճարումների չկատարման մեծ ռիսկ կամ դա արդեն տեղի է ունեցել, և ակնկալվում է, որ վարկառուն կկարողանա կատարել իր պարտավորությունները վերանայված պայմանների դեպքում: Վերանայված պայմանները հիմնականում ներառում են վարկի մարման ժամկետների երկարաձգում, վարկի դրամական հոսքերի ժամկետների փոփոխություն (մայր գումարի և տոկոսների մարում), վճարման ենթակա գումարների կրճատում (մայր գումարի և տոկոսային գումարների համաներում) և պայմանագրային դրույթների փոփոխություններ:

Ֆինանսական ակտիվի փոփոխման դեպքում Ընկերությունը գնահատում է, արդյոք այս փոփոխության արդյունքում առաջանում է ապաճանաչում: Ընկերության քաղաքականության համաձայն, փոփոխություններն առաջացնում է ապաճանաչում, երբ այդ փոփոխությունը հանգեցնում է էապես տարբերվող այլ պայմանագրային պայմանների առաջացմանը: Որոշելու համար, արդյոք փոփոխված պայմանները էապես տարբերվում են սկզբնական պայմանագրային պայմաններից, Ընկերությունը հաշվի է առնում հետևյալը՝

- Որակական գործոններ, ինչպիսիք են այն պայմանագրային դրամական հոսքերը, որոնք փոփոխությունից հետո չեն հանդիսանում միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ, ինչպես նաև փոխարժեքի կամ պայմանագրային կողմի փոփոխությունը, տոկոսադրույքների, ժամկետայնության, պայմանագրային դրույթների փոփոխությունը,

Եթե այս գործոնները չեն պարզաբանում էական փոփոխությունները, ապա՝

- Քանակական գնահատում է իրականացվում՝ համեմատելով սկզբնական պայմաններով՝ մնացած պայմանագրային դրամական հոսքերի ներկա արժեքը և վերանայված պայմաններով պայմանագրային դրամական հոսքերը: Այդ գումարները զեղչվում են սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով:

Եթե ներկա արժեքի տարբերությունը 10 տոկոսից ավել է, ապա Ընկերությունը որոշում է, որ առկա է վարկային պայմանագրի նշանակալի տարբերություն, ինչը հանգեցնում է ապաճանաչման:

Ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման դեպքում ԱՎԿ գծով պահուստները չափվում են ապաճանաչման օրվա դրությամբ ակտիվի զուտ հաշվեկշռային արժեքը այդ օրվա դրությամբ որոշելու նպատակով: Վերանայված հաշվեկշռային արժեքի և նոր պայմաններով նոր ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքի միջև տարբերությունը առաջացնում է ապաճանաչման մասով օգուտ կամ վնաս: Նոր ֆինանսական ակտիվը կունենա 12-ամսյա ԱՎԿ-ի հիմունքներով չափվող կորուստների գծով պահուստ, բացառությամբ առանձին դեպքերի, երբ նոր վարկը կհամարվի արժեզրկված առաջացման պահին: Սա կիրառվում է միայն այն դեպքում, երբ նոր վարկի իրական արժեքը ճանաչվում է իր վերանայված անվանական արժեքի նշանակալի զեղչով, քանի որ դեռ առկա է դեֆոլտի ռիսկը, ինչը փոփոխությունների արդյունքում չի նվազել: Խումբը վերահսկում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվների վարկային ռիսկը՝ գնահատելով որակական և քանակական տեղեկատվությունը (օր.՝ արդյոք վարկառուն ունի ժամկետանց օրեր նոր պայմանների պարագայում):

Երբ ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները փոփոխվում են, ինչը ապաճանաչման չի հանգեցնում, Ընկերությունը որոշում է, արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսկան ակտիվի վարկային ռիսկի զգալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր, համեմատելով՝

- Սկզբնական ճանաչման ամսաթվի դրությամբ և սկզբնական պայմանագրային պայմաններով գնահատված ամբողջական ԴՀ-ն, և
- Հաշվետու ամսաթվի դրութամբ փոփոխված պայմանագրային պայմաններով ամբողջական ԴՀ-ն:

Ինչ վերաբերում է Ընկերության՝ վարկային պայմանների վերանայման քաղաքականության շրջանակներում փոփոխված ֆինանսական ակտիվներին, երբ այդ փոփոխության արդյունքում ապաճանաչում չի առաջացել, ապա ԴՀ-ի գնահատումն արտացոլում է Ընկերության կարողությունը հավաքագրել փոփոխված պայմաններով դրամական հոսքերը՝ հիմք ընդունելով Ընկերության նախկին փորձը նմանատիպ համաներման գործընթացների պարագայում, ինչպես նաև տարբեր վարքագծային ցուցանիշներ, որոնք են՝ վարկառուի պարտաճանաչ վճարման կարողությունը փոփոխված պայմանագրային պայմաններում: Եթե վարկային ռիսկը շարունակում է մնալ ավելի բարձր, քան ակնկալվում էր սկզբնական ճանաչման ժամանակ, ապա կորուստների գծով պահուստը կրկին չափվելու է ամբողջական ԱՎԿ-ին համարժեք գումարով: Վերանայված պայմաններով վարկերի մասով կորուստների գծով պահուստը հիմնականում կչափվի՝ հիմք ընդունելով 12-ամսյա ԱՎԿ, երբ առկա է վարկառուի վճարունակության բարելավման վկայություն, ինչն առաջացնում է նախկինում վարկային ռիսկի նշանակալի աճի նվազեցում:

Այն դեպքում, երբ փոփոխությունների արդյունքում ապաճանաչում չի առաջանում, Ընկերությունը հաշվարկում է այդ փոփոխությունների օգուտը/վնասը՝ համեմատելով համախառն հաշվեկշռային արժեքը փոփոխությունից առաջ և հետո (բացառությամբ ԱՎԿ գծով պահուստը): Այնուհետև, Ընկերությունը գնահատում է ԱՎԿ-ն փոփոխված ակտիվի մասով, երբ փոփոխված ֆինանսական ակտիվից առաջացած ակնկալվող դրամական հոսքերը ներառվում են սկզբնական ակտիվից՝ ակնկալվող դրամական միջոցների նվազեցման հաշվարկում:

Ընկերությունն ապաճանաչում է ֆինանսկան ակտիվն այն ժամանակ, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը (ներառյալ էապես տարբեր պայմանագրային պայմանների փոփոխման արդյունքում առաջացած սպառումը) կամ երբ ֆինանսական ակտիվի և վերջինիս սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերը և հատույցները փոխանցվում են երրորդ կողմի: Եթե Ընկերությունը չի փոխանցում և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերը և հատույցները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա Ընկերությունը

շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվը, ինչպես նաև դրա հետ կապված պարտավորությունը այնքանով, որքանով շարունակվում է իր ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվի մեջ: Եթե Ընկերությունը պահպանում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն և հատույցները, ապա Խումբը պետք է շարունակի ճանաչել ֆինանսական ակտիվը, ինչպես նաև ստացված հատույցի դիմաց գրավադրված փոխառությունը:

Ֆինանսական ակտիվն ամբողջությամբ ապաճանաչելիս ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և ստացված և ստացման ենթակա հատուցումների և կուտակային օգուտի/վնասի գումարի տարբերությունը, որը ճանաչվել էր այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում և կուտակվել սեփական կապիտալում, ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ բաժնային ներդրումային գործիքների, որոնք դասակարգվել են որպես այլ համապափակ ֆինանսական արդյունքում իրական արժեքով չափվող, երբ կուտակային օգուտը/վնասը, նախկինում ճանաչված այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, հետագայում չի վերադասակարգվում շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական ակտիվը մասնակի ապաճանաչելիս (օրինակ՝ երբ Ընկերությունը պահպանում է փոխանցված ակտիվի մի մասը հետգնելու օպցիոնը), ապա Ընկերությունը ֆինանսական ակտիվի նախկին հաշվեկշռային արժեքը բաշխում է այն մասի, որն այն շարունակում է ճանաչել շարունակվող ներգրավվածության ներքո, և այն մասի միջև, որն այն այլևս չի ճանաչում՝ փոխանցման ամսաթվի դրությամբ այդ մասերի հարաբերական իրական արժեքների հիման վրա: Այլևս չճանաչվող մասի վրա բաշխված հաշվեկշռային արժեքի և այլևս չճանաչվող մասի դիմաց ստացված հատուցման և դրա վրա բաշխված այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված կուտակված որևէ օգուտի կամ վնասի գումարների տարբերությունը պետք է ճանաչվի այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում: Սա չի կիրատվում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող բաժնային ներգրութմային գործիքների մասով, քանի որ այլ համապարփակ եկամուտում նախկինում ճանաչված կուտակված օգուտը/վնասը հետագայում չի վերադասակարգվում շահույթում կամ վնասում:

Դուրսգրում. Վարկերը և պարտքային գործիքները դուրս են գրվում այն ժամանակ, երբ Ընկերությունը չունի ֆինանսական ակտիվի վերականգնման (ամբողջական կամ մասնակի) ողջամիտ ակնկալիքներ: Այս դեպքում Ընկերությունը որոշում է, որ վարկառուն չունի համապատասխան ակտիվներ կամ եկամտի բավարար աղբյուրներ դուրս գրման ենթակա գումարների մարման նպատակով բավարար դրամական միջոցներ ստեղծելու համար: Դուրսգրումը ներառում է ապաճանաչման իրադարձություն: Ընկերությունը կարող է դուրս գրված ֆինանսական ակտիվների նկատմամբ հարկադիր միջոցներ կիրառել: Ընկերության գործադրած հարկադիր միջոցների արդյունքում հավաքագրված գումարները արժեզրկման գծով օգուտ կառաջացնեն:

ԱՎԿ գծով պահուստի ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում. ԱՎԿ գծով պահուստները ներառվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հետևյալ կերպ՝

- Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների դեպքում՝ որպես ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից նվազում,
- Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային գործիքների դեպքում կորուստների գծով ոչ մի պահուստ չի ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, քանի որ հաշվեկշռային արժեքը չափվում է իրական արժեքով: Այնուամենայնիվ, կորուստների գծով պահուստը ներառվում է ներդրումների վերագնահատման պահուստի վերագնահատման արժեքում,

Ֆինանսական պարտավորություններ. Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են կամ որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող կամ «այլ ֆինանսական պարտավորություններ»:

Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ. Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող այն դեպքում, երբ ֆինանսական պարտավորությունը պահվում է վաճառքի համար կամ դասակարգվում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Ֆինանսական պարտավորությունը դասակարգվում է որպես վաճառքի համար պահվող, եթե՝

- այն ձեռք է բերվել հիմնականում կարճաժամկետ կտրվածքով հետգնման նպատակով, կամ
- սկզբնական ճանաչման պահին այն կազմում է Ընկերության կողմից համատեղ ղեկավարվող որոշակի ֆինանսական գործիքների պորտֆելի մաս և ունի կարճաժամկետ կտրվածքով շահույթի ստացման իրատեսական հնարավորություն, կամ
- այն հանդիսանում է ածանցյալ գործիք, որը նախատեսված չէ կամ չի օգտագործվում որպես հեջավորման գործիք:

Ֆինանսական պարտավորությունը, բացի վաճառքի համար պահվող ֆինանսական պարտավորություններից կամ պայմանական վճարից, որը կարող է վճարվել ձեռք բերողի կողմից որպես բիզնեսի միավորման մաս, կարող է ճանաչման պահին դասակարգվել որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե՝

- նման դասակարգումը բացառում, կամ զգալիորեն կրճատում է չափման կամ ճանաչման անհամապատասխանությունը, որն այլապես կառաջանար, կամ
- ֆինանսական պարտավորությունը կազմում է ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների կամ այդ երկուսի խմբի մի մաս, որը կառավարվում է, և դրա կատարողականը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, Ընկերության փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային ռազմավարության համաձայն և խմբավորման վերաբերյալ տեղեկատվությունը տրամադրվում է ներքին կարգով՝ այդ հիմունքներով, կամ
- այն կազմում է պայմանագրի մի մաս, որը պարունակում է ներկառուցված ածանցյալ գործիքներից մեկը կամ մի քանիսը և ՖՀՄՍ 9 ստանդարտը թույլ է տալիս ողջ պայմանագիրը (ակտիվները կամ պարտավորությունները) դասակարգել որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունները սահմանվում են իրական արժեքով՝ ներառյալ ողջ օգուտը կամ վնասը, որոնք առաջանում են շահույթում կամ վնասում ճանաչվող վերաչափման արդյունքում այն դեպքում, երբ նրանք չեն հանդիսանում հեջային գործիքների մաս: Շահույթում կամ վնասում ճանաչված զուտ օգուտը կամ վնասը ներառում է ցանկացած տոկոս, որը վճարվել է ֆինանսական պարտավորության գծով և ներառվում է «տոկոսային ծախս» հոդվածում՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների հաշվետվությունում:

Այնուամենայնիվ, շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորությունների մասով, երբ ֆինանսական պարտավորության իրական արժեքի փոփոխությունը, որը վերագրելի է այդ պարտավորության վարկային ռիսկի փոփոխությանը, ճանաչվում է այլ համապարփակ եկամուտում, եթե այլ համապարփակ եկամուտում ճանաչված պարտավորության վարկային ռիսկի փոփոխության ազդեցության ճանաչումը չի առաջացնում կամ մեծացնում հաշվառման անհամապատասխանությունը շահույթում կամ վնասում: Պարտավորության իրական արժեքի փոփոխության մասով մնացած գումարը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Այլ համապարփակ եկամուտում ճանաչված ֆինանսական պարտավորության վարկային ռիսկերին վերագրելի իրական արժեքի փոփոխությունները հետագայում չեն վերադասակարգվում շահույթում կամ վնասում, այլ փոխանցվում են չբաշխված շահույթ ֆինանսական պարտավորությունը ապաճանաչելիս:

Այն դեպքում, երբ Ընկերությունը որոշում է, արդյոք այլ համապարփակ եկամուտում ճանաչված պարտավորության վարկային ռիսկերի փոփոխությունների ճանաչումը շահույթում կամ վնասում հաշվապահական հաշվառման անհամապատասխանություն է առաջացրել կամ այդ անհամապատասխանությունը մեծացրել, ապա գնահատում է, արդյոք պարտավորության վարկային ռիսկերի փոփոխության ազդեցությունը հաշվանցվելու է շահույթում կամ վնասում՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող այլ ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի փոփոխությամբ պայմանավորված: Այս որոշումը կայացվում է սկզբնական ճանաչման ժամանակ:

Այլ ֆինանսական պարտավորություններ. այլ ֆինանսական պարտավորությունները (ներառյալ վարկերը և փոխառությունները) սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝

հանած գործարքի գծով ծախսերը: Դրանք այնուհետև չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդն իրենից ներկայացնում է որոշակի ժամանակահատվածում ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքի հաշվարկի և տոկոսային ծախսը համապատասխան ժամանակաշրջանում տեղաբաշխման մեթոդ: Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդն ավելի մանրամասն ներկայացված է վերոնշյալ «զուտ տոկոսային եկամուտ» բաժնում:

Ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչումը. Ընկերությունը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունները միայն այն ժամանակ, երբ Ընկերության պարտականությունները մարվում են, չեղյալ են համարվում կամ ուժը կորցնում են: Ապաճանաչված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և վճարված ու վճարվելիք հատուցման տարբերությունը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքում:

Երբ միևնույն փոխատուի հանդեպ ունեցած ֆինանսական պարտավորությունը փոխարինվում է այլ ֆինանսական պարտավորությամբ, որի պայմաններն էականորեն տարբերվում են նախորդից, կամ եթե տեղի է ունեցել առկա պարտավորության պայմանների էական փոփոխություն, ապա նմանատիպ փոխանակումը կամ փոփոխությունը ճանաչվում է որպես սկզբնական պարտավորության ապաճանաչում և նոր պարտավորության ճանաչում: Նմանապես, Ընկերությունը հաշվի է առնում գոյություն ունեցող պարտավորության պայմանների կամ դրա մի մասի նշանակալի փոփոխությունը որպես սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մարում և նոր պարտավորության ճանաչում: Ենթադրվում է, որ պայմանագրային պայմանները զգալիորեն տարբերվում են այն դեպքում, երբ նոր պայմաններով դրամական միջոցների հոսքերի զեղչված ներկա արժեքը (ներառյալ վճարված գումարները, հանած յուրաքանչյուր վճար, ստացված և զեղչված՝ օգտագործելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը) առնվազն 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մնացորդային դրամական հոսքերի զեղչված ներկա արժեքից:

Անցման ազդեցությունը. Ստորև ներկայացված աղյուսակում ցույց են տրվում անցումը ՀՀՄՍ 39-ից և ՖՀՄՍ 9-ի՝ դասակարգման և չափման համապատասխան կատեգորիաներից, և համադրված են ՀՀՄՍ 39-ի և ՖՀՄՍ 9-ի՝ վարկերի, արժեթղթերի և արտահաշվեկշռային ռիսկերի հաշվեկշռային արժեքները 2018 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ՝ ՖՀՄՍ 9 ստանդարտի ընդունման արդյունքում՝

	ՖՀՄՍ 39-ի չափման կատեգորիա	ՖՀՄՍ 9-ի չափման կատեգորիան	ՖՀՄՍ 39 հաշվեկշռ. արժեք	Վերադասա-կարգում	Վերաչա-փում	ՖՀՄՍ 9 հաշվեկշռ. արժեք
Ֆինանսական ակտիվներ						
Պարտքային արժեթղթեր	Վաճառքի համար մատչելի	Այլ համապար. ֆին.արդյունքով իրական արժեքով	406,783	(406,783)	-	-
	Մինչև մարման ժամկետը պահվող	Ամորտիզացված արժեքով	368,513	406,783	(29,750)	745,546
Ընդամենը ներդրումային արժեթղթեր			**775,296**	**-**	**(29,750)**	**745,546**
Վարկային կորուստների գծով պահուստ			-	-	**(3,031)**	**(3,031)**
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	Ամորտիզացված արժեքով	Ամորտիզացված արժեքով	276,685	-	-	276,685
Բանկերից ստացման ենթակա գումարներ	Ամորտիզացված արժեքով	Ամորտիզացված արժեքով	2,292,052	-	-	2,292,052
Հաճախորդներին տրվող վարկեր	Ամորտիզացված արժեքով	Ամորտիզացված արժեքով	17,084,456	-	-	17,084,456
Այլ ֆինանսական ակտիվներ/դեբիտորական պարտքեր	Ամորտիզացված արժեքով	Ամորտիզացված արժեքով	15,523	-	-	15,523
Վարկային կորուստների գծով պահուստ			**(423,263)**	**-**	**(44,686)**	**(467,949)**
Ընդամենը ՖՀՄՍ 9 ընդունման ազդեցությունը նախքան հարկումը			**20,020,749**	**-**	**(77,467)**	**19,943,282**

Արժեզրկման կորուստների գծով պահուստ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ (ՀՀՄՍ 39)	**423,263**
ՖՀՄՍ 9 ընդունման արդյունքում հաշվապ. հաշվ. քաղ. փոփոխության ազդեցությունը	47,717
Արժեզրկման կորուստների գծով պահուստ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ (ՖՀՄՍ 9) I	**470,980**

Ստորև աղյուսակում ներկայացված է ՖՀՄՍ 9-ի ընդունման ազդեցությունը Ընկերության սեփական կապիտալի վրա, մասնավորապես՝ իրական արժեքի վերագնահատման պահուստի և չբաշխված շահույթի վրա, 2018 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ՝

	Վաճառքի համար մատչելի Ֆին.ակտիվների իրական արժեքի պահուստ	Չբաշխված շահույթ
2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**23,800**	**14,825,441**
Բիզնես մոդելների գնահատման արդյունքում ֆինանսական ակտիվների վերադասակարգում, նախքան հարկումը	(23,800)	-
ՖՀՄՍ 9 արժեզրկման կորուստների գծով պահուստների ընդունման արդյունքում ֆինանսական ակտիվների վերաչափում, նախքան հարկումը	-	(38,174)
2018 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	**-**	**14,787,267**

Չուտ հետաձգված եկամտահարկի գծով պարտավորությունների նվազումը ՖՀՄՍ 9-ի փոփոխությունների մասով կազմել է 15,493 հազար ՀՀ դրամ:

ՖՀՄՍ 15 Հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթ. Նոր ստանդարտի հիմնական սկզբունքը կայանում է նրանում, որ կազմակերպությունը պետք է ճանաչի հասույթը այն ժամանակ, երբ ապրանքները կամ ծառայությունները փոխանցվում են հաճախորդին՝ գործարքի արժեքով: Առաջարկվող ապրանքների կամ ծառայությունների տարատեսակ յուրաքանչյուր փաթեթ պետք է առանձին ճանաչվի, և պայմանագրային գնի համար կիրառվող զեղչերը կամ այլ տեսակի իջեցումները պետք է բաշխվեն առանձին տարրերի միջև: Եթե հատուցումները ինչ-ինչ պատճառներով տարբեր են, ապա նվազագույն գումարները պետք է ճանաչվեն, եթե առկա չեն հակադարձման նշանակալի ռիսկեր: Հաճախորդների հետ պայմանագրերի ապահովման գծով ծախսերը պետք է կապիտալացվեն և ամորտիզացվում այն ժամանակաշրջանի ընթացքում, երբ այդ պայմանագրային օգուտները սպառվել են:

Ընթացիկ տարում Ընկերությունը կիրառել է հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհուրդի (ՀՀՄՍԽ/IASB) կողմից հրապարակված ՖՀՄՍ և մեկնաբանությունների մի շարք փոփոխություններ, որոնք գործում են 2018 թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:
Այս փոփոխությունների ընդունումը նշանակալի ազդեցություն չի ունեցել սույն ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլված բացահայտումների և գումարների վրա:

ՖՀՄՄԿ 22. Արտարժույթով գործարքներ և կանխավճարներ. ՖՀՄՄԿ 22-ը սահմանում է, թե ինչպես պետք է որոշել «գործարքի ամսաթիվը»՝ փոխարժեքը որոշելու նպատակով, որը կօգտագործվի ակտիվի, ծախսի կամ եկամտի սկզբնական ճանաչման ժամանակ, երբ այդ միավորի համար վճարումը նախապես վճարվել է կամ ստացվել է արտարժույթով և հանգեցրել ոչ դրամային ակտիվի կամ պարտավորության ճանաչմանը (օրինակ, չփոխհատուցված ավանդ կամ հետաձգված եկամուտ):

Մեկնաբանությամբ պարզաբանվում է, որ գործարքի ամսաթիվն այն ամսաթիվն է, երբ անձը կատարում է կանխավճարի ստացման կամ վճարման արդյունքում առաջացած ոչ դրամային ակտիվի կամ ոչ դրամային պարտավորության սկզբնական ճանաչումը: Եթե կանխավճարները կատարվել են կամ ստացվել են բազմակի անգամ, մեկնաբանությամբ պահանջվում է սահմանել յուրաքանչյուր կանխավճարի ստացման կամ վճարման ամսաթիվը:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը, ներկայացումն ու հաշվարկման մեթոդները, որոնք կիրառվել են միայն 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունները կազմելիս:

Ֆինանսական գործիքներ. Ընկերությունը ճանաչում է ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ այն դառնում է ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կանոնավոր կերպով գնումները և վաճառքը հաշվառվում են վերջնահաշվարկի ամսաթվի դրությամբ: Ֆինանսական գործիքների կանոնավոր գնումները կամ վաճառքն իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական ակտիվների այն գնումները կամ վաճառքը, որոնք պահանջում են ակտիվների մատակարարում շուկայում ընդունված պայմաններով սահմանված կարգով:

Ֆինանսական ակտիվի և պարտավորության սկզբնական չափումը տեղի է ունենում իրական արժեքով: Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների խմբում չդասակարգված ֆինանսական ակտիվների կամ պարտավորությունների (բացառությամբ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից և պարտավորութուններից) դեպքում իրական արժեքին գումարվում են գործարքի հետ կապված ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը: Գործարքի գծով ծախսերը, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների կամ պարտավորությունների ձեռքբերմանը, անմիջապես ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական ակտիվներ. ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ և վարկեր ու դեբիտորական պարտքեր: Դասակարգումը կախված է ֆինանսական ակտիվների բնույթից ու նպատակից և որոշվում է սկզբնական ճանաչման պահին:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ են, որոնց գծով Ընկերությունն ունի մինչև մարման ժամկետը պահելու հաստատուն մտադրություն և կարողություն: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած արժեզրկումը:

Եթե Ընկերությունը որոշեր վաճառել կամ վերադասակարգել մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների զգալի մասը նախքան դրանց մարման ժամկետը (բացառությամբ հատուկ հանգամանքների առկայության), ողջ դասը կորակազրկվեր և կդասակարգվեր որպես վաճառքի համար մատչելի: Ավելին, Ընկերությանը կարգելվեր ընթացիկ տարում և դրան հաջորդող երկու տարիների ընթացքում դասակարգել որևէ ֆինանսական ակտիվ որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ են, որոնք դասակարգվում են որպես վաճառքի համար մատչելի, կամ չեն դասակարգվում որպես (ա) վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, (բ) մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ կամ (գ) շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ:

Ընկերության կողմից ակտիվ շուկայում վաճառվող պետական պարտատոմսերը դասակարգվում են որպես վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ և հաշվարկվում իրական արժեքով, որը որոշվում է ծանոթագրություն 23-ում նկարագրված կարգով: Իրական արժեքի փոփոխությունից օգուտը և վնասները ճանաչվում են այլ համապարփակ եկամտում և կուտակվում են ներդրումների վերագնահատման պահուստում, բացառությամբ ոչ ժամանակավոր արժեզրկման կորուստների, արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսի, շահաբաժինների տեսքով եկամտի, դրամային ակտիվների դեպքում՝ արտարժույթի փոխարկումից օգուտի և վնասի, որոնք ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Այն դեպքում, երբ ներդրումն օտարվում է կամ համարվում արժեզրկված, նախկինում ներդրումների վերագնահատման պահուստում կուտակված օգուտը կամ վնասը վերադասակարգվում է շահույթում կամ վնասում:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր. առևտրային դեբիտորական պարտքերը, վարկերը և այլ դեբիտորական պարտքերը, որոնք ունեն ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներ և գնանշված չեն ակտիվ շուկայում (այդ թվում՝ ՀՀ ԿԲ-ում ունեցած մնացորդները, բանկերից ստանալիք գումարները, հաճախորդներին տրված վարկերը և այլ ֆինանսական ակտիվներ), դասակարգվում են որպես «վարկեր և դեբիտորական պարտքեր»: Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած արժեզրկումը: Տոկոսային եկամուտը ճանաչվում է՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը, բացառությամբ կարճաժամկետ դեբիտորական պարտքերի, որոնց դեպքում տոկոսի ճանաչումը էական ազդեցություն չէր ունենա:

Անձնակազմին տրվող վարկերը, որոնք սկզբնավորվում են շուկայականից տարբեր տոկոսադրույքով, վերաչափվում են սկզբնավորման պահին իրական արժեքով, որն իրենից ներկայացնում է տոկոսագումարների ապագա վճարումները և մայր գումարի մարում(ներ)ը՝

զեղչված նմանատիպ գործիքների համար գործող շուկայական տոկոսադրույքով: Առաջացող տարբերությունը հետաձգվում է որպես աշխատողի կանխավճարային արտոնություն և արտացոլվում շահույթում կամ վնասում՝ որպես անձնակազմի արտոնություն այն ժամանակահատվածում, երբ աշխատողներին ծառայություն է մատուցվում: Աշխատողների կանխավճարային արտոնության ամորտիզացիան հաշվարկվում է իրական տոկոսային ծախսի և անվանական շուկայական տոկոսային ծախսի միջև եղած տարբերության հիման վրա:

Արժեթղթերի հետգնման և հակադարձ հետգնման պայմանագրեր և արժեթղթերի փոխատվության գործարքներ. իր գործունեության բնականոն ընթացքում Ընկերությունը կնքում է ֆինանսական ակտիվների վաճառքի և հետգնման պայմանագրեր (հետգնման/ռեպո), ինչպես նաև ֆինանսական ակտիվների գնման և հետվաճառքի պայմանագրեր (հակադարձ հետգնման): Հետգնման և հակադարձ հետգնման պայմանագրերն օգտագործվում են Ընկերության կողմից որպես իր գանձապետական կառավարման տարր:

Ռեպո համաձայնագիրն իրենից ներկայացնում է վճարի կամ այլ հատուցման դիմաց ֆինանսական ակտիվի փոխանցում մեկ այլ կողմի և համապատասխան պարտավորություն՝ հետ գնելու այդ ֆինանսական ակտիվն ապագայում փոխանակման համար, օգտագործված կանխիկ կամ այլ հատուցման գումարը գումարած տոկոսը: Այս պայմանագրերը հաշվառվում են որպես ֆինանսական գործարքներ: Ֆինանսական ակտիվները, որոնք վաճառվում են հետգնման պայմանագրերով, շարունակում են ներկայացվել ֆինանսական հաշվետվություններում, իսկ այս պայմանագրերի դիմաց ստացված հատուցումը հաշվառվում է որպես ապահովության միջոց հանդիսացող ավանդ՝ բանկերի հետ ավանդային գործիքներում:

Հակադարձ ռեպո համաձայնագրով ձեռք բերված ակտիվները գրանցվում են ֆինանսական հաշվետվություններում որպես արժեթղթերով գրավադրված ավանդի կանխիկ դրամական միջոցներ և այլ ակտիվներ, և դասակարգվում են բանկից ստանալիք և/կամ հաճախորդներին տրված վարկեր:

Ընկերությունը կնքում է արժեթղթերի հետգնման պայմանագրեր և արժեթղթերի փոխատվության պայմանագրեր, ըստ որոնց այն ստանում կամ փոխանցում է գրավի առարկան՝ շուկայում ընդունված պրակտիկայի համաձայն: Հետգնման գործարքների ՀՀ-ում և ԱՊՀ երկրներում գործող ստանդարտ պայմաններում, գրավի առարկան ստացողն իրավունք ունի վաճառել կամ վերագրավադրել այն, որը ենթակա է համարժեք արժեթղթերի վերադարձման գործարքի մարման ժամանակ:

Արժեթղթերի փոխանցումը պայմանագրային կողմերին միայն արտացոլվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, եթե դրա հետ միասին փոխանցվում են նաև սեփականության հետ կապված ռիսկերը և օգուտները:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում. ֆինանսական ակտիվները, բացի շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից, յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին գնահատվում են արժեզրկման հայտանիշների հայտնաբերման նպատակով: Ֆինանսական ակտիվները համարվում են արժեզրկված, եթե առկա է օբյեկտիվ վկայություն այն մասին, որ ֆինանսական ակտիվի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ մի քանի դեպքեր կարող են ազդեցություն ունենալ ներդրման գծով գնահատված ապագա դրամական միջոցների հոսքերի վրա:

Որպես վաճառքի համար մատչելի դասակարգված՝ ցուցակված և չցուցակված կապիտալի ներդրումներում արժեթղթի իրական արժեքի զգալի կամ տևական անկումն իր ինքնարժեքից համարվում է արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն:

Բոլոր այլ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն կարող են համարվել հետևյալ հայտանիշները՝

- Թողարկողի կամ գործընկերոջ զգալի ֆինանսական դժվարությունները, կամ
- Պայմանագրի խախտումը, մասնավորապես տոկոսների կամ մայր գումարի վճարման ուշացումը կամ չկատարումը, կամ
- Տոկոսների կամ մայր գումարի վճարման ուշացումը կամ չկատարումը, կամ
- Փոխառուի կողմից սնանկության կամ ֆինանսական վերակազմակերպման գործընթացի հավանական նախաձեռնումը, կամ

- Ֆինանսական դժվարությունների արդյունքում տվյալ ֆինանսական ակտիվի գծով ակտիվ շուկայի անհետացումը:

Ֆինանսական ակտիվների որոշ կատեգորիաների համար, ինչպիսիք են վարկերը և դեբիտորական պարտքերը, ակտիվները, որոնք ըստ գնահատականների առանձին արժեզրկված չեն, ի լրումն գնահատվում են նաև խմբային արժեզրկման տեսանկյունից: Վարկային պորտֆելի արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն կարող է համարվել Ընկերության նախկին փորձը վճարումների հավաքագրման գծով, հետաձգված վճարումների թվի աճը պորտֆելում, ինչպես նաև ազգային կամ տեղական մակարդակում դիտարկելի տնտեսական փոփոխությունները, որոնք կարող են հանգեցնել դեբիտորական պարտքի անհավաքագրելիության:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման գծով ծախսի գումարը իրենից ներկայացնում է ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և գնահատված ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի տարբերությունը՝ զեղչված ֆինանսական ակտիվի համար սկզբնապես սահմանված արդյունավետ տոկոսադրույքով:

Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման գումարն իրենից ներկայացնում է ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և գնահատված ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի տարբերությունը՝ զեղչված շուկայում համանման ֆինանսական ակտիվի եկամտաբերության դրույքաչափով: Նման արժեզրկումից կորուստը ենթակա չէ հակադարձման հաջորդ ժամանակաշրջաններում:

Ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկումից կորստի չափով անմիջականորեն բոլոր ակտիվների գծով, բացառությամբ վարկերի և դեբիտորական պարտքերի, որոնց դեպքում հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է պահուստային հաշվի միջոցով: Երբ ակտիվը կամ դեբիտորական պարտքը համարվում է անհուսալի, այն դուրս է գրվում պահուստային հաշվի միջոցով: Հետագայում դուրս գրված գումարների վերականգնումը կատարվում է դրանք պահուստային հաշվին կրեդիտագրելու միջոցով: Պահուստային հաշվի հաշվեկշռային արժեքի փոփոխությունները ճանաչվում են եկամուտներում կամ ծախսերում:

Երբ վաճառքի համար պահվող ֆինանսական ակտիվը համարվում է արժեզրկված, այլ համապարփակ եկամուտում ճանաչված կուտակված օգուտները կամ վնասները վերադասակարգվում են որպես տվյալ ժամանակաշրջանի շահույթ կամ վնաս:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների համար, այն դեպքում, եթե հաջորդող ժամանակաշրջանում արժեզրկումից կորուստի գումարը նվազում է, և նվազեցումը կարող է օբյեկտիվորեն վերագրվել արժեզրկման ճանաչումից հետո տեղի ունեցող դեպքերի, նախկինում ճանաչված արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է շահույթի կամ վնասի միջոցով այնքանով, որքանով արժեզրկման ամսաթվի դրությամբ ներդրման հաշվեկշռային արժեքը չի գերազանցում ամորտիզացված արժեքն այն դեպքում, եթե այդ արժեզրկումը ճանաչված չլիներ:

Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի արժեթղթերի առումով, նախկինում շահույթի կամ վնասի մեջ ճանաչված արժեզրկումից կորուստները չեն հակադարձվում շահույթի կամ կորստի միջոցով: Արժեզրկման կորստի արդյունքում իրական արժեքի ցանկացած աճ ճանաչվում է այլ համապարփակ եկամտի մեջ և տեղադրվում ներդրումների ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման բաժնում:

Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերի առումով արժեզրկման կորուստները հակադարձվում են այն դեպքում, երբ ներդրման իրական արժեքի աճը կարելի է օբյեկտիվորեն կապել արժեզրկման կորստի ճանաչումից հետո տեղի ունեցած որևէ իրադարձության հետ:

Վերանայված վարկեր. հնարավորության դեպքում Ընկերությունը փորձում է վերակառուցել վարկերը՝ գրավի նկատմամբ իրավունք ստանալու փոխարեն: Սա կարող է ներառել նաև վճարման հետաձգում և նոր պայմաններով վարկի համաձայնեցում: Վերանայված վարկը կշարունակի բացահայտվել որպես արժեզրկված, քանի դեռ առկա չէ բավարար վկայություն առ այն, որ տեղի է ունեցել ապագա դրամական հոսքերի չվճարման ռիսկի էական նվազում, և առկա չեն արժեզրկման այլ հայտանիշներ: Այն վարկերի գծով, որոնք գնահատվում են արժեզրկման տեսանկյունից խմբային հիմունքներով, այդ վկայությունը որպես կանոն իրենից ներկայացնում է վճարման պատմության համեմատումը սկզբնական կամ վերանայված պայմանների հետ, ըստ անհրաժեշտության: Այն վարկերի գծով, որոնք գնահատվում են

արժեզրկման տեսանկյունից առանձին հիմունքներով, բոլոր առկա վկայությունները գնահատվում են յուրաքանչյուր դեպքի համար առանձին:

Վերանայված վարկը ներկայացվում է որպես արժեզրկված, և արժեզրկումից կորուստները չափվում են այն ժամանակ, երբ՝

- տեղի են ունեցել պայմանագրով նախատեսված դրամական միջոցների հոսքերի փոփոխություններ այնպիսի զիջման արդյունքում, որը վարկատուն այլապես չէր դիտարկի, և
- հավանական է, որ առանց զիջման վարկառուն չէր կարողանա լիարժեքորեն կատարել իր պայմանա-գրային պարտավորությունները:

Որոշելիս, թե արդյոք վերակառուցված վարկը պետք է ապաճանաչվի և ճանաչվի որպես նոր վարկ, ղեկավարությունը դիտարկում է, թե որքանով են պայմանագրի սկզբնական պայմանների փոփոխությունները հանգեցնում վարկի վերանայման, որն ընդհանուր առմամբ, կհամարվեր էականորեն տարբեր ֆինանսական գործիք: Գործոնները, որոնք ցույց են տալիս, որ վերանայված վարկը էականորեն տարբեր գործիք է, մասնավորապես ներառում են, երաշխիքների կամ վարկի պայմանների փոփոխությունը, գրավի առարկայի գծով պակաս էական փոփոխությունները, մարման դրույթների կամ կանխավճարի դրույթների ավելացումը:

Վարկերը, որոնք սահմանվել են որպես վերանայված, պահպանում են այս կարգավիճակը մինչև դրանց մարումը կամ ապաճանաչումը:

<u>Վարկերի դուրսգրում.</u> վարկերի և կանխավճարների արժեզրկումից կորուստները վերագրվում են արժեզրկման գծով պահուստներին, երբ համարվում են անհավաքագրելի: Վարկերը և կանխավճարները դուրս են գրվում ղեկավարության կողմից գումարների հավաքագրման ուղղությամբ իրականացված բոլոր հնարավորություններն օգտագործելուց և Ընկերության կողմից բոլոր գրավները վաճառելուց հետո: Դուրս գրված գումարների հետագա հավաքագրումը ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում արտացոլվում է որպես ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման պահուստներին կատարած մասհանումների վերադարձ հավաքագրման ժամանակաշրջանում:

<u>*Ֆինանսական ակտիվների ապաճանաչումը.*</u> Ընկերությունն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվները, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ երրորդ կողմին է փոխանցվում ֆինանսական ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների նկատմամբ ռիսկերն ու օգուտները: Եթե Ընկերությունը չի փոխանցում և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն և հատույցները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա Ընկերությունը շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվը, ինչպես նաև դրա հետ կապված պարտավորությունն այնքանով, որքանով շարունակվում է իր ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվում: Եթե Ընկերությունը պահպանում է փոխանցված ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն և հատույցները, ապա Ընկերությունը պետք է շարունակի ճանաչել ֆինանսական ակտիվը և գրավով ապահովված փոխառությունը՝ ստացված հասույթի համար:

Ֆինանսական ակտիվն ամբողջությամբ ապաճանաչելիս հաշվեկշռային արժեքի և ստացված հատուցման այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում նախկինում ճանաչված կուտակված որևէ օգուտի կամ վնասի գումարի տարբերությունը պետք է ճանաչվի շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական պարտավորություններ. Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են կամ որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող (FVTPL) կամ «այլ ֆինանսական պարտավորություններ»:

<u>*Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ.*</u> ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող այն դեպքում, երբ ֆինանսական պարտավորությունը (i) իրենից ներկայացնում է պայմանական վճարում, որը կարող է վճարվել ձեռք բերողի կողմից՝ որպես բիզնեսի միավորման մաս, որի նկատմամբ կիրառվում է ՖՀՄՍ 3-ը, (ii) վաճառքի համար պահվող, կամ (iii) սահմանվում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվը դասակարգվում է որպես վաճառքի համար պահվող, եթե՝

- այն հաշվեգրվել է հիմնականում մոտ ապագայում հետգնման նպատակով, կամ
- սկզբնական ճանաչման պահին այն կազմում է Ընկերության կողմից համատեղ կառավարվող որոշակի ֆինանսական գործիքների պորտֆելի մաս և ունի կարճաժամկետ կտրվածքով շահույթի ստացման իրատեսական հնարավորություն, կամ
- այն հանդիսանում է ածանցյալ գործիք, որը չի նախատեսված կամ չի օգտագործվում որպես հեջավորման գործիք:

Ֆինանսական պարտավորությունը, բացի վաճառքի համար պահվող ֆինանսական պարտավորություններից, կամ պայմանագրային գումարներից, որոնք կարող են վճարվել ձեռք բերողի կողմից՝ որպես ձեռնարկատիրական միավորման մաս, կարող է ճանաչման պահին դասակարգվել որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե՝

- նման դասակարգումը բացառում, կամ զգալիորեն կրճատում է չափման կամ ճանաչման անհամապատասխանությունը, որն այլապես կառաջանար, կամ՝
- ֆինանսական պարտավորությունը կազմում է ֆինանսական ակտիվների կամ պարտավորությունների կամ այդ երկուսի խմբի մի մաս, որը կառավարվում է, և դրա կատարողականը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, Ընկերության փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային ռազմավարության համաձայն, և խմբավորման վերաբերյալ տեղեկատվությունը տրամադրվում է ներքին կարգով՝ այդ հիմունքներով, կամ
- այն կազմում է պայմանագրի մի մաս, որը պարունակում է ներկառուցված ածանցյալ գործիքներից մեկը կամ մի քանիսը և ՀՀՄՍ 39. *Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը* թույլ է տալիս ողջ պայմանագիրը (ակտիվները կամ պարտավորությունները) դասակարգել որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները ներկայացվում են իրական արժեքով՝ ներառյալ ողջ օգուտը կամ վնասները, որոնք առաջանում են եկամուտներում կամ ծախսերում ճանաչվող վերաչափման արդյունքում: Շահույթում կամ վնասում ճանաչվող զուտ օգուտը կամ վնասները ներառում են ֆինանսական պարտավորության համար վճարած բոլոր տոկոսները և ներառվում են շահույթի ու վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, շահույթի կամ կորստի մասին հաշվետվությունների «տոկոսային ծախս» հոդվածում: Իրական արժեքը որոշվում է ներկայացված եղանակով (տես ծան. 23):

Այլ ֆինանսական պարտավորություններ. այլ ֆինանսական պարտավորությունները (այդ թվում՝ ՀՀ ԿԲ-ում ավանդադրված գործիքները, բանկերի և հաճախորդների ավանդները, հետգնման պայմանագրերը, ենթակա (սուբորդինացված) և այլ ֆինանսական պարտավորությունները) սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով, առանց գործարքի ծախսերի:

Այլ ֆինանսական պարտավորությունները հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ տոկոսային ծախսը ճանաչելով արդյունավետ եկամտի հիմունքով:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդն իրենից ներկայացնում է որոշակի ժամանակահատվածում ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքի և տոկոսային ծախսի տեղաբաշխման հաշվարկի մեթոդ: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն տոկոսադրույքն է, որը ճշգրտորեն զեղչում է ապագա գնահատված կանխիկ վճարումները (ներառյալ բոլոր տեսակի միջնորդավճարները և ստացված կամ վճարված գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը, գործարքի հետ կապված ծախսերը և այլ պարգևավճարներ կամ զեղչեր) ֆինանսական պարտավորության ակնկալվող գործողության ժամանակահատվածի ողջ ընթացքում, կամ (ըստ անհրաժեշտության) ավելի կարճ ժամանակահատվածում՝ հասցնելով սկզբնական ճանաչման պահին առկա զուտ հաշվեկշռային արժեքին:

*Ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչումը***.** Ընկերությունն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունները միայն այն ժամանակ, երբ Ընկերության պարտականությունները մարվում են, չեղյալ համարվում կամ ուժը կորցնում: Երբ միևնույն փոխատուի հանդեպ ունեցած ֆինանսական պարտավորությունը փոխարինվում է այլ

ֆինանսական պարտավորությամբ, որի պայմաններն էականորեն տարբերվում են նախորդից, կամ եթե տեղի է ունեցել առկա պարտավորության պայմանների էական փոփոխություն, ապա նմանատիպ փոխանակումը կամ փոփոխությունը ճանաչվում է որպես սկզբնական պարտավորության ապաճանաչում և նոր պարտավորության ճանաչում: Ապաճանաչված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և վճարված և վճարվելիք հատուցման տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում և վնասում:

Ընկերությունը որպես վարձակալ. գործառնական վարձակալության վճարները ճանաչվում են գծային մեթոդով վարձակալության ժամկետի ընթացքում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ որևէ այլ պարբերական հիմունք ավելի ճշգրիտ է ներկայացնում վարձակալությունից տնտեսական օգուտների ստացման ժամանակային բաշխումը: Գործառնական վարձակալության պայմանագրով նախատեսված պայմանական վարձակալական վճարները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, երբ դրանք առաջանում են:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն, ներկայացման և հաշվարկի մեթոդներ, որոնք կիրառվել են ընթացիկ տարում և Ընկերության 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ժամանակ:

Գործառնական արժույթ. ֆինանսական հաշվետվություններում ներառված միավորները չափվում են այն տնտեսական միջավայրում գործող արժույթով, որում վարկային կազմակերպությունը իրականացնում է իր գործունեությունը: Ընկերության և նրա ներկայացման գործառնական արժույթը ՀՀ ազգային տարադրամը՝ ՀՀ դրամն է (այսուհետ՝ դրամ):

Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս Ընկերության գործառնական արժույթից տարբեր այլ արժույթներով (արտարժույթով) կատարված գործարքները ճանաչվում են համապատասխան գործառնական արժույթի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերափոխարկվում են գործառնական արժույթի այդ օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի սահմանման օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով հաշվարկված պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային հոդվածները չեն վերահաշվարկվում:

Հաշվանցում. ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվելով զուտ գումարով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և հաշվարկը զուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվն իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն: Եկամուտները և ծախսերը չեն հաշվանցվում շահույթի կամ վնասի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, եթե դա չի պահանջվում կամ թույլատրվում որևէ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտով կամ մեկնաբանությամբ և հստակ բացահայտված չէ Ընկերության հաշվապահական քաղաքականության մեջ:

Եկամուտ տույժերից և տուգանքներից. Տույժ-տուգանքներից ստացված եկամուտը ճանաչվում է իրական կանխիկի հիմունքներով: Ղեկավարության գնահատմամբ հաշվեգրման և կանխիկի հիմունքների միջև տարբերությունները գրեթե հավասար են:

Եկամուտներ հետգնման պայմանագրերով. Վերոնշյալ գործիքների վաճառքից եկամուտը/կորուստը շահույթի կամ կորստի հաշվետվության մեջ ճանաչվում են որպես տոկոսային եկամուտ կամ ծախս՝ հիմնվելով հետգնման արժեքի և վաճառքի գնի միջև առկա տարբերության վրա, երբ նման գործիքները վաճառվում են երրորդ կողմերին: Երբ հակադարձ ռեպոն/ռեպոն կատարվում է իր նախնական պայմաններով, վաճառքի և սկզբնական պայմանագրով բանակցված հետգնման արժեքի արդյունավետ շահույթը/տոկոսադրույքը ճանաչվում է արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի միջոցով:

Հարկում. Շահութահարկի գծով ծախսը ներառում է ընթացիկ հարկի գծով պարտավորությունը և հետաձգված հարկը:

Ընթացիկ հարկ. ընթացիկ հարկի գծով պարտավորությունը հիմնված է տարվա հարկվող շահույթի վրա: Հարկվող շահույթը տարբերվում է համապարփակ եկամուտների մասին

հաշվետվությունում ներկայացվող շահույթից եկամտի և ծախսի այնպիսի տարրերի պատճառով, որոնք հարկման կամ նվազեցման ենթակա են այլ հաշվետու ժամանակաշրջաններում, ինչպես նաև այն տարրերի, որոնք երբևէ չեն հարկվելու կամ նվազեցվելու: Ընկերության ընթացիկ հարկային պարտավորությունները հաշվարկվում են՝ կիրառելով հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ուժի մեջ մտած կամ, ըստ էության, ուժի մեջ մտած հարկի դրույքաչափերը:

Հետաձգված հարկ. հետաձգված հարկերը ճանաչվում են ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկվող շահույթի հաշվարկման ժամանակ կիրառվող հարկման բազաների միջև: Հետաձգված հարկային պարտավորությունները ընդհանուր առմամբ ճանաչվում են բոլոր հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկային ակտիվները ընդհանուր առմամբ ճանաչվում են բոլոր նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունները: Նմանատիպ հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չեն ճանաչվում այն ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք առաջանում են ակտիվների և պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման պահին այնպիսի գործարքների արդյունքում, որոնք ազդեցություն չունեն ինչպես հաշվապահական, այնպես էլ հարկվող շահույթի վրա: Ի հավելումն, հետաձգված հարկային պարտավորությունները չեն ճանաչվում, եթե ժամանակավոր տարբերություններն ի հայտ են գալիս գուդվիլի նախնական ճանաչման արդյունքում:

Հետաձգված հարկային պարտավորությունները ճանաչվում են դուստր և ասոցացված կազմակերպություններում ներդրումների և համատեղ ձեռնարկումներում մասնակցության հետ կապված հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Ընկերությունն ի վիճակի է վերահսկել ժամանակավոր տարբերության հակադարձումը և երբ հավանական է, որ ժամանակավոր տարբերությունը չի հակադարձվի տեսանելի ապագայում: Նման ներդրումների և մասնակցության հետ կապված նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով առաջացող հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են միայն այն չափով, երբ հավանական է, որ կլինի բավարար հարկվող շահույթ, որի դիմաց հնարավոր կլինի օգտագործել ժամանակավոր տարբերություններից առաջացած օգուտը և երբ ակնկալվում է այդ տարբերությունների հակադարձումը տեսանելի ապագայում:

Հետաձգված հարկային ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը վերանայվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում և նվազեցվում այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ կստանա բավարար հարկվող շահույթ, որը թույլ կտա հետաձգված հարկային ակտիվից օգուտն ամբողջությամբ կամ մասամբ իրացնել:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չափվում են հարկերի այն դրույքների օգտագործմամբ, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ակտիվի իրացման կամ պարտավորության մարման ժամանակ՝ հիմք ընդունելով հարկերի այն դրույքները (և հարկային օրենքները), որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Հետաձգված հարկային պարտավորությունների և ակտիվների չափումը պետք է արտացոլի հարկային հետևանքները, որոնք կառաջանան՝ կախված այն եղանակից, որով Ընկերությունը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում, ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

Տարվա ընթացիկ և հետաձգված հարկեր. ընթացիկ և հետաձգված հարկերը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դրանք վերաբերում են տարրերի, որոնք ճանաչվել են այլ համապարփակ եկամուտներում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում ընթացիկ և հետաձգված հարկերը ճանաչվում են նաև այլ համապարփակ եկամուտներում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում: Երբ ընթացիկ կամ հետաձգված հարկն առաջանում է բիզնեսի միավորման նախնական հաշվապահական հաշվառման արդյունքում, հարկային ազդեցությունը ներառվում է բիզնեսի միավորման հաշվապահական հաշվառման մեջ:

Պահուստներ պարտավորությունների և վճարների համար. պահուստները ճանաչվում են, երբ Ընկերությունը, որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, ունի ներկա պարտավորություն (իրավաբանորեն սահմանված կամ ենթադրվող), և հավանական է, որ Ընկերությունից

կպահանջվի մարել այդ պարտավորությունը, ինչպես նաև հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել պարտավորության չափը:

Պահուստում ճանաչված գումարն իրենից ներկայացնում է հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ լավագույն հաշվարկը, որը կպահանջվի ներկա պարտականությունը մարելու համար՝ հաշվի առնելով հարակից ռիսկերն և անորոշությունները: Եթե ժամանակի մեջ դրամի արժեքի ազդեցությունը էական է, ապա պահուստի գումարը պետք է իրենից ներկայացնի այն ծախսումների ներկա արժեքը, որոնք, ըստ ակնկալության, կպահանջվեն այդ պարտականությունը մարելու համար:

Եթե ակնկալվում է, որ երրորդ կողմն ամբողջությամբ կամ մասամբ փոխհատուցելու է պահուստը մարելու համար պահանջվող ծախսումները, ապա փոխհատուցումը պետք է դիտվի որպես առանձին ակտիվ, երբ ըստ էության որոշակի է, որ պարտականությունը մարելու դեպքում փոխհատուցումը կստացվի և փոխհատուցման գումարը կարող է արժանահավատորեն չափվել:

Շահաբաժիններ. Ընկերության շահաբաժիններ հայտարարագրելու և վճարելու կարողությունը կարգավորվում է Հայաստանի օրենսդրությամբ սահմանված կարգով: Սովորական բաժնետոմսերին վերաբերող շահաբաժիններն արտացոլվում են որպես չբաշխված շահույթից հատկացումներ այն ժամանակահաշրջանում, որում շահաբաժինները հայտարարագրվել են:

Գրավ. Ընկերությունը որպես հաճախորդի պարտավորությունների ապահովման միջոց ընդունում է գրավ, երբ դա նպատակահարմար է համարվում: Գրավը հիմնականում լինում է հաճախորդի ակտիվների նկատմամբ կոշտ գրավի տեսքով և Ընկերությանը վերապահվում է պահանջի իրավունք այս ակտիվների նկատմամբ՝ հաճախորդի առկա և ապագա պարտավորությունների դիմաց:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ. դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են կանխիկ դրամը, բանկերից ստացման ենթական գումարները՝ սկզբնապես սահմանված 90 օր կամ պակաս ժամկետայնությամբ և պայմանագրային պարտավորվածություններից զերծ:
Ժամկետային ավանդներ. բանկերում տեղաբաշխված ժամկետային ավանդները ներառում են բանկերում պահվող ավանդները երեք ամսից ավել սկզբնական մարման ժամկետով: Բանկերում տեղաբաշխված ժամկետային ավանդները հաշվարկվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Բռնագանձված ակտիվներ. որոշակի հանգամանքներում, ակտիվները բռնագանձվում են ժամկետանց վարկերի գծով գրավադրված գույքի վրա արգելանքի կիրառման դեպքում: Բռնագանձված ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքից և վաճառքի ինքնարժեքից նվազագույնով:

Հիմնական միջոցներ. հիմնական միջոցները հաշվառվում են պատմական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները, եթե կան այդպիսիք:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա և նախատեսված է զրոյացնելու ակտիվների արժեքը դրանց օգտակար ծառայության վերջում: Մաշվածությունը հաշվարկվում է ուղիղ գծային մեթոդով հետևյալ օգտակար ծառայության ժամկետներով՝

	Օգտակար ծառայությունը՝ տարիներով
• Շինություններ	20-ից 30
• Փոխադրամիջոցներ	5-ից 10
• Համակարգիչներ և կապի միջոցներ	3-ից 10
• Գրասենյակային գույք	5-ից 10
• Այլ	5-ից 20

Հիմնական միջոցների տարրը ապաճանաչվում է այն օտարելիս կամ, երբ այդ ակտիվի շարունակական օգտագործումից այլևս տնտեսական օգուտներ չեն ենթադրվում: Հիմնական միջոցների վաճառքից կամ շրջանառությունից դուրս բերումից առաջացած ցանկացած օգուտ

կամ վնաս հաշվարկվում է որպես ակտիվի վաճառքից ստացված միջոցների և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Ոչ նյութական ակտիվներ. Ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Համակարգչային ծրագրերի լիցենզիաների ձեռքբերման ծախսերը կապիտալացվում են՝ հիմք ընդունելով առանձին ծրագրի ձեռքբերման և ներդրման համար կատարված ծախսերը:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետը կազմում է մինչև 10 տարի:

Նյութական և ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում, բացի գուդվիլից. յուրաքանչյուր հաշվետու տարվա վերջում Ընկերությունը վերանայում է իր նյութական և ոչ նյութական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքները՝ որոշելու համար արդյոք կա որևէ հայտանիշ, որ այս ակտիվներում եղել են արժեզրկումից կորուստներ: Եթե առկա է որևէ նմանատիպ հայտանիշ, ապա գնահատվում է ակտիվների փոխհատուցվող գումարը, որպեսզի գնահատվեն արժեզրկումից կորուստները (եթե այդպիսիք կան): Եթե առանձին ակտիվի փոխհատուցվող գումարը հնարավոր չէ որոշել, Ընկերությունը գնահատում է այն դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարը, որին այդ ակտիվը պատկանում է: Եթե հնարավոր է որոշել բաշխման ողջամիտ և հետևողական հիմունք, ապա կորպորատիվ ակտիվները ևս բաշխվում են առանձին դրամաստեղծ միավորներին, այլապես դրանք բաշխվում են դրամաստեղծ ակտիվների փոքրագույն խմբին, որոնց համար կարելի է որոշել խելամիտ և հետևողական հիմունք:

Հրապարակված, սակայն դեռևս չգործող նոր և վերանայված ՖՀՄՍ Ստանդարտներ

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ Ընկերությունը չի կիրառել հետևյալ հրապարակված, սակայն դեռևս չգործող նոր և վերանայված ՖՀՄՍ ստանդարտները:

Ստորև ներկայացված նոր և վերանայված ՖՀՄՍ-ների կիրառման ազդեցությունը կրում է զուտ ցուցադրական բնույթ: Կազմակերպությունները պետք է վերլուծեն այս նոր և վերանայված ՖՀՄՍ-ների կիրառման ազդեցությունը ֆինանսական հաշվետվությունների վրա՝ հիմք ընդունելով հատուկ փաստեր և հանգամանքներ, և կատարեն համապատասխան բացահայտումներ:

ՖՀՄՍ 16	*Վարձակալություն*
Փոփոխություններ ՖՀՄՍ 9 ստանդարտում	*Կանխավճարներ բացասական փոխհատուցումով*
Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1 և ՀՀՄՍ 8 ստանդատներում	*Էականության սահմանումը*
ՖՀՄՄԿ 23	*Շահութահարկի մոտեցումների անորոշություն*

Ընկերության ղեկավարությունը չի ակնկալում, որ այս ստանդարտների ընդունումը զգալի ազդեցություն կունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ապագա ժամանակահատվածների համար, բացառությամբ ներքոնշյալի՝

ՖՀՄՍ 16 Վարձակալություն

ՖՀՄՍ 16 Վարձակալություն ստանդարտի կիրառման ընդհանուր ազդեցությունը. ՖՀՄՍ 16-ում ներկայացվում է վարձակալական ձեռնարկումների և հաշվապահական մոտեցումների սահմանման համապարփակ մոդել՝ նախատեսված վարձակալի և վարձատուի համար: ՖՀՄՍ 16-ը կփոխարինի վարձակալության վերաբերյալ գործող ուղեցույցը, ներառյալ ՀՀՄՍ 17-ի «Վարձակալություն» ստանդարտը և առնչվող մեկնաբանությունները 2019 թ. հունվարի 1-ին սկսվող կամ դրանից հետո ընկած ժամանակաշրջանների համար: Խումբն այս ստանդարտն առաջին անգամ կկիրառի 2019 թ. հունվարի 1-ից:

Ի հակադրություն վարձակալության հաշվապահական հաշվառման, ՖՀՄՍ 16-ը զգալի կերպով խթանում է ՀՀՄՍ 17 ստանդարտի՝ վարձակալի հաշվապահական հաշվառման պահանջները:

Վարձակալության նոր սահմանման ազդեցությունը. Ընկերությունը կօգտագործի ՖՀՄՍ 16-ին անցում կատարելու դեպքում հնարավորությունը և չի վերագնահատի, արդյոք պայմանագիրը հանդիսանում է կամ ներառում է վարձակալություն: Հետևաբար, վարձակալության սահմանումը, ՀՀՄՍ 17 և ՀՖՄՄԿ 4 ստանդարտների համաձայն, շարունակելու է կիրառվել այն վարձակալությունների մասով, որոնք ուժի մեջ են մտել կամ փոփոխվել նախքան 2019 թ. հունվարի 1:

Վարձակալության սահմանման մեջ փոփոխությունը վերաբերում է հիմնականում վերահսկողությանը: ՖՀՄՍ 16-ը տարբերակում է վարձակալական և ծառայությունների մատուցման պայմանագրերը այն մասով, արդյոք որոշակի ակտիվի օգտագործումը վերահսկվում է հաճախորդի կողմից: Վերահսկողություն գոյություն ունի, եթե հաճախորդն ունի՝

- Որոշակի ակտիվի օգտագործումից ստացված բոլոր տնտեսական օգուտների ձեռքբերման իրավունքը; և
- Տվյալի ակտիվի օգտագործումը տնօրինելու իրավունք:

Ընկերությունը կկիրառի վարձակալության սահմանումը և համապատասխան ուղեցույցը բոլոր այն վարձակալական պայմանագրերի նկատմամբ, որոնք ուժի մեջ են մտել կամ փոփոխվել 2019 թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո (վարձակալության պայմանագրում և վարձատուի, և վարձակալի պարագայում):

<u>Ազդեցությունը վարձակալի հաշվապահական հաշվառման վրա</u>

Գործառնական վարձակալություն. ՖՀՄՍ 16 ստանդարտը փոխում է Խմբի կողմից վարձակալության հաշվառման կարգը, որը նախկինում դասակարգվել է որպես գործառնական վարձակալություն, համաձայն ՀՀՄՍ 17 ստանդարտի, և համարվել արտահաշվեկշռային:

ՖՀՄՍ 16 սկզբնական կիրառման դեպքում Ընկերությունը բոլոր վարձակալությունների մասով (բացառությամբ ներքոնշյալի)՝

(ա) Ճանաչելու է օգտագործման իրավունքով ակտիվները և վարձակալության պարտավորությունները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, որը սկզբնապես չափվել է ապագա վարձակալության վճարումների ներկա արժեքի հիման վրա,
(բ) Ճանաչելու է օգտագործման իրավունքով ակտիվների մաշվածությունը և վարձակալության պարտավորությունների գծով տոկոսները համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում,
(գ) Տարանջատելու է վճարված դրամական միջոցների ընդհանուր գումարը ըստ մայր գումարի (ներկայացված ֆինանսական գործունեությունում) և տոկոսի (ներկայացված գործառնական գործունեությունում) դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում:

Վարձակալական պայմանագրի կնքման խրախուսող պայմանները (առանց վարձավճարի օգտագործման ժամանակահատված) ճանաչվելու են որպես օգտագործման իրավունքով ակտիվների և վարձակալության պարտավորությունների չափման մաս, այնինչ ՀՀՄՍ 17-ի համաձայն, դրանք հանգեցրել են պայմանագրային պարտավորության խրախուսող պայմանների ճանաչմանը, ամորտիզացված որպես վարձավճարի գծով ծախսերի նվազեցում՝ հիմնվելով գծային մեթոդի վրա:

ՖՀՄՍ 16-ի համաձայն, օգտագործման իրավունքով ակտիվները ստուգվելու են արժեզրկման առկայության համար, ըստ ՀՀՄՍ 36 *Ակտիվների արժեզրկում* ստանդարտի: Սա փոխարինելու է նախկին պահանջը խնդրահարույց վարձակալության պայմանագրերի պահուստի ճանաչման մասով:

Կարճաժամկետ վարձակալության (12 ամիս կամ պակաս ժամկետով վարձակալություն) և փոքրարժեք ակտիվների վարձակալության (օր.՝ անձնական համակարգիչներ և գրասենյակային կահույք) մասով Խումբը կճանաչի վարձակալության գծով ծախսերը՝ հիմնվելով գծային մեթոդի վրա, ինչպես թույլատրվում է ՖՀՄՍ 16 ստանդարտով:

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ունի 254,688 հազար ՀՀ դրամ գումարի չափով չդադարեցվող գործառնական վարձակալության պարտավորություններ:

Ընկերությունը մտադիր է ՖՀՄՍ 16-ը առաջին անգամ կիրառել 2019 թ. հունվարի 1-ին՝ հետադարձ հիմունքներով: Ուստի, ՖՀՄՍ 16-ի ընդունման կուտակային ազդեցությունը կճանաչվի որպես չբաշխված շահույթի բացման հաշվեկշռի ճշգրտում՝ 2019 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, որտեղ համեմատական տեղեկությունները չեն վերահաշվարկվի:

Ընկերությունը մտադիր է կիրառել վարձակալության սահմանման անցումային ժամանակաշրջանի համար նախատեսված ազատման գործնական միջոցը: Սա նշանակում է, որ այն ՖՀՄՍ 16-ը կկիրառի բոլոր պայմանագրերի նկատմամբ, որոնք կնքվել են 2019 թ հունվարի 1-ից հետո և համարվում են վարձակալություն՝ համաձայն ՀՀՄՍ 17-ի և ՖՀՄՄԿ 4-ի:

Ընկերությունը գնահատել է ՖՀՄՍ 16 ստանդարտի կիրառման նախնական ազդեցությունը ֆինանսական հաշվետվությունների վրա 2019 թվականին: Այդ ազդեցության գնահատման գործընթացը գտնվում է վերջնական փուլում:

	ՖՀՄՍ 16-ի ընդունման ազդեցությունը Աուդիտ չարված
Ակտիվների աճ	144,618
Պարտավորությունների աճ	156,886
Տոկոսային ծախսի աճ	21,864
Գործառնական ծախսերի նվազում, ներառյալ՝	(9,596)
Մաշվածության և ամորտիզացիոն ծախս	*83,074*
Գործառնական վարձակալության գծով ծախս	*(92,670)*

Ֆինանսական վարձակալություն: ՖՀՄՍ 16 և ՀՀՄՍ 17 ստանդարտների հիմնական տարբերությունը նախկինում ֆինանսական վարձակալությամբ պահվող ակտիվների մասով հանդիսանում է վարձակալի կողմից վարձատուին մնացորդային արժեքի մասով տրամադրվող երաշխիքների չափումը: ՖՀՄՍ 16 ստանդարտը պահանջում է, որպեսզի Ընկերությունը ճանաչի որպես վարձակալության պարտավորության մաս միայն այն գումարը, որը ենթակա է վճարման մնացորդային արժեքի երաշխավորության մասով, սակայն ոչ երաշխավորված առավելագույն գումարի մասով, ինչպես պահանջվում է ՀՀՄՍ 17-ով: Սկզբնական կիրառման դեպքում Ընկերությունը պետք է ներկայացնի գույքը, նախկինում ներառված հիմնական միջոցներում, օգտագործման իրավունքով ակտիվների հետ նույն հոդվածում և վարձակալության պարտավորությունը, նախկինում ներկայացված փոխառությունում, պետք է ներկայացնի վարձակալության պարտավորությունների համար առանձին հոդվածով:

<u>Ազդեցությունը վարձատուի հաշվապահական հաշվառման վրա.</u> ՖՀՄՍ 16-ի համաձայն, վարձատուն շարունակում է դասակարգել վարձակալությունը որպես ֆինանսական կամ գործառնական վարձակալություն՝ դրանք հաշվառելով տարբեր հիմունքներով: Այնուամենայնիվ, ՖՀՄՍ 16-ը փոփոխել և ընդլայնել է պահանջվող բացահայտումները, մասնավորապես, թե ինչպես է վարձատուն կառավարում վարձակալված ակտիվներում մնացորդային տոկոսներից առաջացող ռիսկերը:

ՖՀՄՍ 16-ի համաձայն, միջանկյալ վարձատուն դիտարկում է հիմնական վարձակալության և ենթավարձակալության պայմանագրերը որպես առանձին պայմանագրեր: Միջանկյալ վարձատուն պարտավոր է դասակարգել ենթավարձակալությունը որպես ֆինանսական կամ գործառնական վարձակալություն՝ հղում կատարելով հիմնական վարձակալությունից առաջացող օգտագործման իրավունքով ակտիվին (առանց հղում կատարելու հիմնական ակտիվին՝ ՀՀՄՍ 17-ով նախատեսված):

Այս փոփոխությունների արդյունքում Ընկերությունը վերադասակարգելու է իր ենթավարձակալության պայմանագրերը որպես ֆինանսական վարձակալություն: ՖՀՄՍ 9-ի պահանջների համաձայն, ԱՎԿ գծով պահուստը ճանաչվելու է ֆինանսական վարձակալության գծով ստացման ենթակա գումարների մասով: Վարձակալված ակտիվները ապաճանաչվելու են և ստացման ենթակա գումարները ֆինանսական վարձակալության գծով ակտիվների մասով ճանաչվելու են: Այս փոփոխությունը հաշվապահական հաշվառման մեջ կհանգեցնի համապատասխան հասույթի ճանաչման ժամկետների փոփոխմանը (ճանաչված ֆինանսական եկամուտում):

Փոփոխություններ ՖՀՄՍ 9 ստանդարտում. Կանխավճարներ բացասական փոխհատուցումով. ՖՀՄՍ 9-ի փոփոխությունները պարզաբանում են, արդյոք կանխավճար բաղադրիչը բավարարում է SPPI թեստի պայմաններին, երբ պայմանագրի կողմը, կիրառելով

այդ տարբերակը, կարող է վճարել կամ ստանալ խելամիտ փոխհատուցում կատարված կանխավճարի դիմաց, անկախ կանխավճարի նպատակից: Այլ կերպ ասած, բացասական փոխհատուցումով կանխավճարները ոչ միշտ է, որ միանշանակորեն չեն բավարարում SPPI թեստի պայմանները:

Այս փոփոխությունները ուժի մեջ են մտնում 2019 թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, վաղ կիրառումը թույլատրելի է: Գոյություն ունեն հատուկ անցումային դրույթներ՝ կախված այն բանից, արդյոք երբ են կիրառվել այդ փոփոխությունները առաջին անգամ, համեմատած ՖՀՄՍ 9-ի սկզբնական կիրառման հետ:

Ընկերության ղեկավարությունը չի ակնկալում, որ այս փոփոխությունների կիրառումը կարող է հետագայում նշանակալի ազդեցություն ունենալ Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1 և ՀՀՄՍ 8 ստանդարտներում *Էականության սահմանումը.* Այս փոփոխությունների նպատակն է տալ «էականություն» տերմինի ավելի հասկանալի սահմանում ՀՀՄՍ 1 ստանդարտում և մտադրություն չունեն փոխել էականության հասկացությունը ՖՀՄՍ ստանդարտներում: «Անորոշ» էական տեղեկատվություն և ոչ էական տեղեկատվություն հասկացությունները ընդգրկվել են նոր սահմանման մեջ: Օգտագործողների որոշումների վրա ազդող էականության շեմի հասկացությունը «կարող է ազդել» եզրույթից փոփոխվել է՝ դառնալով «հավանականորեն հնարավոր է ազդեցություն ունենա»: ՀՀՄՍ 8-ում էականության սահմանումը փոխարինվել է ՀՀՄՍ 1-ում էականության սահմանման հղումով: Ի լրումն, ՀՀՄՍԽ-ն փոփոխել է այլ Ստանդարտներն ու Հայցեկարգային հիմունքները, որոնք ներառում են էականության սահմանումը կամ հղում են կատարում «էական» տերմինին ստանդարտներին համապատասխանությունը ապահովելու նպատակով: Այս փոփոխությունները կիրառվում են հեռանկարային հիմունքներով 2020 թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, վաղաժամկետ կիրառումը թույլատրվում է:

ՖՀՄՄԿ 23. Շահութահարկի մոտեցումների անորոշություն. ՖՀՄՄԿ 23-ը սահմանում է, թե շահութահարկի մոտեցումների անորոշության դեպքում ինչպես որոշել հաշվապահական հաշվառման հարկային դիրքորոշումը: Մեկնաբանության համաձայն պահանջվում է հետևյալը՝

- Որոշել, թե անորոշ հարկային դիրքորոշումները գնահատվում են առանձին, թե խմբով, և
- Գնահատել, արդյոք հավանական է, որ հարկային մարմինը կընդունի կազմակերպության կողմից ներկայացված շահութահարկի հաշվետվության մեջ օգտագործված կամ օգտագործման նպատակով առաջարկվող անորոշ հարկային մոտեցումը
- Եթե այո, ապա կազմակերպությունը պետք է որոշի հաշվապահական հաշվառման հարկային դիրքորոշումը՝ իր կողմից ներկայացվող շահութահարկի հաշվետվության մեջ օգտագործված կամ օգտագործման նպատակով հարկային մոտեցմանը համապատասխան
- Եթե ոչ, ապա կազմակերպությունը պետք է անորոշության ազդեցությունը արտացոլի իր հաշվապահական հաշվառման հարկային դիրքորոշումը որոշելու ժամանակ:

Մեկնաբանությունն ուժի մեջ է մտնում 2019 թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Կազմակերպությունները կարող են կիրառել մեկնաբանությունը լիովին հետադարձ կամ փոփոխված հետադարձ հիմունքներով առանց համեմատականների վերահաշվարկի հետադարձ կամ հեռանկարային հիմունքներով:

Ընկերության ղեկավարությունը չի ակնկալում, որ այս փոփոխությունների կիրառումը ապագայում նշանակալի ազդեցություն կունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

3. Կարևոր հաշվապահական գնահատումներ և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների կիրառման դատողություններ

Ընկերության հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառելիս Ընկերության ղեկավարությանը անհրաժեշտ է կատարել դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնք այլ աղբյուրներից ակնհայտ չեն երևում: Գնահատումներն և դրա հետ

կապված ենթադրությունները հիմնված են նախկին փորձի և այլ համապատասխան գործոնների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումներն և ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումներում վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, երբ վերանայումը տեղի է ունենում, եթե վերանայումը վերաբերում է միայն այդ ժամանակաշրջանին կամ վերանայումը ճանաչվում է այդ և ապագա ժամանակաշրջաններում, եթե վերանայումն ազդում է ընթացիկ և ապագա ժամանակաշրջանների վրա:

Բիզնես մոդելի գնահատումը. Ֆինանսական ակտիվների դասակարգումը և չափումը հիմնված են SPPI թեստի և բիզնես մոդելի թեստի արդյունքների վրա: Ընկերությունն իր բիզնես մոդելը սահմանում է այն մակարդակի վրա, որն արտացոլում է գործունեության նպատակների իրագործման համար ֆինանսական ակտիվների խմբերի կառավարման ուղղությամբ որդեգրած մեթոդները: Այս գնահատումը ներառում է դատողություններ, որոնք արտացոլում են համապատասխան փաստարկներ այն մասին, թե ինչպես է գնահատվում և չափվում ակտիվների գործունեությունը, ակտիվների գործունեության վրա նշանակալի ազդեցություն ունեցող ռիսկերը, դրանց կառավարման ձևերը, և ինչպես են փոխհատուցվում ակտիվների կառավարիչները: Ընկերությունը վերահսկում է ամորտիզացված արժեքով կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները, որոնք ապաճանաչվել են նախքան մարման ժամկետի ավարտը, որպեսզի պարզի դրանց օտարման պատճառները այն, թե արդյոք այդ պատճառները համապատասխանում են այն բիզնես նպատակներին, որոնց համար այդ ակտիվները պահվել են: Մոնիթորինգը հանդիսանում է Ընկերության շարունակական գնահատման գործընթացի մաս, որի օգնությամբ որոշվում է, թե արդյոք բիզնես մոդելը, որի համար պահվել են մնացած ֆինանսական ակտիվները, շարունակում է համապատասխան մնալ և, եթե չի համապատասխանում, արդյոք տեղի են ունեցել բիզնես մոդելի փոփոխություններ, և, ըստ այդմ, նաև հետագայում այդ ակտիվների դասակարգման փոփոխություններ:

Վարկային ռիսկի նշանակալի աճ. Ինչպես պարզաբանվում է ծան. 2-ում, ԱՎԿ-ները չափվում են որպես պահուստներ, որոնք համարժեք են փուլ 1-ում գտնվող ակտիվների մասով 12-ամսյա ԱՎԿ-ներին կամ փուլ 2 կամ 3-ում գտնվող ակտիվների ամբողջական ԱՎԿ-ներին: Ակտիվը տեղափոխվում է փուլ 2, եթե ակտիվի սկզբնական ճանաչումից ի վեր վարկային ռիսկի զգալի աճ է գրանցվել: Ակտիվի զգալի աճի գնահատման նպատակով Ընկերությունը հաշվի է առնում որակական և քանակական ողջամիտ ու կանխատեսումների վրա հիմնված տեղեկությունները:

Վարկային ռիսկերի համանման հատկանիշներով ակտիվների խմբերի ստեղծում. ԱՎԿ-ն հավաքական հիմունքով չափելու դեպքում ֆինանսական գործիքները խմբավորվում են՝ ըստ ռիսկի համանման հատկանիշների: Ընկերությունը վարկային ռիսկի հատկանիշների համապատասխանության մոնիտորինգ է իրականացնում շարունակական հիմունքներով, որպեսզի գնահատի, թե արդյոք դրանք դեռևս համանման են: Այս մոնիտորինգն անհրաժեշտ է իրականացնել վարկային ռիսկերի հատկանիշների փոփոխության դեպքում ակտիվների համապատասխան վերասեգմենտավորում կամ վերաբաշխում ապահովելու համար: Դա կարող է հանգեցնել նոր պորտֆելների ստեղծմանը կամ ակտիվների տեղափոխմանը արդեն գոյություն ունեցող պորտֆելներ, որոնք լավագույնս արտացոլում են այդ ակտիվների խմբին բնորոշ համանման վարկային ռիսկերի հատկանիշները: Պորտֆելների վերասեգմենտավորումը և պորտֆելների միջև շարժը հաճախ տեղի է ունենում այն ժամանակ, երբ առկա է վարկային ռիսկի զգալի աճ (կամ այդ վարկային ռիսկի զգալի աճը հակադարձվում է) և, այսպիսով, ակտիվները տեղափոխվում են 12-ամսյա ԱՎԿ-ից ամբողջական ԱՎԿ, կամ հակառակը: Սակայն, դա կարող է տեղի ունենալ նաև այն պորտֆելներում, որոնք շարունակում են գնահատվել նույն՝ 12-ամսյա կամ ամբողջական ԱՎԿ-ների հիմունքով, սակայն ԱՎԿ-ների գումարը փոփոխվում է, քանի որ պորտֆելների վարկային ռիսկերը տարբերվում են:

Կիրառված մոդելները և ենթադրությունները. Ընկերությունը ԱՎԿ գնահատման և ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի չափման նպատակով օգտագործում է բազմազան մոդելներ և ենթադրություններ: Անհրաժեշտ է դատողություն կիրառել յուրաքանչյուր տեսակի գործիքի համար առավել հարմար մոդելի հայտնաբերման, ինչպես նաև այս մոդելներում օգտագործված ենթադրությունները որոշելու համար, ներառյալ այն ենթադրությունները, որոնք վերաբերում են վարկային ռիսկի աճի հիմնական խթաններին:

Դեֆոլտի հավանականությունը. ԴՀ-ն ակնկալվող վարկային կորստի չափման հիմնական ելակետային տվյալն է: ԴՀ-ն որոշակի ժամանակահատվածում դեֆոլտի հավանականությունն է:

Հաշվարկը հիմնված է պատմական տվյալների, ենթադրությունների և հետագա հանգամանքների ակնկալիքների վրա:

Դեֆոլտից առաջացած վնաս. Դեֆոլտից առաջացած վնասը (ԴԱՎ - LGD) վարկի արժեզրկումից առաջացած կորստի հաշվարկն է: Այն հիմնված է պայմանագրային դրամական հոսքերի և այն դրամական հոսքերի տարբերության վրա, որոնք վարկատուն հույս ունի ստանալ, ներառյալ գրավի իրացումից առաջացած դրամական հոսքերը և այլ վարկային գործիքները:

ԱՎԿ-ի չափումը. ԱՎԿ-ի չափման համար օգտագործվում են հետևյալ բաղադրիչները՝

- Դեֆոլտի հավանականություն (PD)
- Դեֆոլտից առաջացած վնաս (LGD)
- Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեք (EAD).

Այս թվերը ստացվում են ներքին վիճակագրական մոդելներից և այլ պատմական տվյալներից, որոնք ճշգրտվում են ապագային վերաբերող տեղեկության արտացոլման նպատակով՝ հիմնվելով վիճակագրական հավանականության վրա:

ԴՀ-ն որոշակի ժամանակահատվածում դեֆոլտի հավանականությունն է: Հաշվարկը հիմնված է վիճակագրական վարկանիշային մոդելների վրա և գնահատվում է՝ օգտագործելով վարկանիշային գործիքներ, որոնք համապատասխանում են վարկատուների և ռիսկերի տարբեր կատեգորիաների: Այս վիճակագրական մոդելները հիմնված են շուկայայական տվյալների վրա (առկայության դեպքում), ինչպես նաև քանակական և որակական ցուցանիշներից բաղկացած ներքին տվյալների վրա: ԴՀ-ները գնահատվում են՝ հիմք ընդունելով ռիսկերի պայմանագրային մարման ժամկետները և ենթադրյալ կանխավճարների տոկոսադրույքները:
Գնահատումը հիմնված է առկա պայմանների վրա, որոնք համապատասխանեցվում են՝ հաշվի առնելով ԴՀ-ի վրա ազդեցություն ունեցող ապագա պայմանները:

Դեֆոլտից առաջացած վնասը վարկի արժեզրկումից առաջացած կորստի հաշվարկն է: Այն հիմնված է պայմանագրային դրամական հոսքերի և այն դրամական հոսքերի տարբերության վրա, որոնք վարկատուն հույս ունի ստանալ, ներառյալ գրավի իրացումից առաջացած դրամական հոսքերը: Գրավով ապահովված վարկերի համար LGD մոդելները դիտարկում են գրավի ապագա գնահատման կանխատեսումները՝ հաշվի առնելով վաճառքի ժամանակ կիրառվող զեղչերը, վարկի իրացման ժամկետները, միջվարկային գրավով ապահովվածությունը և հիմունքների առաջնահերթությունը, գրավի իրացման արժեքը և դեֆոլտի փուլից վերադարձի դրույքները (պարտավորությունների չկատարման կարգավիճակից դուրս գալը): Գրավով չապահովված վարկերի համար LGD մոդելները հաշվի են առնում վերականգնման ժամկետները, վերականգնման դրույքները և հիմունքների առաջնահերթությունը: Հաշվարկն իրականացվում է զեղչված դրամական հոսքերի հիման վրա, որտեղ դրամական միջոցների հոսքերը զեղչվում են վարկի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով:

Իրական արժեքի չափման և գնահատման գործընթացը. Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը գնահատելիս Ընկերությունը կիրառում է շուկայում դիտարկելի տվյալներ, որոնք առկա են: Այն դեպքում, երբ մակարդակ 1-ի տվյալները հասանելի չեն, Ընկերությունն իր ֆինանսական գործիքների իրական արժեքի որոշման նպատակով կիրառում է գնահատման մոդելներ: Մանրամասները ներկայացված են ծան. 22-ում:

Կանխատեսումների ներառում. ԱՎԿ-ի չափման ժամանակ Ընկերությունը կանխատեսված տեղեկություններ է օգտագործում վարկային ռիսկի զգալի աճի գնահատման, ինչպես նաև ԱՎԿ-ի չափման ժամանակ: Ընկերության փորձագետները օգտագործում են արտաքին և ներքին տեղեկատվություն ստեղծելու համար համապատասխան տնտեսական փոփոխականների ապագա կանխատեսումների «հիմնական» սցենարը, ինչպես նաև այլ հնարավոր կանխատեսումների սցենարների ներկայացուցչական շրջանակը: Օգտագործված արտաքին տեղեկատվությունը ներառում է պետական մարմինների և ֆինանսական ոլորտի մասնագետների կողմից հրապարակված տնտեսական տվյալներ և կանխատեսումներ:

Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետ. Հիմնական միջոցները ճանաչվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և կուտակված արժեզրկումից կորուստները: Ընկերությունը վերանայում է հիմնական միջոցների գնահատված օգտակար ծառայության ժամկետները յուրաքանչյուր

հաշվետու տարվա վերջում: Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատումը ղեկավարության դատողության խնդիր է՝ հիմնված նմանատիպ ակտիվների գծով ունեցած նախկին փորձի վրա: Ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետը որոշելիս ղեկավարությունը հաշվի է առնում ակնկալվող օգտագործումը, գնահատված տեխնիկական կամ բարոյական մաշվածությունը, ֆիզիկական մաշվածքը և ֆիզիկական միջավայրը, որում գործարկվում է ակտիվը: Նշված հանգամանքներում կամ գնահատումներում որևէ փոփոխություն կարող է բերել ապագա մաշվածության դրույքաչափերի փոփոխության:

4. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվության նպատակով, դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են կանխիկ դրամ դրամարկղում և բանկերում հանած բանկային օվերդրաֆտի մնացորդը՝ եթե այդպիսիք առկա են: Դրամական հոսքերի մասին հաշվետությունում առկա դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում, կարող են համադրվել ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության համապատասխան հոդվածների հետ, ինչպես նշված է հետևյալում՝

	2018 թ. դեկտեմբերի 31	**2017 թ. դեկտեմբերի 31**
Կանխիկ դրամ	10,064	11,983
Ցպահանջ բանկային հաշիվներ	75,269	114,603
Այլ բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ՝ երեք ամսից պակաս սկզբնական մարման ժամկետով	251,315	150,099
Նվազեցում՝ արժեզրկման կորուստների գծով պահուստ	(1,230)	-
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	**335,418**	**276,685**

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն, արժեզրկման կորուստների գծով պահուստների համադրումը ըստ փուլերի ներկայացվում է ստորև՝

	2018 թ.	
	Փուլ 1	**Ընդամենը**
Արժեզրկման կորուստների գծով պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	-	**-**
ՖՀՄՍ 9 ընդունման արդյունքում հաշվապ. հաշվ. քաղ. փոփոխության ազդեցությունը	1,390	**1,390**
Արժեզրկման կորուստների գծով պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ ըստ ՖՀՄՍ 9	**1,390**	**1,390**
Տարվա վերականգնում	(160)	**(160)**
Արժեզրկման կորուստների գծով պահուստ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**1,230**	**1,230**

5. Ժամկետային ավանդներ

	2018 թ. դեկտեմբերի 31	**2017 թ. դեկտեմբերի 31**
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ՝ երեք ամսից ավել սկզբնական մարման ժամկետով՝		
– ՀՀ ամենախոշոր 10 բանկեր	2,742,514	1,041,997
– Այլ ՀՀ բանկեր	516,243	1,250,055
Նվազեցում՝ արժեզրկման կորուստների գծով պահուստ	(28,488)	-
Ընդամենը ժամկետային ավանդներ	**3,230,269**	**2,292,052**

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն, արժեզրկման կորուստների գծով պահուստների համադրումը ըստ փուլերի ներկայացվում է ստորև՝

	2018 թ.	
	Փուլ 1	**Ընդամենը**
Արժեզրկման կորուստների գծով պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	-	**-**
ՖՀՄՍ 9 ընդունման արդյունքում հաշվապ. հաշվ. քաղ. փոփոխության ազդեցությունը	28,056	**28,056**
Արժեզրկման կորուստների գծով պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ ըստ ՖՀՄՍ 9	**28,056**	**28,056**
Տարվա զուտ ծախս	432	**432**
Արժեզրկման կորուստների գծով պահուստ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**28,488**	**28,488**

6. Հաճախորդներին տրվող վարկեր

	2018 թ. դեկտեմբերի 31 (ՖՀՄՍ 9)	**2017 թ. դեկտեմբերի 31 (ՀՀՄՍ 39)**
Բիզնես վարկեր		
Փոքր ընկերություններին և անհատ ձեռնարկատերերին տրվող վարկեր	1,523,595	870,578
Վարկեր անհատներին		
Փոքր և միջին վարկեր	14,227,518	13,672,207
Սպառողական և անձնակազմին տրվող վարկեր	2,307,365	2,964,934
Նվազեցում՝ վարկերի արժեզրկումից պահուստ	(554,458)	(423,263)
Ընդամենը հաճախորդներին տրվող վարկեր	**17,504,020**	**17,084,456**

Անզնակազմին տրվող վարկերը 465,787 հազար դրամ (2017 թ.՝ 542,118 հազար դրամ) ընդհանուր գումարով ներառված են անհատներին տրված վարկերի մեջ:

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ արժեզրկման գծով պահուտի համադրումը ըստ հաճախորդներին տրված վարկերի տեսակների ներկայացվում է ստորև՝

	Բիզնես վարկեր	**Վարկեր անհատ-ներին**	**Ընդամենը**
Վարկերի արժեզրկումից պահուստ 2018 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	**32,394**	**390,869**	**423,263**
ՖՀՄՍ 9 ընդունման արդյունքում հաշվապ. հաշվ. քաղ. փոփոխության ազդեցությունը	(11,511)	25,743	**14,232**
Վարկերի արժեզրկման գծով պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	**20,883**	**416,612**	**437,495**
Հաճախորդներին տրված վարկերի արժեզրկումից պահուստի զուտ (վերականգնում)/ծախս	(25,207)	158,343	**133,136**
Նախկինում՝ որպես անհավաքագրելի դուրս գրված գումարների վերականգնում	46,667	443,469	**490,136**
Դուրս գրված անհուսալի գումարներ	(13,795)	(492,514)	**(506,309)**
Վարկերի արժեզրկումից պահուստ 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**28,548**	**525,910**	**554,458**

2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ արժեզրկման գծով պահուստի համադրումը ըստ հաճախորդներին տրված վարկերի տեսակների ներկայացվում է ստորև՝

	Բիզնես վարկեր	Վարկեր անհատ-ներին	Ընդամենը
Վարկերի արժեզրկումից պահուստ 2017 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	**73,059**	**653,836**	**726,895**
Հաճախորդներին տրված վարկերի արժեզրկումից պահուստի զուտ վերականգնում	(83,110)	(152,432)	**(235,542)**
Նախկինում՝ որպես անհավաքագրելի դուրս գրված գումարների վերականգնում	73,535	430,542	**504,077**
Դուրս գրված անհուսալի գումարներ	(31,090)	(541,077)	**(572,167)**
Վարկերի արժեզրկումից պահուստ 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**32,394**	**390,869**	**423,263**

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն, արժեզրկման կորուստների գծով պահուստների համադրումը ըստ փուլերի ներկայացվում է ստորև՝

	2018 թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Արժեզրկման կորուստների գծով պահուստ տարեսկզբի դրությամբ համաձայն ՖՀՄՍ 9	**275,562**	**89,213**	**72,720**	**437,495**
Հաճախորդներին տրված վարկերի արժեզրկումից պահուստի զուտ (վերականգնում)/ծախս	(40,898)	100,073	73,961	**133,136**
Նախկինում՝ որպես անհավաքագրելի դուրս գրված գումարների վերականգնում	-	-	490,136	**490,136**
Դուրս գրված անհուսալի գումարներ	-	-	(506,309)	**(506,309)**
Արժեզրկման կորուստների գծով պահուստ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**234,664**	**189,286**	**130,508**	**554,458**

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ համախառն վարկերը և դրանց արժեզրկումը ներկայացված են ստորև աղյուսակում՝

	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման պահուստ	Զուտ վարկեր	Համախառն վարկերի համար արժեզրկման պահուստ
Բիզնես վարկեր				
Ոչ ժամկետանց				
- մինչև 10,000 ՀՀ դրամ մեկ վարկառուի համար	1,503,434	23,015	1,480,419	1.53%
ժամկետանց				
- մինչև 30 օր ժամկետանց	6,656	936	5,720	14.06%
- 30-ից 90 օր ժամկետանց	6,023	1,498	4,525	24.87%
- 91-ից 180 օր ժամկետանց	1,639	534	1,105	32.58%
- 181-ից 360 օր ժամկետանց	5,843	2,565	3,278	43.90%
Ընդամենը բիզնես վարկեր	**1,523,595**	**28,548**	**1,495,047**	**1.87%**

Վարկեր անհատներին				
Ոչ ժամկետանց				
- մինչև 10,000 ՀՀ դրամ մեկ վարկառուի համար	15,766,158	314,406	15,451,752	1.99%
- 10,000 ՀՀ դրամից ավել մեկ վարկառուի համար	85,685	548	85,137	0.64%
Ժամկետանց				
- մինչև 30 օր ժամկետանց	209,038	30,839	178,199	14.75%
- 30-ից 90 օր ժամկետանց	179,943	52,707	127,236	29.29%
- 91-ից 180 օր ժամկետանց	179,965	68,539	111,426	38.08%
- 181-ից 360 օր ժամկետանց	114,094	58,871	55,223	51.60%
Ընդամենը վարկեր անհատներին	**16,534,883**	**525,910**	**16,008,973**	**3.18%**
Ընդամենը վարկեր	**18,058,478**	**554,458**	**17,504,020**	**3.07%**

2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ համախառն վարկերը և դրանց արժեզրկումը ներկայացված են ստորև աղյուսակում՝

	Համախառն վարկեր	**Արժեզրկման պահուստ**	**Զուտ վարկեր**	**Համախառն վարկերի համար արժեզրկման պահուստ**
Բիզնես վարկեր				
Ոչ ժամկետանց				
- մինչև 10,000 ՀՀ դրամ մեկ վարկառուի համար	848,570	14,835	833,735	1.75%
Ժամկետանց, ոչ արժեզրկված				
- մինչև 30 օր ժամկետանց	3,497	1,207	2,290	34.52%
- 30-ից 90 օր ժամկետանց	2,636	1,499	1,137	56.87%
- 91-ից 180 օր ժամկետանց	4,115	3,226	889	78.40%
- 181-ից 360 օր ժամկետանց	11,760	11,628	132	98.88%
Ընդամենը բիզնես վարկեր	**870,578**	**32,395**	**838,183**	**3.72%**
Վարկեր անհատներին				
Ոչ ժամկետանց				
- մինչև 10,000 ՀՀ դրամ մեկ վարկառուի համար	16,164,394	121,547	16,042,848	0.75%
- 10,000 ՀՀ դրամից ավել մեկ վարկառուի համար	92,334	360	91,974	0.39%
Ժամկետանց, ոչ արժեզրկված				
- մինչև 30 օր ժամկետանց	83,443	24,668	58,775	29.56%
- 30-ից 90 օր ժամկետանց	81,410	49,012	32,397	60.20%
- 91-ից 180 օր ժամկետանց	101,169	83,379	17,790	82.42%
- 181-ից 360 օր ժամկետանց	114,391	111,902	2,489	97.82%
Ընդամենը վարկեր անհատներին	**16,637,141**	**390,868**	**16,246,273**	**2.35%**
Ընդամենը վարկեր	**17,507,719**	**423,263**	**17,084,456**	**2.42%**

Վերոնշյալ բացահայտումներում չեն ընդգրկվել արժեզրկված վարկերը, քանի որ 270 օրից ավել վարկերը դասակարգվում են որպես անհուսալի և պորտֆելից դուրս են գրվում:

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված համախառն վարկերը և դրանց արժեզրկումը ըստ փուլերի, ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն, ներկայացված են ստորև աղյուսակում՝

	2018 թ.			
	Փուլ 1	**Փուլ 2**	**Փուլ 3**	**Ընդամենը**
Բիզնես վարկեր				
Համախառն վարկեր	1,477,331	38,782	7,482	**1,523,595**
Արժեզրկում	(17,637)	(7,812)	(3,099)	**(28,548)**
Զուտ բիզնես վարկեր	**1,459,694**	**30,970**	**4,383**	**1,495,047**
Վարկեր անհատներին				
Համախառն վարկեր	15,584,070	656,754	294,059	**16,534,883**
Արժեզրկում	(217,026)	(181,474)	(127,410)	**(525,910)**
Զուտ վարկեր անհատներին	**15,367,044**	**475,280**	**166,649**	**16,008,973**
Ընդամենը հաճախորդներին տրվող վարկեր	**16,826,738**	**506,250**	**171,032**	**17,504,020**

Փուլերի միջև շարժը 2018 թվականի ընթացքում հետևյալն է՝

	Մնացորդը 2018 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	**Տրամա-դրումներ**	**Մարումներ**	**Փուլ 1**	**Փուլ 2**	**Փուլ 3**	**Մնացորդը 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**
Փուլ 1	17,067,374	13,232,700	(8,882,929)	(3,546,896)	(552,402)	(256,446)	17,061,401
Փուլ 2	279,674	378,382	(223,596)	281,777	(13,563)	(7,138)	695,536
Փուլ 3	160,671	100,925	(155,677)	194,234	2,651	(1,263)	301,541
Ընդամենը	**17,507,719**	**13,712,007**	**(9,262,202)**	**(3,070,885)**	**(563,314)**	**(264,847)**	**18,058,478**

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկերի հաշվեկշռային արժեքը, առանց արժեզրկման, ըստ գրավի տեսակների ներկայացված է ստորև՝

	Բիզնես վարկեր	**Վարկեր անհատներին**	**Ընդամենը**
Այլ կողմերի երաշխավորած վարկեր	1,482,070	15,994,418	**17,476,488**
Անշարժ գույքով ապահովված վարկեր	22,996	-	**22,996**
Առանց գրավի կամ վարկի այլ ապահովության	18,529	540,465	**558,994**
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	**1,523,595**	**16,534,883**	**18,058,478**

2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկերի հաշվեկշռային արժեքը, առանց արժեզրկման, ըստ գրավի տեսակների ներկայացված է ստորև՝

	Բիզնես վարկեր	**Վարկեր անհատներին**	**Ընդամենը**
Այլ կողմերի երաշխավորած վարկեր	774,537	16,036,466	**16,811,003**
Անշարժ գույքով ապահովված վարկեր	24,719	-	**24,719**
Առանց գրավի կամ վարկի այլ ապահովության	71,322	600,675	**671,997**
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	**870,578**	**16,637,141**	**17,507,719**

Վերոնշյալ բացահայտումը ներկայացնում է տրված վարկերի հաշվեկշռային արժեքի և գրավի համեմատական նվազագույնը: Վարկերի հաշվեկշռային արժեքը հաշվարկվել է՝ հաշվի առնելով գրավի առարկայի իրացվելիությունը: Փոքր և միջին վարկերը ապահովված են Ընկերության կողմից վարկեր ստանալու նպատակով ձևավորված փոխառուների խմբի անդամների կողմից տրված անհատական երաշխիքներով: Վարկային պորտֆելի ժամկետայնությունը ներկայացված է ծան. 19-ում, որտեղ նշված են հաշվետու ամսաթվից մինչև վարկերի պայմանագրային մարման ժամկետը մնացող ժամանակահատվածը:

2018 և 2017 թթ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարիների ընթացքում Ընկերությունը ձեռք չի բերել որևէ ակտիվ՝ գրավի առարկա հանդիսացող գույքի առգրավման միջոցով:

Հաճախորդներին տրվող վարկերը առաջնահերթ կարգով տրամադրվել են Հայաստանի Հանրապետությունում՝ հետևյալ տնտեսական ոլորտներում գործունեություն ծավալող հաճախորդներին:

	2018 թ. դեկտեմբերի 31		2017 թ. դեկտեմբերի 31	
	Գումար	**%**	**Գումար**	**%**
Գյուղատնտեսություն	11,318,982	63	10,727,612	61
Առևտուր	3,597,081	20	3,131,369	18
Սպառողական և անձնակազմին տրվող վարկեր	2,307,365	13	2,964,934	17
Սննդի արդյունաբերություն	118,508	1	123,063	1
Թեթև արդյունաբերություն	60,210	0	73,607	0
Այլ	656,332	3	487,134	3
Ընդամենը հաճախորդներին տրվող վարկեր, մինչև արժեզրկումը	**18,058,478**	**100**	**17,507,719**	**100**

7. Ներդրումային արժեթղթեր ամորտիզացված արժեքով

	2018 թ. դեկտեմբերի 31	2017 թ. դեկտեմբերի 31
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	1,404,332	-
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	-	368,513
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	-	406,783
Նվազեցում՝ արժեզրկման գծով պահուստ	*(6,739)*	-
	1,397,593	**775,296**

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն, արժեզրկման կորուստների գծով պահուստների համադրումը ըստ փուլերի ներկայացվում է ստորև՝

	2018 թ.	
	Փուլ 1	**Ընդամենը**
Արժեզրկման կորուստների գծով պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	-	**-**
ՖՀՄՍ 9 ընդունման արդյունքում հաշվապ. հաշվ. քաղ. փոփոխության ազդեցությունը	3,031	**3,031**
Արժեզրկման կորուստների գծով պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ ՖՀՄՍ 9 համաձայն	**3,031**	**3,031**
Տարվա ծախս	3,708	**3,708**
Արժեզրկման կորուստների գծով պահուստ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**6,739**	**6,739**

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներդրումային արժեթղթերի համախառն գումարները և դրանց արժեզրկումը ըստ փուլերի, ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն, ներկայացված են ստորև աղյուսակում՝

	Փուլ 1	Ընդամենը
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	1,404,332	**1,404,332**
Արժեզրկում	(6,739)	**(6,739)**
Ընդամենը ներդրումային արժեթղթեր ամորտիզացված արժեքով	**1,397,593**	**1,397,593**

Ներդրումային արժեթղթերն իրենցից ներկայացնում են ՀՀ պետական պարտատոմսեր: 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս ակտիվներից ոչ մի ակտիվ գրավադրված չի եղել Ընկերության պարտավորությունների մասով (2017 թ. դեկտեմբերի 31՝ զրո): Պետական պարտքային արժեթղթերի տարեկան արժեկտրոնային ֆիքսված տոկոսադրույքը տատանվում է 8%-ի և 10%-ի միջակայքում (2017 թ.՝ տարեկան 8 – 10%) և որն ուժի մեջ է 2019 – 2023 թթ. (2017 թ.՝ 2018 – 2021 թթ.): Այս գործիքների իրական արժեքը չափվում է օգտագործելով գնահատման տեխնիկաներ՝ կիրառելով տվյալ պահին գործող տոկոսադրույքները զեղչված ապագա դրամական հոսքերի նկատմամբ:

8. Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

	Շենքեր	Փոխադրամիջոցներ	Համակարգիչներ և կապի սարքավորումներ	Գրասենյակային գույք	Համակարգչային ծրագրեր	Այլ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք							
2017 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	487,049	114,963	236,835	77,015	108,904	75,699	1,100,465
Ավելացումներ	-	-	3,252	1,439	1,247	1,483	**7,421**
Օտարումներ	-	-	(1,003)	(604)	-	(780)	**(2,387)**
2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**487,049**	**114,963**	**239,084**	**77,850**	**110,151**	**76,402**	**1,105,499**
Ավելացումներ	-	-	2,860	1,815	5,535	1,386	**11,596**
Օտարումներ	-	-	(2,859)	(1,030)		(1,553)	**(5,442)**
2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**487,049**	**114,963**	**239,085**	**78,635**	**115,686**	**76,235**	**1,111,653**
Մաշվածություն և ամորտիզացիա							
2017 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	(133,795)	(42,554)	(158,410)	(56,905)	(84,821)	(27,090)	**(503,575)**
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	(23,369)	(15,023)	(21,202)	(4,977)	(15,986)	(7,818)	**(88,375)**
Օտարումներ	-	-	1,003	604	-	780	**2,387**
2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**(157,164)**	**(57,577)**	**(178,609)**	**(61,278)**	**(100,807)**	**(34,128)**	**(589,563)**
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	(23,370)	(13,669)	(19,337)	(4,110)	(5,525)	(6,624)	**(72,635)**
Օտարումներ			2,859	1,030		1,433	**5,322**
Տեղափոխումներ	-	(103)	(167)	(25)	(4)	(32)	**(331)**
2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**(180,534)**	**(71,349)**	**(195,254)**	**(64,383)**	**(106,336)**	**(39,351)**	**(657,207)**

Հաշվեկշռային արժեք՝							
2017 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	**353,254**	**72,409**	**78,425**	**20,110**	**24,083**	**48,609**	**596,890**
2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**329,885**	**57,386**	**60,475**	**16,572**	**9,344**	**42,274**	**515,936**
2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**306,515**	**43,614**	**43,831**	**14,252**	**9,350**	**36,884**	**454,446**

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցներում և ոչ նյութական ակտիվներում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների ընդհանուր արժեքը կազմում է 207,404 հազար դրամ (2017 թ.՝ 176,192 հազար դրամ):

9. Այլ ակտիվներ

	2018 թ. դեկտեմբերի 31	**2017 թ. դեկտեմբերի 31**
Այլ ֆինանսական ակտիվներ		
Դեբիտորական պարտքեր, համախառն	8,676	16,531
Արժեզրկման կորստի գծով պահուստ	(73)	(1,008)
Այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ		
Ապագա ժամանակաշրջանների ծախսեր	174,428	229,968
Կանխավճարներ	27,732	23,632
Պաշարներ	10,934	7,794
Բռնագանձված ակտիվներ	5,455	5,455
Ընդամենը այլ ակտիվներ	**227,152**	**282,372**

Ընկերությունը անձնակազմին տրամադրում է վարկեր շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով: Ընկերության անձնակազմին 2018 և 2017 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրական արժեքով տրամադրված վարկերի հաշվապահական հաշվառման համար վարկերը զեղչվել են 20%-ով, ինչն ըստ Ընկերության ղեկավարության՝ շուկայական դրույքաչափն է՝ հաշվի առնելով հնարավոր վարկային ռիսկերը:

Հետագա ժամանակաշրջանների ծախսերը ներկայացնում են անձնակազմին տրվող հատկացումները, որոնք տրամադրվել են շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, և որոնք հետաձգվել են այն ժամանակահատվածներում, որի ընթացքում աշխատողները ծառայություններ են մատուցել:

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն, արժեզրկման կորուստների գծով պահուստների համադրումը ըստ փուլերի ներկայացվում է ստորև՝

	2018 թ.			
	Փուլ 1	**Փուլ 2**	**Փուլ 3**	**Ընդամենը**
Արժեզրկման կորուստների գծով պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	**-**	**-**	**-**	**-**
ՖՀՄՍ 9 ընդունման արդյունքում հաշվապ. հաշվ. քաղ. փոփոխության ազդեցությունը	37	21	950	**1,008**
Արժեզրկման կորուստների գծով պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ ՖՀՄՍ 9 համաձայն	**37**	**21**	**950**	**1,008**
Տարվա զուտ ծախս/(վերականգնում)	36	(21)	(13,678)	**(13,663)**
Նախկինում՝ որպես անհավաքագրելի դուրս գրված գումարների վերականգնում	-	-	17,750	**17,750**
Դուրս գրված անհուսալի գումարներ	-	-	(5,022)	**(5,022)**
Արժեզրկման կորուստների գծով պահուստ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ համաձայն ՖՀՄՍ 9	**73**	**-**	**-**	**73**

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ դեբիտորական պարտքերի համախառն գումարները և դրանց արժեզրկումը ըստ փուլերի, ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն, ներկայացված են ստորև աղյուսակում՝

	2018 թ.	
	Փուլ 1	**Ընդամենը**
Համախառն գումար	8,676	**8,676**
Արժեզրկում	(73)	**(73)**
Զուտ դեբիտորական պարտքեր	**8,603**	**8,603**

10. Վարկեր և փոխառություններ

	2018 թ. դեկտեմբերի 31	**2017 թ. դեկտեմբերի 31**
Ոչ ընթացիկ		
Գրավով չապահովված վարկ բաժնետիրոջից	-	2,011,907
Ընթացիկ		
Գրավով չապահովված վարկ բաժնետիրոջից	2,151,066	138,869
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ	**2,151,066**	**2,150,776**

Ստորև ներկայացվում են գործող վարկերի պայմանները.

				2018 թ. դեկտեմբերի 31		**2017 թ. դեկտեմբերի 31**	
	Արժույթ	**Անվանական տոկոսադրույք**	**Մարման տարի**	**Իրական արժեք**	**Հաշվեկշռ. արժեք**	**Իրական արժեք**	**Հաշվեկշռ. արժեք**
Գրավով չապահովված վարկ բաժնետիրոջից	ՀՀ դրամ	15.00%	2019	2,186,336	2,151,066	2,278,494	2,150,776

11. Այլ պարտավորություններ

	2018 թ. դեկտեմբերի 31	2017 թ. դեկտեմբերի 31
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ		
Վարձակալության գծով վճարման ենթակա գումարներ	11,776	8,930
Ծառայությունների և ապրանքների գծով վճարման ենթակա գումարներ	9,836	4,104
Այլ	1,842	2,215
Այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ		
Վճարման ենթակա պարգևավճարներ	118,149	39,804
Արձակուրդի պահուստ	44,281	41,278
Շահութահարկից բացի այլ հարկային պարտավորություններ	33,358	20,530
Այլ	817	682
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	**220,059**	**117,543**

12. Ֆինանսական գործունեությունից առաջացած պարտավորությունների համադրում

Ստորև աղյուսակում ներկայացված են ֆինանսական գործունեությունից առաջացած Ընկերության պարտավորությունների փոփոխությունները, ներառյալ դրամական և ոչ դրամական փոփոխությունները: Ֆինանսական գործունեությունից առաջացած պարտավորություններ են հանդիսանում այնպիսի պարտավորություններ, որոնց գծով դրամական հոսքերը դասակարգվել են կամ դասակարգվելու են Ընկերության դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում որպես ֆինանսական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր:

	2018 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	Տոկոսային վճար	Տոկոսային ծախս	2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկ բաժնետերից	2,150,776	(300,883)	301,173	2,151,066
	2,150,776	**(300,883)**	**301,173**	**2,151,066**

13. Բաժնետիրական կապիտալ

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընդհանուր հայտարարված սովորական բաժնետոմսերի քանակը կազմում է 100,000 բաժնետոմս (2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 100,000 բաժնետոմս): Թողարկված և շրջանառության մեջ գտնվող բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 17,225 սովորական բաժնետոմսերից (2017 թ. դեկտեմբերի 31՝ 17,225 բաժնետոմս)՝ մեկ բաժնետոմսը 200,000 դրամ անվանական արժեքով (2017 թ. դեկտեմբերի 31՝ 200,000 դրամ/բաժնետոմս), որոնց ընդհանուր գումարը կազմում է 3,445,000 հազար դրամ (2017 թ. դեկտեմբերի 31՝ 3,445,000 հազար դրամ): 2018 թվականի ընթացքում սովորական բաժնետոմսեր չեն թողարկվել (2017 թ.՝ 0):

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարագրված շահաբաժինները և քվեարկել Ընկերության բաժնետերերի տարեկան ընդհանուր ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս-մեկ ձայն սկզբունքով: 2018 թվականի ընթացքում Ընկերությունը հայտարարագրել է 565,579 հազար դրամի շահաբաժին (2017 թ.՝ 340,282 հազար դրամ):

	2018 թ.	2017 թ.
Վճարվելիք շահաբաժիններ հունվարի 1-ի դրությամբ	**200,282**	**137,767**
Տարվա ընթացքում հայտարարված շահաբաժիններ	565,579	340,282
Տարվա ընթացքում վճարված շահաբաժիններ	(426,514)	(277,767)
Վճարվելիք շահաբաժիններ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**339,347**	**200,282**
Տարվա ընթացքում հայտարարված շահաբաժինները մեկ բաժնետոմսի դիմաց	**32.8**	**19.8**

Բոլոր շահաբաժինները հայտարարագրվել և վճարվել են ՀՀ դրամով:

14. Այլ պահուստներ

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստը իրենից ներկայացնում է կուտակված օգուտներ և վնասներ, որոնք առաջացել են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների վերագնահատում, որը ճանաչվել է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, հանած շահույթում կամ վնասում վերադասակարգված գումարները, երբ այդ ակտիվները օտարվել են կամ համարվել արժեզրկված:

	2018 թ.	**2017 թ.**
Ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	**23,800**	**17,083**
ՖՀՄՍ 9 ընդունում	(23,800)	-
Վերահաշվարկված	-	**17,083**
Վերագնահատումից զուտ օգուտ	-	8,396
Շահութահարկի ազդեցությունը	-	(1,679)
Ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	-	**23,800**

15. Տոկոսային եկամուտ և ծախս

	2018 թ.	**2017 թ.**
Տոկոսային եկամուտ		
Հաճախորդներին տրվող վարկեր	4,969,301	4,831,566
Ժամկետային ավանդներ	211,597	94,429
Ներդրումային արժեթղթեր ամորտիզացված արժեքով	97,278	13,441
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	18,511	18,861
Ներդրումային արժեթղթեր այլ համապարփակ ֆին. արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող	-	63,952
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ	**5,296,687**	**5,022,249**
Տոկոսային ծախս		
Վարկեր և փոխառություններ	(301,173)	(301,478)
Հետգնման պայմանագրեր	-	(529)
Ընդամենը տոկոսային ծախս	**(301,173)**	**(302,007)**
Զուտ տոկոսային եկամուտ	**4,995,514**	**4,720,242**

16. Այլ գործառնական եկամուտ

	2018 թ.	**2017 թ.**
Տույժեր և տուգանքներ	191,223	240,590
Այլ	5,183	414
Ընդամենը գործառնական եկամուտ	**196,406**	**241,004**

17. Անձնակազմի գծով ծախսեր

	2018 թ.	**2017 թ.**
Աշխատակիցների հատուցում	1,065,809	894,140
Հատուցում շուկայականից ցածր տոկոսադրույքներով անձնակազմին տրվող վարկերից	49,617	53,698
Առողջության ապահովագրություն	27,100	25,578
Այլ հատուցումներ	22,744	21,803
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	**1,165,270**	**995,219**

Փաստացի տոկոսային ծախսի և շուկայական անվանական տոկոսային ծախսի միջև առկա տարբերության հիման վրա հաշվարկված՝ աշխատողների կանխավճարային հատուցումների ամորտիզացիան ներառված է աշխատողների փոխհատուցումների մեջ:

18. Վարչական և այլ գործառնական ծախսեր

	2018 թ.	2017 թ.
Գործառնական վարձակալության ծախսեր	147,363	141,024
Անվտանգություն	83,759	81,332
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	72,966	88,376
Խորհրդի ծախսեր	61,987	59,743
Հարկեր, բացի շահութահարկից	61,684	37,767
Վերանորոգում և սպասարկում	49,069	51,154
Վարկերի տրամադրման և հավաքագրման մասով ծախսեր	45,434	33,786
Հաղորդակցության և տեղեկատվության ծառայություններ	34,686	32,631
Մասնագիտական ծախսեր	25,872	13,216
Գործուղման ծախսեր	15,889	14,245
Պարտադիր վճարներ	13,889	12,177
Գովազդ և մարքեթինգ	11,883	17,953
Գրասենյակային պարագաներ	9,293	9,989
Անձնակազմի վերապատրաստման ծախսեր	2,862	7,966
Ապահովագրություն	1,425	1,671
Այլ գործառնական ծախսեր	34,571	44,819
Ընդամենը վարչական և այլ գործառնական ծախսեր	**672,632**	**647,849**

19. Շահութահարկի գծով ծախս

(ա) Շահութահարկի գծով ծախսի բաղադրիչները

Շահութահարկի գծով ծախսն իր մեջ ներառում է՝

	2018 թ.	2017 թ.
Ընթացիկ հարկային ծախսեր	679,536	752,225
Հետաձգված հարկային օգուտ	(29,854)	(33,196)
Շահութահարկի գծով ծախսեր տարվա համար	**649,682**	**719,029**

(բ) Շահույթի կամ վնասի՝ բազմապատկած կիրառելի հարկադրույքով և շահութահարկի գծով ծախսի համադրում

Ընկերության 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված ֆինանսական տարվա շահույթի նկատմամբ կիրառելի շահութահարկի դրույքն է 20% (2017 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված՝ 20%): Հարկերի գծով ակնկալվող և իրական ծախսի համադրումը ներկայացված է ստորև.

	2018 թ.	2017 թ.
Շահույթ մինչև հարկումը	3,226,021	3,546,926
Հարկում օրենքով սահմանված դրույքաչափով	(645,204)	(709,385)
Հարկային առումով չնվազեցվող կամ չհարկվող գործարքների ազդեցությունը՝		
- Չնվազեցվող ծախսեր	(11,664)	(12,916)
- Չհարկվող եկամուտ	7,186	3,272
Տարվա շահութահարկի ծախս	**(649,682)**	**(719,029)**

2018 թվականի համար գործող հարկի դրույքաչափն է 20.14% (2017 թ.՝ 20.27%) :

(գ) Հետաձգված հարկերի վերլուծություն՝ ըստ ժամանակավոր տարբերության տեսակի

ՖՀՄՍ և ՀՀ հարկային օրենսդրության միջև եղած տարբերություններն առաջացնում են ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման

նպատակով որոշվող ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազաների միջև: Այդ ժամանակավոր տարբերություններում շարժի հարկային ազդեցությունը մանրամասն ներկայացված է ստորև և գրանցված է 20% դրույքաչափով:

	2018 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	Հաշվ. հաշվառ. քաղ. փոփոխ. ազդեցությունը ՖՀՄՍ 9 կիրառման մասով	(Ծախս)/ օգուտ շահույթում կամ վնասում	2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ժամանակավոր տարբերությունների հարկային ազդեցությունը				
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(169,751)	2,846	14,656	(152,249)
Ներդրումային արժեթղթեր ամորտիզացված արժեքով	(5,950)	6,556	742	1,348
Ժամկետային ավանդներ	(5,133)	5,611	(1,801)	(1,323)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	278	(182)	96
Այլ ակտիվներ	-	202	(202)	-
Այլ պարտավորություններ	17,844	-	16,641	34,485
Շահութահարկի հետաձգված պարտավորություններ	**(162,990)**	**15,493**	**29,854**	**(117,643)**

2017 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ժամանակավոր տարբերություններում տեղի ունեցած շարժերի հարկային ազդեցությունը հետևյալն է՝

	2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	(Ծախս)/ օգուտ շահույթում կամ վնասում	Ճանաչված այլ համապարփակ եկամուտում	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ժամանակավոր տարբերությունների հարկային ազդեցությունը				
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(195,587)	25,836	-	(169,751)
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	(4,271)		(1,679)	(5,950)
Ժամկետային ավանդներ	(2,093)	(3,040)	-	(5,133)
Այլ ակտիվներ	(3,624)	3,624	-	-
Այլ պարտավորություններ	11,068	6,776	-	17,844
Շահութահարկի հետաձգված պարտավորություններ	**(194,507)**	**33,196**	**(1,679)**	**(162,990)**

20. Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում

Ընկերության ռիսկերի կառավարման գործառույթն իրականացվում է ֆինանսական, գործառնական և իրավական ռիսկերի նկատմամբ: Ֆինանսական ռիսկերը կազմված են շուկայական (ներառյալ արտարժութային, տոկոսադրույքի ռիսկ և այլ գնային ռիսկը), վարկային և իրացվելության ռիսկերից: Ֆինանսական ռիսկերի կառավարման գործառույթի առաջնային նպատակն է սահմանել ռիսկերի սահմանաչափերը և այնուհետ ռիսկերի ազդեցությունն այդ սահմանաչափում պահելը: Գործառնական և իրավական ռիսկերի կառավարման գործառույթների նպատակն է ապահովել ներքին քաղաքականության և

ընթացակարգերի պատշաճ իրականացումը՝ գործառնական և իրավական ռիսկերը նվազագույնի հասցնելու համար:

Ռիսկի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել, վերլուծել և կառավարել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Ընկերությունը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և վերահսկման մեխանիզմներ, ինչպես նաև շարունակաբար վերահսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը որոշված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների, առաջարկվող արտադրանքի, ծառայությունների և ընդունված լավագույն մոտեցման փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով:

Տարեվերջից ի վեր ռիսկի կառավարման ընթացակարգերում փոփոխություններ տեղի չեն ունեցել, բացառությամբ ՖՀՄՍ 9-ի ընդունման հետ կապված փոփոխությունների գծով ռիսկերի:

Տնօրենների խորհուրդն, ընդհանուր առմամբ, պատասխանատու է ռիսկի կառավարման համակարգի և հիմնական ռիսկերի կառավարման վերահսկման, իր ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունների և ընթացակարգերի ուսումնասիրման, ինչպես նաև առանձնակի խոշոր չափերի բացահայտումների հաստատման համար:

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված միջոցառումների վերահսկման և իրականացման ու ռիսկերի համար սահմանված համապատասխան սահմանաչափերում գործունեության իրականացման ապահովման համար: Ռիսկերի կառավարիչը պատասխանատու է ռիսկերի ընդհանուր կառավարման համար. նա վերահսկում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ռիսկերի բացահայտման, գնահատման և զեկուցման համար ընդհանուր սկզբունքների ու մեթոդների կիրառումը: Նա հաշվետու է Տնօրենների խորհրդին՝ ռիսկերի կառավարման/աուդիտի հանձնաժողովի միջոցով:

Վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերը թե՛ պորտֆելի և թե՛ գործարքային մակարդակում կառավարվում և վերահսկվում են վարկային կոմիտեների, գործառնական վարչության ղեկավարի և ֆինանսական տնօրենի կողմից: Որոշումների կայացման գործընթացի արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով ղեկավարությունը ստեղծել է վարկային կոմիտեների հիերարխիա՝ կախված վարկի տեսակից և գումարներից:

Ռիսկի թե՛ արտաքին, թե՛ ներքին գործոնները բացահայտվում և կառավարվում են Ընկերության բոլոր մակարդակներում: Հատուկ ուշադրություն է դարձվում ռիսկի բոլոր գործոնների բացահայտմանը և ընթացիկ ռիսկի նվազեցմանն ուղղված միջոցառումների հավաստիացման մակարդակի որոշմանը: Շուկայական և վարկային ռիսկի ստանդարտ վերլուծությունից բացի, ռիսկերի կառավարիչը մոնիտորինգ է իրականացնում ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ռիսկերի նկատմամբ՝ պարբերաբար ժողովներ անցկացնելով գործառնական և այլ ստորաբաժանումների և համապատասխան անձնակազմի հետ՝ վերջիններիս փորձառության ոլորտի վերաբերյալ փորձագիտական կարծիք ստանալու համար:

Վարկային ռիսկ. Ընկերությունը ենթարկվում է վարկային ռիսկի: Վարկային ռիսկն այն ռիսկն է, երբ ֆինանսական գործիքի մի կողմը ֆինանսական վնաս է պատճառում մյուս կողմին պարտավորությունները չկատարելու հետևանքով: Վարկային ռիսկն առաջանում է Ընկերության կողմից վարկավորման և այլ գործարքներ իրականացնելու արդյունքում, որը բերում է ֆինանսական ակտիվների աճի:

Ընկերության առավելագույն ենթարկվածությունը վարկային ռիսկին արտացոլվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության՝ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներում: Ընկերությունը կառավարում է իր վարկային ռիսկի մակարդակը՝ սահմանաչափեր կիրառելով մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև տնտեսության ճյուղերի և աշխարհագրական հատվածների գծով ստանձնած ռիսկերի ծավալի համար:

Վարկային ռիսկի սահմանաչափերը, ըստ վարկատեսակների և տնտեսության ճյուղերի, պարբերաբար հաստատվում են ղեկավարության կողմից: Այդ ռիսկերն անընդհատ մոնիտորինգի են ենթարկվում և ենթակա են տարեկան կամ առավել հաճախակի վերանայման: Ընկերությունը մշակել է քաղաքականություն և ընթացակարգեր վարկային ռիսկին (թե՛ ճանաչված ֆինանսական ակտիվների և թե՛ չճանաչված պայմանագրային պարտավորությունների համար), ներառյալ պորտֆելի կենտրոնացման սահմանափակմանը վերաբերող ցուցումները և վարկային կոմիտեի ստեղծումը, որն ակտիվորեն մոնիտորինգ է

իրականացնում վարկային ռիսկի նկատմամբ: Վարկային քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է Տնօրենների խորհրդի կողմից:

Վարկային քաղաքականությունը սահմանում է՝

- Վարկային դիմում-հայտերի դիտարկման և հաստատման ընթացակարգերը
- Վարկառուների (իրավաբանական և անհատ) վճարունակության գնահատման մեթոդաբանությունը
- Պայմանագրային կողմերի վճարունակության գնահատման մեթոդաբանությունը
- Գրավի գնահատման մեթոդաբանությունը
- Վարկային փաստաթղթերի պահանջները
- Վարկերի և այլ վարկային գործիքների շարունակական մոնիտորինգի ընթացակարգերը:

Ընկերության գործառնական վարչությունը հետևում է ժամկետանց վարկերի մնացորդներին, այդ իսկ պատճառով Ղեկավարությունը պատշաճ է համարում տեղեկատվություն տրամադրել վարկային ռիսկի ժամկետայնության և այլ գործոնների վերաբերյալ, ինչպես բացահայտված է ծան. 6-ում:

Գրավի և պարտքի ապահովման այլ միջոցներ. վարկային ռիսկը գնահատվում և կառավարվում է նաև ձեռք բերելով, վերահսկելով և մոնիտորինգի ենթարկելով գրավը, որը կարող է ներկայացված լինել գույքի նկատմամբ սեփականության իրավունքով, արժեթղթերի և այլ միջոցների գրավադրմամբ, ներառյալ անձնական երաշխավորությունները, ինչպես բացահայտված է ծան. 6-ում:

Թեպետ գրավը կարևոր մեղմացնող գործոն է վարկային ռիսկը գնահատելիս, սակայն Ընկերության քաղաքականությունն է՝ վարկերը տրամադրել հաշվի առնելով հաճախորդի վարկունակությունը, այլ ոչ թե բացառապես վարկի ապահովման միջոց տրամադրելու կարողությունը: Գրավը համարվում է հետվճարման երկրորդական աղբյուր: Սահմանափակ դեպքերում, ելնելով հաճախորդի դիրքից, կամ գումարների տեսակից, գրավով ապահովում կարող է և չլինել:

Ընկերության կողմից ընդունվող գրավի հիմնական տեսակներն են.

- Բնակելի անշարժ գույք
- Այլ գրավ
- Անհատական երաշխավորություններ

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չունի պարտապաններ, կամ կապակցված պարտապանների խմբեր (2017 թ. դեկտեմբերի 31 դրությամբ՝ զրո), որոնց հետ կապված վարկային ռիսկը գերազանցում է առավելագույն վարկային ռիսկի 10%-ը:

2018 թ. հունվարի 1-ից հետո կիրառվող վարկային ռիսկի չափման մեթոդաբանությունը

2018 թ. հունվարի 1-ից վարկային ռիսկը չափելիս Ընկերությունը կիրառում է ակնկալվող վարկային կորուստների (ԱՎԿ) մեթոդաբանությունը: Ակնկալվող կորուստը սահմանվում է որպես հավանականության վրա հիմնված ակնկալվող արժեք: Այն ներառում է զեղչված հիմունքով մայր գումարի և տոկոսագումարի գծով կորուստներ: Կանխատեսված կորուստները գնահատելիս Ընկերությունն օգտագործում է ողջամիտ և հիմնավորված արտաքին և ներքին աղբյուրներից ստացված տեղեկություններ, այն թվում տեղեկություններ նախկին իրադարձությունների, ներկա վիճակի վերաբերյալ և ապագա իրադարձությունների և տնտեսական իրավիճակի մասին կանխատեսումներ:

Ակնկալվող վարկային կորուստների մոդելը սահմանում է փուլ 3-ի արժեզրկման մոդել՝ հիմք ընդունելով այն հանգամանքը, արդյոք սկզբնական ճանաչումից ի վեր տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի վարկային ռիսկի նշանակալի աճ: Այս երեք փուլերը սահմանում են, որ արժեզրկման գումարը պետք է ճանաչվի որպես ակնկալվող վարկային կորուստ յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին:

Վարկային ռիսկի նշանակալի աճ

Ընկերությունը վերահսկում է արժեզրկման պահանջներին ենթակա բոլոր ֆինանսական ակտիվները՝ գնահատելու դրանց սկզբնական ճանաչումից ի վեր վարկային ռիսկի նշանակալի աճը:

Ֆինանսական գործիքի՝ դրանց սկզբնական ճանաչումից ի վեր վարկային ռիսկի նշանակալի աճի գնահատման ժամանակ Ընկերությունը հաշվի է առնում որակական և քանակական տեղեկությունները, որոնք ողջամիտ են և հիմնավորված:

Երբ ակտիվը դառնում է 30 օր ժամկետանց, Ընկերությունը համարում է, որ վարկային ռիսկի զգալի աճ է տեղի ունեցել:

Վարկառուի վարկային վարկանիշի զգալի վատթարացումը, արտաքին պայմանների արդյունքում բիզնեսին պատճառած վնասները, աշխատանքի կորուստը կարող են համարվել վարկային ռիսկերի զգալի չափով ավելացման որակական ցուցանիշեր, եթե վարկառուի ներկայացրած ռիսկը զգալիորեն բարձր է էականորեն նշանակալի շեմից:

Ընկերությունը գնահատում է վարկային ռիսկի զգալի աճը անհատական հիմունքով: Գնահատման արդյունքում ֆինանսական ակտիվների պորտֆելը բաշխվում է հետևյալ կերպ՝

1. ՝Փուլ 1՛ - Սկզբնական ճանաչման պահին վարկային տեսանկյունից չարժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ, որի վարկային ռիսկը շարունակաբար վերահսկվում է Ընկերության կողմից:
2. ՝Փուլ 2՛ – ֆինանսական ակտվներ, որոնք արձանագրում են վարկային ռիսկի զգալի աճ (SICR) սկզբնական ճանաչումից հետո, սակայն դեռևս չեն համարվում վարկային տեսանկյունից արժեզրկված:
3. ՝Փուլ 3՛ – վարկային տեսանկյունից արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Լիարժեք ԱՎԿ-ի դեպքում ֆինանսական ակտիվների համար պահանջվում է կորուստների գծով պահուստներ, եթե այդ ֆինանսական ակտիվների վարկային ռիսկը զգալիորեն ավելացել է սկզբնական ճանաչումից հետո (փուլ 2 և 3): Բոլոր այլ ֆինանսական ակտիվների դեպքում ԱՎԿ-ները չափվում են 12-ամսյա ԱՎԿ-ին համարժեք գումարի չափով (փուլ 1):

Դեֆոլտի սահմանումը

ԱՎԿ-ի գումարը չափելիս կիրառվում է դեֆոլտի սահմանումը: Ստորև նշվածները Ընկերությունը համարում է դեֆոլտի իրադարձություն՝

- Վարկառուն ունի ավելի քան 90 օր ժամկետանց որևէ վարկային պարտավորություն Ընկերության նկատմամբ;
- Վարկառուի՝ Ընկերության հանդեպ ունեցած պարտավորությունների ամբողջական վճարման հավանականությունը բացակայում է, վերջինիս պարտքերը դուրս գրված են, և վարկառուն սնանկ ճանաչվելու նպատակով դատական գործընթացում է գտնվում:

Վարկառուի՝ իր վարկային պարտավորությունների չկատարման հավանականության գնահատման ժամանակ Ընկերությունը հաշվի է առնում որակական և քանակական ցուցանիշները: Դեֆոլտի գնահատման համար Ընկերությունը օգտվում է տեղեկատվության բազմաթիվ աղբյուրներից, որոնք պատրաստվում են կազմակերպության ներսում, կամ ստացվում արտաքին աղբյուրներից: Որակական ցուցանիշները, ինչպիսիք են վարկառուի ֆինանսական վիճակի հնարավոր վատթարացման մասին արտաքին աղբյուրից ստացված տեղեկությունները ծառայում են որպես վերլուծության կարևոր տվյալներ:

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Ընկերությունը ակնկալվող վարկային կորուստները վարկային պորտֆելների համար չափում է հավաքական հիմունքով, որոնք համանման վարկային ռիսկի հատկանիշներ ունեն: Այդպիսի հատկանիշներից են՝

- Սեգմենտը
- Երաշխավորության տեսակները
- Չափը
- Ապահովվածությունը

ԱՎԿ-ի՝ հավաքական հիմունքով գնահատման ենթակա պորտֆելները բաժանվում են 5 սեգմենտների՝ սպառողական, բիզնես, խմբային, միկրո, անձնակազմին տրվող:
Վարկային ռիսկի զգալի աճի, կամ արժեզրկումից կորստի բացահայտման նպատակով Ընկերությունը վերլուծում է վարկառուների իրացվելիության, վճարունակության, բիզնես գործունեության և ֆինանսական ռիսկերի առկայության, ժամկետանց, վերակազմակերպման մասին տեղեկատվությունը:
Վարկային ռիսկի զգալի աճի բացահայտման նպատակով Ընկերության ակտիվները գնահատվում են անհատական հիմունքով, իսկ դրա ակնկալվող վարկային կորուստները չափվում են հավաքական հիմունքով:

(i) *<u>ԱՎԿ-ի չափումը</u>*
ԱՎԿ-ի չափման հիմնական ելակետային տվյալները հետևյալ փոփոխականների ժամկետային կառուցվածքն է՝

- Դեֆոլտի հավանականություն (PD);
- Դեֆոլտի դեպքում կորստի չափը (LGD);
- Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը (EAD).

Այս պարամետրերը հիմնականում ստացվում են ներքին օգտագործման վիճակագրական մոդելներից և այլ պատմական տվյալներից: Դրանք կարգավորվում են կանխատեսումների արտացոլման նպատակով:

- ԴՀ մոդել

Յուրաքանչյուր խմբի համար ԴՀ-ի չափը որոշելու համար Ընկերությունն օգտագործում է միգրացիայի մատրիցների մեթոդաբանություն, որը կիրառում է պատմական տվյալների, պարտավորությունների չկատարման և դեֆոլտի փորձի վիճակագրական վերլուծությունները՝ վարկերի գումարը հուսալիորեն գնահատելու համար, որոնք, ի վերջո, կարժեզրկվեն՝ մինչև հաշվեկշռային ամսաթիվը տեղի ունեցած իրադարձությունների արդյունքում: Համանման խմբի դիտարկման համար ընտրվել է հինգ տարվա ժամկետ՝ 2014 թվականի հունվարից մինչև 2018 թվականի դեկտեմբերը: Դիտարկվող ժամանակահատվածում պատրաստվեցին մեկամսյա միգրացիայի մատրիցները:
Միգրացիայի մատրիցներն օգտագործվում են հավաքական հիմունքով գնահատման յուրաքանչյուր խմբի դեֆոլտի 12-ամսյա հավանականությունը հաշվարկելու համար: Դրանից ելնելով, հաշվարկվում են հետագա տարիների սահմանային ԴՀ-ները, մինչև սպառվի պորտֆելի մարման ժամկետը: ԴՀ-ի հաշվարկների համար դեֆոլտ է սահմանվել 90 օր ժամկետանց դեպքը:
Ժամկետային (Point in Time PDs) ԴՀ-ները հաշվարկելու համար Ընկերությունը կիրառում է կանխատեսումներ:

Կանխատեսումների ներառում

ԱՎԿ-ի չափման ժամանակ Ընկերության օգտագործված տեղեկությունները ներառում են դրամավարկային քաղաքականություն սահմանող մարմինների կողմից հրապարակված տնտեսական տվյալները և կանխատեսվող տնտեսական ցուցանիշները: Դեֆոլտի հավանականության որոշմանը մասնակցում են հետևյալ մակրոտնտեսական փոփոխականները. ՀՆԱ, գործազրկության մակարդակը, սպառողական գների համաթիվը, ԱՄՆ դոլար-ՀՀ դրամ փոխարժեքը և ՌԴ ռուբլի-ՀՀ դրամ փոխարժեքը: Դրանք հանգեցնում են դեֆոլտի տարբեր հավանականությունների: Այս տարբեր փոփոխականների համակողմանի վերլուծումը կամ կշռումը դեֆոլտի միջին կշռված հավանականության հիմքն է կազմում, որն օգտագործվում է ԱՎԿ-ի հաշվարկների համար: 12-ամսյա ԱՎԿ-ն (փուլ 1-ի վարկեր) չափվում է միայն 12 ամսվա ԴՀ-ով: Գործողության ամբողջ ընթացքի ԱՎԿ-ն (փուլ 2-ի և 3-ի վարկեր) չափվում է բոլոր տարեկան սահմանային ԴՀ-ներով՝ մինչև վարկի մարման ժամկետի ավարտը: Մակրոտնտեսական ցուցանիշների կանխատեսումներն հրապարակվում են Արժույթի միջազգային հիմնադրամի (ԱՄՀ) կողմից:

- LGD մոդել

Արժեզրկման մոդելի բաղադրիչներից մեկը դեֆոլտի դեպքում կորստի չափն է, այսինքն՝ հաշվարկվում է դեֆոլտի դեպքում կորուստը: Ընկերությունն օգտագործում է LGD-ն հաշվարկելիս դեֆոլտում գտնվող բոլոր վարկերի համար դեֆոլտի ամսաթվից հետո վերականգնումների վերաբերյալ պատմական տեղեկատվությունը: Դրամական հոսքերի մասին ողջ տեղեկատվությունը (մայր գումար, տոկոսագումար, տույժեր) հավաքագրվում է դեֆոլտի ամսաթվից հետո յուրաքանչյուր LGD խմբի համար: Բոլոր վերականգնումները հետագայում զեղչվում են մինչ դեֆոլտի կետ՝ օգտագործելով միջին արդյունավետ տոկոսադրույքը յուրաքանչյուր LGD խմբի համար:

- EAD model

EAD-ն դեֆոլտի դեպքում ակնկալվող ռիսկն է: Ընկերությունը EAD-ն ստանում է կոնտրագենտի համար ներկայացրած ընթացիկ/ներկա ռիսկից և ընթացիկ գումարի հնարավոր փոփոխություններից, որոնք նախատեսված են ամորտիզացիա ներառող պայմանագրով:

(ii) ԱՎԿ-ի հաշվարկ

Յուրաքանչյուր խմբի/սեգմենտի համար սահմանային ԴՀ-ն և LGD-ն որոշելուց հետո վարկային կորուստների գծով պահուստների վերջնական հաշվարկ է կատարվում: Այն կախված է խմբերի ռիսկի հատկանիշներից. փուլ 1-ի խմբերի համար (31-ից պակաս ժամկետանց օր) հաշվարկվում է 12-ամսյա ԱՎԿ-ն, իսկ փուլեր 2-ի և 3-ի խմբերի համար (ավելի քան 90 օր ժամկետանց կամ վերակազմակերպված վարկեր) հաշվարկվում է ամբողջական ԱՎԿ-ն: Վարկային պորտֆելի LLP-ի հաշվարկման արդյունքները հնարավորություն են տալիս ստանալ հավաքական հիմունքով գնահատման 5 խմբերից յուրաքանչյուրի արժեզրկման միջին դրույքաչափը: Այս դրույքաչափերը կիրառվում են մինչև ամբողջ մոդելի հաջորդ հերթական վերահաշվարկ կատարելը վարկային կորուստների գծով պահուստներ ձևավորելու համար: Արժեզրկման մոդելի վերահաշվարկը մեկ անգամ կատարվել է 2018 թվականին, իսկ վերջինը կատարվել է 2018 թվականի դեկտեմբերին՝ վերջին հասանելի տվյալների հիման վրա:

Այլ ֆինանսական ակտիվներ

Բանկերից ստացման ենթակա գումարները, ժամկետային ավանդները և պարտքային արժեթղթերում ներդրումները ենթակա են արժեզրկման՝ համաձայն 12-ամսյա ԱՎԿ-ի: Հաճախորդների մասով դեֆոլտի հավանականության և LGD-ի հաշվարկները ստացվում են միջազգային վարկանիշային գործակալությունների (Moody's, Fitch, S & P) տրամադրած վարկային վարկանիշի վերաբերյալ տեղեկատվությունից:

Այլ դեբիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող վարկային կորուստների համար նախատեսված պահուստը հաշվարկվում է՝ կիրառելով նմանատիպ ակտիվների վարկային կորստի դրույքարափը:

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բոլոր ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման գծով պահուստների համադրումը ներկայացվում է ստորև՝

	Հաճախորդ-ներին տրված ակտիվներ	Ժամկե-տային ավանդներ	Ներդրումային արժեթղթեր ամորտիզաց-ված արժեքով	Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	Այլ ակտիվներ	Ընդամենը
Վարկային արժեզրկման գծով պահուստ 2018 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	**423,263**	**-**	**-**	**-**	**-**	**423,263**
ՖՀՄՍ 9 ընդունման արդյունքում հաշվապ. հաշվառ. քաղ. փոփոխ. ազդեցություն	14,232	28,056	3,031	1,390	1,008	**47,717**
Վարկային արժեզրկման գծով պահուստ 2018 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ համաձայն ՖՀՄՍ 9	**437,495**	**28,056**	**3,031**	**1,390**	**1,008**	**470,980**
Արժեզրկման պահուստի զուտ ծախս/(վերականգնում)	133,136	432	3,708	(160)	(13,663)	**123,453**
Նախկինում՝ որպես անհավաքագրելի դուրս գրված գումարների վերականգնում	490,136	-	-	-	17,750	**507,886**
Դուրս գրված անհուսալի գումարներ	(506,309)	-	-	-	(5,022)	**(511,331)**
Վարկային արժեզրկման գծով պահուստ 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**554,458**	**28,488**	**6,739**	**1,230**	**73**	**590,988**

Վարկային ռիսկերի կենտրոնացում. վարկային ռիսկն ամենակարևոր ռիսկն է Ընկերության գործունեության համար, այդ պատճառով ղեկավարությունը հատուկ ուշադրություն է դարձնում այդ ռիսկի կառավարմանը: Վարկային ռիսկը հիմնականում առաջանում է վարկավորման գործունեության հետ կապված, որը հանգեցնում է վարկերի ու փոխառությունների տրամադրմանը, ինչպես նաև ներդրումային գործունեության հետ կապված, որի արդյունքում Ընկերության ակտիվների պորտֆելը համալրվում պետական գանձապետական պարտատոմսերով: Վարկային ռիսկը կառավարվում և վերահսկվում է վարկային կոմիտեների և գործառնական ու ֆինանսական բաժինների ղեկավարների կողմից, իսկ վարկային ռիսկի վերաբերյալ հաշվետվությունները կանոնավոր կերպով ներկայացվում են ղեկավարությանը:

Վարկային ռիսկին ենթարկվածության առավելագույն աստիճանը, որպես կանոն, արտացոլվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում՝ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներում: Ակտիվների և պարտավորությունների հնարավոր հաշվանցումն էական ազդեցություն չունի պոտենցիալ վարկային ռիսկի նվազեցման վրա:

Հաճախորդներին տրամադրված վարկերի գծով վարկային ռիսկերի կենտրոնացման վերաբերյալ տեղեկությունները նկարագրված են ծան. 6-ում:

Վարկային ռիսկի առավելագույն չափը. Ընկերության վարկային ռիսկի առավելագույն չափը զգալիորեն տատանվում է և կախված է անհատական ու ընդհանուր շուկայական տնտեսության ռիսկերից:

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է վարկային ռիսկի առավելագույն չափը հաշվեկշռային ֆինանսական ակտիվների գծով: Հաշվեկշռային ֆինանսական ակտիվների գծով առավելագույն ռիսկը հավասար է այդ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքին՝ նախքան որևէ հաշվանցում կամ գրավի ազդեցություն հաշվի առնելը:

	2018 թ. դեկտեմբերի 31	**2017 թ. դեկտեմբերի 31**
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	325,354	264,702
Ժամկետային ավանդներ	3,230,269	2,292,052
Հաճախորդներին տրված վարկեր	17,504,020	17,084,456
Ներդրումային արժեթղթեր ամորտիզացված արժեքով	1,397,593	-
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	-	406,783
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվներ	-	368,513
Այլ ստացման ենթակա գումարներ	8,603	15,523
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	**22,465,839**	**20,432,029**

Շուկայական ռիսկ. Ընկերությունը ենթարկվում է շուկայական ռիսկերի: Շուկայական ռիսկերն առաջանում են (ա) արտարժույթի, (բ) տոկոսադրույքի, և (գ) արժեթղթերի բաց դիրքերից, որոնք բոլորն էլ ենթարկվում են ընդհանուր և առանձնահատուկ շուկայական շարժերին:

Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակը ռիսկի այնպիսի կառավարումն ու հսկումն է, որը թույլ կտա պահպանել այս ռիսկին ենթարկվածության աստիճանն ընդունելի սահմաններում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Ընկերությունը կառավարում է շուկայական ռիսկը՝ սահմանելով բաց դիրքի սահմանաչափեր տոկոսադրույքների ժամկետայնության և արտարժույթի դիրքերի հետ կապված, որոնք կանոնավոր կերպով վերահսկվում, ուսումնասիրվում և հաստատվում են տնօրենների խորհրդի կողմից՝ ռիսկերի կառավարման հանձնաժողովի միջոցով:

Ի լրումն, Ընկերությունը կիրառում է սթրեսի սցենարներ՝ վարկային պորտֆելի և ընդհանուր ֆինանսական վիճակի վրա մի շարք առանձնահատուկ շուկայական սցենարների հնարավոր ֆինանսական ազդեցությունը մոդելավորելու համար:

Արժութային ռիսկ. արժութային ռիսկի մասով ղեկավարությունը սահմանում է սահմանաչափեր արժութային և ընդհանուր ռիսկերի նկատմամբ, որոնք պարբերաբար վերահսկվում են:
Ստորև ներկայացված աղյուսակն ամփոփում է հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ Ընկերության՝ արտարժութային ռիսկին ենթարկվածությունը.

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)
(հազար ՀՀ դրամով)

	2018 թ. դեկտեմբերի 31		
	ՀՀ դրամ	**ԱՄՆ դոլար**	**Ընդամենը**
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	328,704	6,714	**335,418**
Ժամկետային ավանդներ	3,230,269	-	**3,230,269**
Հաճախորդներին տրված վարկեր	17,504,020	-	**17,504,020**
Ներդրումային արժեթղթեր ամորտիզացված արժեքով	1,397,593	-	**1,397,593**
Այլ դեբիտորական պարտքեր	8,603		**8,603**
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	**22,469,189**	**6,714**	**22,475,903**
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ			
Փոխառու միջոցներ	2,151,066	-	**2,151,066**
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	23,454	-	**23,454**
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	**2,174,520**	**-**	**2,174,520**
Հաշվեկշռային բաց դիրք	**20,294,669**	**6,714**	**20,301,383**

	2017 թ. դեկտեմբերի 31		
	ՀՀ դրամ	**ԱՄՆ դոլար**	**Ընդամենը**
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	271,639	5,046	276,685
Ժամկետային ավանդներ	2,292,052	-	2,292,052
Հաճախորդներին տրված վարկեր	17,084,456	-	17,084,456
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	406,783	-	406,783
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	368,513	-	368,513
Այլ դեբիտորական պարտքեր	15,523		15,523
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	**20,438,966**	**5,046**	**20,444,012**
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ			
Փոխառու միջոցներ	2,150,776	-	2,150,776
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	15,249	-	15,249
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	**2,166,025**	**-**	**2,166,025**
Հաշվեկշռային բաց դիրք	**18,272,941**	**5,046**	**18,277,987**

Արտարժույթի ռիսկի զգայունություն. ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է Ընկերության զգայունությունը ՀՀ դրամ/ ԱՄՆ դոլար փոխարժեքի 20% աճի և նվազման հանդեպ: Տվյալ 20%-ն իրենից ներկայացնում է այն զգայունության տոկոսը, որն օգտագործվում է արտարժութային ռիսկը հիմնական ղեկավար անձնակազմին ներկայացնելիս և իրենից ներկայացնում է արտարժույթի փոխարժեքի ողջամտորեն հնարավոր փոփոխությունն ըստ ղեկավարության գնահատականի: Զգայունության վերլուծությունը ներառում է միայն վճարման ենթակա արտարժույթով գնանշված դրամական միավորները և ճշգրտում դրանց փոխարկումը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ՝ արտարժույթի փոխարժեքների 20% փոփոխության տեսանկյունից: Զգայունության վերլուծությունը ներառում է արտաքին վարկերը, որոնց դեպքում վարկի գնանշումը կատարված է վարկատուի կամ վարկառուի գործառնական արժույթից տարբեր արժույթով: Ստորև նշված դրական թիվը նշանակում է շահույթի կամ կապիտալի տարրի աճ այն դեպքերում, երբ ՀՀ դրամն արժեվորվում է ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ 20%-ի չափով:

	2018 թ. դեկտեմբերի 31	2017 թ. դեկտեմբերի 31
Շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի վրա ազդեցությունը	(1,343)	(1,009)

Տոկոսադրույքի ռիսկ. շուկայական գերիշխող տոկոսադրույքների տատանումների հետևանքով Ընկերությունը ենթարկվում է ռիսկի, որն ազդեցություն ունի Ընկերության դրամական հոսքերի և ֆինանսական վիճակի վրա: Նման տատանումները կարող են ավելացնել տոկոսային մարժան, սակայն կարող են նաև նվազեցնել կամ հանգեցնել վնասների՝ տոկոսադրույքների անսպասելի փոփոխության դեպքում: Ղեկավարությունը պարբերաբար վերահսկում և սահմանաչափեր է սահմանում տոկոսադրույքի վերանայման ժամկետների անհամապատասխանության մակարդակի նկատմամբ:

Ստորև ներկայացված աղյուսակն ամփոփում է Ընկերության ենթարկվածությունը տոկոսադրույքի ռիսկերին: Աղյուսակը ներկայացնում է Ընկերության ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ընդհանուր գումարները հաշվեկշռային արժեքներով, դասակարգված ըստ տոկոսների, վերանայման կամ մարման ամսաթվի պայմանագրային ժամկետների:

		2018 թ. դեկտեմբերի 31					
	Միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույք	**Մինչև 1 ամիս**	**1-3 ամիս**	**3 ամսից-1 տարի**	**1-5 տարի**	**5 տարուց ավել**	**Ընդամենը**
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ							
Ֆիքսված տոկոսադրույքով գործիքներ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	4.67%	22,370	250,087	-	-	-	**272,457**
Ժամկետային ավանդներ	7.10%	661,318	1,265,738	1,303,213	-	-	**3,230,269**
Հաճախորդներին տրված վարկեր	28.40%	1,161,417	2,147,022	8,123,118	6,056,958	15,505	**17,504,020**
Ներդրումային արժեթղթեր ամորտիզացված արժեքով	7.17%	239,471	-	674,115	484,007	-	**1,397,593**
Ընդամենը ֆիքսված տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվներ		**2,085,576**	**3,662,847**	**10,100,446**	**6,540,965**	**15,505**	**22,404,339**
Ոչ տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվներ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ		62,961	-	-	-	-	**62,961**
Այլ ակտիվներ		8,603	-	-	-	-	**8,603**
Ընդամենը ոչ տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվներ		**71,564**	**-**	**-**	**-**	**-**	**71,564**
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ		**2,156,140**	**3,662,847**	**10,100,446**	**6,540,965**	**15,505**	**22,475,903**
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ և հանձնառություններ							
Ֆիքսված տոկոսադրույքով գործիքներ							
Փոխառու միջոցներ	15.53%	150,433	-	2,000,633	-	-	**2,151,066**
Ընդամենը ֆիքսված տոկոսադրույքով ֆինանսական պարտավորություններ		**150,433**	**-**	**2,000,633**	**-**		**2,151,066**
Ոչ տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություններ և հանձնառություններ							
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ		17,374	6,080	-	-	-	**23,454**
Ընդամենը ոչ տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություններ և հանձնառություններ		**17,374**	**6,080**	**-**	**-**	**-**	**23,454**
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ և հանձնառություններ		**167,807**	**6,080**	**2,000,633**	**-**	**-**	**2,174,520**
Տոկոսադրույքի զգայունության տարբերություն		1,934,143	3,662,847	8,099,813	6,540,965	15,505	
Տոկոսադրույքի զգայունության կուտակային տարբերություն		**1,934,143**	**5,596,990**	**13,696,803**	**20,237,768**	**20,253,273**	**20,253,273**
Իրացվելիության տարբերություն		1,988,333	3,656,767	8,099,813	6,540,965	15,505	
Իրացվելիության կուտակային տարբերություն		**1,988,333**	**5,645,100**	**13,744,914**	**20,285,879**	**20,301,384**	**20,301,384**

		2017 թ. դեկտեմբերի 31					
	Միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույք	**Մինչև 1 ամիս**	**1-3 ամիս**	**3 ամսից-1 տարի**	**1-5 տարի**	**5 տարուց ավել**	**Ընդամենը**
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ							
Ֆիքսված տոկոսադրույքով գործիքներ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5.08%	56,429	150,099	-	-	-	**206,528**
Ժամկետային ավանդներ	7.88%	957,521	661,145	673,386	-	-	**2,292,052**
Հաճախորդներին տրված վարկեր	30.16%	1,085,482	2,215,051	8,200,852	5,555,236	27,835	**17,084,456**
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	12.62%	-	-	-	406,783	-	**406,783**
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվներ	7.48%	-	-	195,327	173,186	-	**368,513**
Ընդամենը ֆիքսված տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվներ		**2,099,432**	**3,026,295**	**9,069,565**	**6,135,205**	**27,835**	**20,358,332**
Ոչ տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվներ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ		70,157	-	-	-	-	**70,157**
Այլ ակտիվներ		15,523	-	-	-	-	**15,523**
Ընդամենը ոչ տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվներ		**85,680**	**-**	**-**	**-**	**-**	**85,680**
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ		**2,185,112**	**3,026,295**	**9,069,565**	**6,135,205**	**27,835**	**20,444,012**
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ և հանձնառություններ							
Ֆիքսված տոկոսադրույքով գործիքներ							
Փոխառու միջոցներ	15.53%	149,611	-	139,221	1,861,944	-	**2,150,776**
Ընդամենը ֆիքսված տոկոսադրույքով ֆինանսական պարտավորություններ		**149,611**	**-**	**139,221**	**1,861,944**		**2,150,776**
Ոչ տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություններ և հանձնառություններ							
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ		14,929	320	-	-	-	**15,249**
Ընդամենը ոչ տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություններ և հանձնառություններ		**14,929**	**320**	**-**	**-**	**-**	**15,249**
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ և հանձնառություններ		**164,540**	**320**	**139,221**	**1,861,944**	**-**	**2,166,025**
Տոկոսադրույքի զգայունության տարբերություն		1,949,821	3,026,295	8,930,344	4,273,261	27,835	
Տոկոսադրույքի զգայունության կուտակային տարբերություն		**1,949,821**	**4,976,116**	**13,906,460**	**18,179,721**	**18,207,556**	**18,207,556**
Իրացվելիության տարբերություն		2,020,572	3,025,975	8,930,344	4,273,261	27,835	
Իրացվելիության կուտակային տարբերություն		**2,020,572**	**5,046,547**	**13,976,891**	**18,250,152**	**18,277,987**	**18,277,987**

Աշխարհագրական ռիսկի կենտրոնացում. բոլոր ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները գտնվում են ՀՀ տարածքում՝ 2018 և 2017 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Վերանայված վարկեր. Վարկերը, ընդհանուր առմամբ, վերանայվում են վարկառուի դրության անբարենպաստ փոփոխության արդյունքում: Վերջինի դեպքում վերանայումը կարող է հանգեցնել մարման ժամկետի կամ մարման ժամանակացույցի երկարաձգման, համաձայն որի, Ընկերությունն իրապես անբարենպաստ վիճակում գտնվող վարկառուներին առաջարկում է զեղչային տոկոսադրույքներ: Արդյունքում՝ տվյալ ակտիվը շարունակում է մնալ ժամկետանց և անհատապես արժեզրկված, ընդ որում՝ տոկոսի և մայր գումարի վճարումը թույլ չի տալիս վերականգնել ակտիվի սկզբնական հաշվեկշռային արժեքը: Այլ դեպքերում վերանայումը կհանգեցնի նոր պայմանագրի ձևավորման, որն, ըստ էության, կդիտվի որպես նոր վարկ: 2018 և 2017 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վերանայված վարկերի հաշվեկշռային արժեքը կազմել է 19,172 հազար դրամ և 45,797 հազար դրամ համապատասխանաբար:

Իրացվելության ռիսկ. իրացվելիության ռիսկն այն ռիսկն է, երբ կազմակերպությունը դժվարություններ է ունենում ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված պարտականությունները կատարելիս:

Ընկերությունը ձգտում է պահպանել ֆինանսավորման աղբյուրների կայուն կառուցվածք, որը հիմնականում բաղկացած է այլ ֆինանսական հաստատություններին վճարվելիք գումարներից: Ընկերությունը միջոցները պահում է ավանդների տեսքով, որպեսզի կարողանա արագ և հեշտ արձագանքել իրացվելիության անկանխատեսելի պահանջներին:

Ընկերության իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների մակարդակը՝ անհրաժեշտ պարտավորությունները մարելու համար, ապահովել մի շարք ֆինանսավորման աղբյուրների հասանելիությունը, ունենալ ֆինանսավորման պայմանական պլաններ և մոնիտորինգ իրականացնել իրացվելիության գործակիցների նկատմամբ՝ օրենսդրության պահանջներին համապատասխան: Այս գործակիցներն են՝

- Չօգտագործվող կանխիկի հարաբերակցություն, որը հաշվարկվում է դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաժանելով վարկային պորտֆելի մնացորդի վրա: 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ գործակիցը կազմում էր 1.92% (2017 թ. դեկտեմբերի 31-ին՝ 1.62%):
- Բարձր իրացվելի ակտիվների և ընդհանուր ակտիվների հարաբերակցություն, որը հաշվարկվում է դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաժանելով ընդհանուր ակտիվների վրա: 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ գործակիցը կազմում էր 1.45% (2017 թ. դեկտեմբերի 31-ին՝ 1.30%):
- Ընթացիկ հարաբերակցություն, որը հաշվարկվում է որպես ընթացիկ ակտիվների և պարտավորությունների հարաբերակցություն: 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին գործակիցը կազմում էր 5.71 (2017թ. դեկտեմբերի 31-ին՝ 15.73):
- Արագ հարաբերակցություն, որը հաշվարկվում է դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաժանելով ընթացիկ պարտավորությունների վրա: 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին գործակիցը կազմում էր 0.12 (2017 թ. դեկտեմբերի 31-ին՝ 0.30):

Ընկերությունն իրականացնում է իրացվելիության կառավարում՝ նպատակ ունենալով մշտապես ապահովել պարտավորությունների մարման ժամկետներին համապատասխան անհրաժեշտ միջոցների առկայությունը: Իրացվելիության քաղաքականությունը ուսումնասիրվում և հաստատվում է ռիսկերի կառավարման հանձնաժողովի միջոցով՝ Տնօրենների խորհրդի կողմից :

Ընկերությունը ձգտում է ակտիվորեն պահպանել ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված և կայուն կառուցվածք, որը ներառում է բանկերից և այլ վարկային կազմակերպություններից ստացված երկարաժամկետ և կարճաժամկետ վարկերը՝ իրացվելիության անկանխատեսելի պահանջներին արագ և հեշտ արձագանքելու համար:

Իրացվելիության կառավարման քաղաքականությունը պահանջում է՝

- Դրամական միջոցների հոսքերի կանխատեսում ըստ արտարժույթի և այդ հոսքերի հետ կապված պահանջվող իրացվելի ակտիվների մակարդակի դիտարկում

- Ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված կառուցվածքի պահպանում
- Պարտքերի կենտրոնացման և կառուցվածքի կառավարում
- Պարտքերի ֆինանսավորման ծրագրերի վարում
- Բարձր իրացվելի ակտիվների պորտֆելի պահպանում, որը կարելի է հեշտությամբ իրացնել՝ որպես ապահովություն դրամական միջոցների ներհոսքի դադարեցման դեպքում
- Իրացվելիության և ֆինանսավորման հետ կապված՝ անկանխատեսելի հանգամանքներում գործողությունների ծրագրերի ապահովում
- Սահմանված ցուցանիշներին համապատասխան՝ իրացվելիության գործակիցների մոնիտորինգ:

Ստորև ներկայացված աղյուսակը ցույց է տալիս ֆինանսական պարտավորությունները 2018 և 2017 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ պայմանագրային մնացորդային ժամկետայնությամբ: Ժամկետայնության աղյուսակում բացահայտված գումարները պայմանագրային չզեղչված դրամական միջոցների հոսքեր են: Նման չզեղչված դրամական միջոցների հոսքերը տարբերվում են այն գումարից, որը ներառված է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, քանի որ գումարը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հիմնված է զեղչված դրամական միջոցների հոսքերի վրա: Երբ վճարելիք գումարը ֆիքսված չէ, բացահայտված գումարը որոշվում է՝ հաշվի առնելով հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ առկա պայմանները: Արտարժութային վճարումները փոխարկվում են՝ օգտագործելով հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ առկա ընթացիկ փոխարժեքը:

Ընկերության ղեկավարությունը չի ակնկալում նշանակալի տարբերություն ֆինանսական գործիքների ակնկալվող և պայմանագրային ժամկետայնության միջև:

		2018 թ. դեկտեմբերի 31					
	Միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույք	**Մինչև 1 ամիս**	**1-3 ամիս**	**3 ամսից-1 տարի**	**1-5 տարի**	**Ընդամենը**	**Հաշվեկշռային արժեք**
Ֆիքսված տոկոսադրույքով գործիքներ							
Փոխառու միջոցներ	15.53%	151,268	-	2,161,015	-	**2,312,283**	**2,151,066**
Ընդամենը ֆիքսված տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություններ		**151,268**	**-**	**2,161,015**	**-**	**2,312,283**	**2,151,066**
Ոչ տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություններ							
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ		17,374	6,080	-	-	**23,454**	**23,454**
Ընդամենը ոչ տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություններ		**17,374**	**6,080**	**-**	**-**	**23,454**	**23,454**
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ		**168,642**	**6,080**	**2,161,015**	**-**	**2,335,737**	**2,174,520**

		2017 թ. դեկտեմբերի 31					
	Միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույք	**Մինչև 1 ամիս**	**1-3 ամիս**	**3 ամսից-1 տարի**	**1-5 տարի**	**Ընդամենը**	**Հաշվեկշռային արժեք**
Ֆիքսված տոկոսադրույքով գործիքներ							
Փոխառու միջոցներ	15.53%	150,442	-	150,442	2,312,283	**2,613,167**	**2,150,776**
Ընդամենը ֆիքսված տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություններ		**150,442**	**-**	**150,442**	**2,312,283**	**2,613,167**	**2,150,776**
Ոչ տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություններ							
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ		14,929	320	-	-	**15,249**	**15,249**
Ընդամենը ոչ տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություններ		**14,929**	**320**	**-**	**-**	**15,249**	**15,249**
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ		**165,371**	**320**	**150,442**	**2,312,283**	**2,628,416**	**2,166,025**

21. Կապիտալի կառավարում

Կապիտալը կառավարելիս Ընկերության նպատակները հետևյալն են. (ա) ապահովել ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված՝ կապիտալի նկատմամբ ներկայացվող պահանջներին համապատասխանությունը, (բ) պահպանել Ընկերության կարողությունը՝ շարունակելու իր գործունեությունն անընդհատության սկզբունքով, ապահովելով շահույթ բաժնետերերին և օգուտ այլ գործընկերներին և պահպանել կապիտալի օպտիմալ կառուցվածք՝ կապիտալի արժեքը նվազեցնելու համար: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ ճշգրտելու համար Ընկերությունը կարող է կարգավորել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների չափը, վերադարձնել կապիտալը բաժնետերերին, թողարկել նոր բաժնետոմսեր կամ վաճառել ակտիվները՝ նվազեցնելով պարտքը: 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության կողմից կառավարվող կապիտալի գումարը կազմել է 20,243,027 հազար դրամ (2017 թ. դեկտեմբերի 31՝ 18,294,241 հազար դրամ):

ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի նկատմամբ ներկայացվող ներկա պահանջների համաձայն, վարկային կազմակերպությունները պետք է ապահովեն նվազագույն բաժնետիրական կապիտալ և ընդհանուր կապիտալ 150,000 հազար դրամի չափով: 2018 և 2017 թթ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարիների դրությամբ Ընկերության կապիտալի չափը համապատասխանում է սահմանված չափին:

22. Պայմանական դեպքեր և պարտավորություններ

Իրավական գործընթացներ. ժամանակ առ ժամանակ, սովորական գործունեության ընթացքում Ընկերության դեմ կարող են պահանջներ ներկայացվել: Հիմք ընդունելով սեփական գնահատումները և ներքին մասնագիտական խորհրդատվությունը, ղեկավարությունն այն կարծիքին է, որ պահանջների գծով ոչ մի էական վնաս չի առաջանա, հետևաբար ֆինանսական հաշվետվություններում ոչ մի պահուստ չի նախատեսվել:

Հարկային օրենսդրություն. ՀՀ հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է և բնութագրվում է օրենսդրության հաճախակի փոփոխություններով, պաշտոնական հայտարարություններով և դատական որոշումներով, որոնք երբեմն ոչ հստակ և հակասական են՝ ենթակա տարբեր մեկնաբանությունների: Հարկերը ենթակա են վերանայման և քննության հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են տույժեր և տուգանքներ սահմանել: Հարկային տարին շարունակում է բաց լինել հարկային մարմինների վերանայման համար՝ հաջորդ երեք օրացուցային տարիների ընթացքում:

Այս հանգամանքները կարող են հարկային ռիսկեր առաջացնել ՀՀ-ում, որոնք առավել նշանակալի են, քան այլ երկրներում: Ղեկավարությունը կարծում է, որ համարժեքորեն է նախատեսել հարկային պարտավորությունները, հիմնվելով ՀՀ գործող հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատական որոշումների իր մեկնաբանությունների վրա: Այդուհանդերձ, համապատասխան մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել և ազդեցությունը սույն ֆինանսական հաշվետվությունների վրա կարող է նշանակալի լինել, եթե այդ մարմիններին հաջողվի կիրառել իրենց մեկնաբանությունները:

Ապահովագրություն. ՀՀ-ում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է, և այլ երկրներում լայնորեն տարածված ապահովագրության շատ տեսակներ դեռևս Հայաստանում չեն կիրառվում: Ընկերությունը չունի ամբողջական ապահովագրական ծածկույթ իր հիմնական միջոցների համար, ինչպես նաև ամբողջովին ապահովագրված չէ գործունեության ընդհատումից և երրորդ կողմերի նկատմամբ պարտավորություններից, որոնք կարող են առաջանալ գույքին կամ շրջակա միջավայրի՝ Ընկերության տարածքում տեղի ունեցած, կամ վերջինիս գործունեության հետ կապված պատահարներից: Քանի դեռ Ընկերությունը համապատասխան ձևով ապահովագրված չէ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է զգալի բացասական ազդեցություն ունենալ Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

Կապիտալ ծախսերի գծով պարտավորություններ. 2018 և 2017 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը հիմնական միջոցների մասով չունի պայմանագրային կապիտալ ծախսերի պարտավորություններ:

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով. գործառնական վարձակալության գծով վարձավճարները վերաբերում են 1-5 տարի ժամկետով գրասենյակային տարածքների պայմանագրային վարձակալությանը: Գործառնական վարձակալության պայմանագրերը պարունակում են շուկայական վարձավճարների վերանայման դրույթներ:

Ընկերությունը չունի վարձակալության ժամկետների ավարտից հետո վարձակալված գույքի ձեռքբերման տարբերակով պայմանագրեր:
Վարձակալության գծով ճանաչված ծախսը այս ժամանակաշրջանի համար կազմել է 147,363 հազար դրամ (2017 թ. դեկտեմբերի 31՝ 141,024 հազար դրամ):

Ընկերությունն ունի չդադարեցվող գործառնական վարձակալության գծով հետևյալ պարտավորությունները՝

	2018 թ. դեկտեմբերի 31	2017 թ. դեկտեմբերի 31
Մինչև 1 տարի	92,288	86,388
1-5 տարի	162,400	164,516
Ընդամենը պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով	**254,688**	**250,904**

ՀՀ ԿԲ կանոնակարգերի պահանջների կատարում. Ընկերությունը ենթակա է ՀՀ ԿԲ-ի կողմից կանոնակարգման, որը հիմնականում վերաբերում է իր գործունեությանը: Նման կանոնակարգման պահանջների չկատարումը կարող է բացասական հետևանքներ ունենալ Ընկերության համար, ներառյալ ՀՀ ԿԲ-ի կողմից տուգանքների սահմանումը: Ընկերությունը կատարել է նշված կանոնակարգման պահանջները 2018 և 2017 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Գործարար միջավայրը. զարգացող երկրների շուկաները, ինչպիսին է Հայաստանի շուկան, ավելի շատ են ենթակա ռիսկերի, քան առավել զարգացած երկրների շուկաները, ներառյալ տնտեսական, քաղաքական, սոցիալական, իրավական և օրենսդրական ռիսկերը: Հայաստանում բիզնեսների գործունեության վրա անդրադարձող օրենքներն ու կանոնակարգերը շարունակում են փոխվել, իսկ հարկային և կարգավորիչ դաշտը տարբեր կերպ են մեկնաբանվում: Իրավական, կարգավորիչ և քաղաքական միջավայրը ՀՀ կառավարության կողմից ընդունված ֆինանսական և դրամավարկային քաղաքականությունների հետ միասին մեծապես ազդում է Հայաստանի ապագա տնտեսական ուղղության վրա: Հայաստանը դեռևս գտնվում է տնտեսական և քաղաքական փոփոխությունների գործընթացում: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանը չունի այն աստիճան զարգացած գործարար և կանոնակարգային ենթակառուցվածք, որը բնորոշ է ավելի զարգացած ազատ շուկայական տնտեսություններին: Ի լրումն, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել ֆինանսական շուկաների գործունեության ծավալները, ինչը թերևս չի արտացոլում ֆինանսական գործիքների արժեքները: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտ են հանդիսանում տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակը և տնտեսավարման կենտրոնացվածությունը, տարածաշրջանային անկայունությունները և միջազգային տնտեսական ճգնաժամը:

Համաշխարհային ֆինանսական համակարգերում համակարգային ռիսկերը, այդ թվում՝ վարկային շուկաների վիճակի վատթարացումը բացասական ազդեցություն ունեն Ընկերության կապիտալի և դրա հասանելիության, ավելի ընդհանրականորեն՝ գործունեության արդյունքների, ֆինանսական դրության և հեռանկարների վրա: Ավելին, դեռևս առկա են անորոշություններ՝ կապված երկրների տնտեսական իրավիճակի հետ, որը կարող է հանգեցնել արտասահմանից ներհոսող դրամական միջոցների պակասորդի, ինչպես նաև հանքարդյունաբերական արտադրանքի գների անկման, որը մեծապես որոշիչ դեր է խաղում ՀՀ տնտեսության համար: Առավել խիստ զգալի շուկայական սպառնալիքների և դժվարությունների արդյունքում ՀՀ տնտեսությունը, ինչպես նաև Ընկերության գործունեությունը կարող են վատթարանալ: Այնուամենայնիվ, քանի որ նման ենթադրությունների հիմքում ընկած են բազմաթիվ փոփոխական պայմաններ և անորոշություններ, ղեկավարությունը հնարավորություն չունի արժանահավատ գնահատական տալ, թե նման հանգամանքները ինչ ազդեցություն կունենան Ընկերության ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վրա:

Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունները չեն ներառում ճշգրտումների ազդեցությունը, եթե այդպիսիք կան, որոնք կարող էին անհրաժեշտ համարվել, եթե վերը նշված գործոնների ազդեցությունը դիտարկելի և արժանահավատորեն չափելի դառնար ՀՀ համար:

23. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը

ՖՀՄՍ-ն սահմանում է իրական արժեքը որպես գումար, որով ակտիվը կարող է վաճառվել կամ պարտավորությունը փոխանցվել շուկայի մասնակիցների միջև սովորական պայմաններով ընթացող գործարքում չափման ամսաթվի դրությամբ: Այստեղ ներկայացված գնահատումները պարտադիր կերպով չեն արտացոլում այն գումարները, որոնք Ընկերությունը կարող է ստանալ որոշակի գործիքի շուկայական փոխանակման արդյունքում:

Այնուամենայնիվ, անհրաժեշտ է տրամաբանորեն մեկնաբանել շուկայական տվյալները գնահատված իրական արժեքը որոշելու համար: Հայաստանի Հանրապետության շուկան կարելի է բնութագրել որպես զարգացող, և տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել ֆինանսական շուկաներում գործունեության ծավալները: Շուկայի գնանշումները կարող են հնացած լինել կամ արտացոլել վաճառքի գործարքների կրճատում և արդյունքում չեն արտացոլի ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները: Ղեկավարությունն օգտագործել է շուկայի ամբողջ հասանելի տեղեկատվությունը ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը գնահատելիս:

Ընկերության՝ շարունակական հիմունքներով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը. Ընկերության որոշ ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ չափվել են իրական արժեքով 2017 թ. վերջում: Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է նշված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի որոշման մեթոդները (մասնավորապես՝ օգտագործված գնահատման մեթոդները և ելակետային տվյալները).

	Իրական արժեք					
Ֆինանսական ակտիվներ/ պարտավորու-թյուններ	**2018 թ. դեկտ. 31 դրությամբ**	**2017 թ. դեկտ. 31 դրությամբ**	**Իրական արժեքի հիերար-խիա**	**Գնահատման հմտություն (ներ) և հիմնական ելակետային տվյալ(ներ)**	**Էական ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալ(ներ)**	**Ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալների հարաբեր. իրական արժեքին**
Ընկերության կողմից պահվող ՀՀ պետական արժեթղթեր	-	406,783	մակարդակ 2	Չեղչված դրամական հոսքեր. նախասահմանված դրամական հոսքերը զեղչված են այն դրույքաչափով, որն արտացոլում է մինչև մարման ժամկետն ընկած շուկայի եկամտաբերութ-յունը	կ/չ	կ/չ

Ընկերության՝ ոչ շարունակական հիմունքներով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը (սակայն իրական արժեքի բացահայտման ծանոթագրություն է պահանջվում). Ղեկավարությունը կարծում է, որ բացառությամբ ներքոնշյալ աղյուսակի, ֆինանսական հաշվետվություններում ներառված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները մոտ են իրենց իրական արժեքներին:

	2018 թ. դեկտեմբերի 31		**2017 թ. դեկտեմբերի 31**	
	Հաշվեկշռային արժեք	**Իրական արժեք**	**Հաշվեկշռային արժեք**	**Իրական արժեք**
Ֆինանսական ակտիվներ				
Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր՝				
- հաճախորդներին տրվող վարկեր	17,504,020	17,472,678	17,084,456	17,069,934
- առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	8,603	8,612	15,523	15,523
Ներդրումային արժեթղթեր՝				
- պետական պարտատոմսեր	1,397,593	1,436,157	368,513	375,274
Ֆինանսական պարտավորություններ				
Ամորտիզացված արժեքով պահվող ֆինանսական պարտավորություններ				
- վարկեր փոխկապակցված անձանցից	2,151,066	2,186,336	2,150,776	2,278,494
- առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	24,256	24,256	15,249	15,249

	Իրական արժեքի հիերարխիա առ 2018 թ. դեկտեմբերի 31			
	Մակարդակ 1	**Մակարդակ 2**	**Մակարդակ 3**	**Ընդամենը**
Ֆինանսական ակտիվներ				
Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր՝				
- հաճախորդներին տրված վարկեր	-	-	17,472,678	**17,472,678**
- առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	-	-	8,612	**8,612**
Ներդրումային արժեթղթեր				
- պետական պարտատոմսեր	-	1,436,157	-	**1,436,157**
Ընդամենը		**1,436,157**	**17,481,290**	**18,917,447**
Ֆինանսական պարտավորություններ				
Ամորտիզացված արժեքով պահվող ֆինանսական պարտավորություններ՝				
- վարկեր փոխկապակցված կողմերից		2,186,336		**2,186,336**
- առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր			24,256	**24,256**
Ընդամենը		**2,186,336**	**24,256**	**2,210,592**

	Իրական արժեքի հիերարխիա առ 2017թ. դեկտեմբերի 31			
	Մակարդակ 1	**Մակարդակ 2**	**Մակարդակ 3**	**Ընդամենը**
Ֆինանսական ակտիվներ				
Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր՝				
- հաճախորդներին տրված վարկեր	-	-	17,069,934	**17,069,934**
- առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	-	-	15,523	**15,523**
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ՝				
- պետական պարտատոմսեր	-	375,274	-	**375,274**
Ընդամենը	**-**	**375,274**	**19,126,386**	**19,501,660**
Ֆինանսական պարտավորություններ				
Ամորտիզացված արժեքով պահվող ֆինանսական պարտավորություններ՝				
- վարկեր փոխկապակցված կողմերից	-	2,278,494	-	**2,278,494**
- առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	-	-	15,249	**15,249**
Ընդամենը		**2,278,494**	**15,249**	**2,293,743**

Վերը նշված մակարդակ 2-ում և 3-ում ներառված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների՝ իրական արժեքները որոշվել են զեղչված դրամական հոսքերի մոդելի ընդհանուր ընդունված գնային մոդելի համաձայն, որում ամենակարևոր հանգամանքը գործընկերների վարկային ռիսկի զեղչման տոկոսադրույքն է:

24. Փոխկապակցված անձանց հետ գործարքներ

Կողմերը, որպես կանոն, համարվում են փոխկապակցված, եթե դրանք գտնվում են ընդհանուր վերահսկողության տակ, կամ կողմերից մեկն ունի կարողություն վերահսկելու մյուս կողմին, կամ կարող է ունենալ նշանակալի ազդեցություն կամ համատեղ վերահսկողություն մեկ այլ կողմի նկատմամբ՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Յուրաքանչյուր հնարավոր փոխկապակցված կողմի հարաբերություն դիտարկելիս ուշադրություն է դարձվում հարաբերության բնույթի, և ոչ միայն իրավական կառուցվածքի վրա:

2018 և 2017 թթ. դրությամբ փոխկապակցված կողմերի հետ մնացորդները հետևյալն են՝

	2018 թ. դեկտեմբերի 31		2017 թ. դեկտեմբերի 31	
	Փոխկապակց-ված կողմերի մնացորդներ	**Ընդամենը՝ ըստ ֆինանսական հաշվետվությունների**	**Փոխկապակց-ված կողմերի մնացորդներ**	**Ընդամենը՝ ըստ ֆինանսական հաշվետվությունների**
Հաճախորդներին տրված վարկեր՝				
- Առանցքային ղեկավար անձնակազմին տրված վարկերի համախառն գումար (պայմանագրային տոկոսադրույք՝ 5%, ժամկետայնություն՝ 2026)	84,736	18,058,478	92,371	17,507,719
Հաճախորդներին տրված վարկերի արժեզրկումից կորուստների գծով պահուստ	(855)	(554,458)	(514)	(423,263)
Վարկեր և փոխառություններ՝				
- բաժնետեր	2,151,066	2,151,066	2,150,776	2,150,776
Շահաբաժնի պարտավորություն				
- բաժնետեր	339,347	339,347	200,282	200,282

Առանցքային ղեկավար անձնակազմը ներառում է գործադիր վարչությունը, վարչությունների ղեկավարները և վերստուգողը: Տնօրենների խորհրդի անդամների ընդհանուր վարձատրության մասով ծախսերը ներառված են վարչական և այլ գործառնական ծախսերում, իսկ առանցքային ղեկավար անձնակազմի վարձատրության ծախսերը՝ անձնակազմի գծով ծախսերում:

Տնօրենների խորհրդի անդամների և առանցքային ղեկավարների 2018 և 2017 թթ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարիների վարձատրությունը, որը ներառվել է անձնակազմի ծախսերում, հետևյալն է՝

	2018 թ.		2017 թ.	
	Փոխկապակց ված կողմերի գործարքներ	**Ընդամենը՝ ըստ ֆինանսական հաշվետվություն-ների**	**Փոխկապակց ված կողմերի գործարքներ**	**Ընդամենը՝ ըստ ֆինանսական հաշվետվություն-ների**
Առանցքային ղեկավար անձնակազմի վարձատրություն՝		(1,165,270)		(955,415)
- կարճաժամկետ աշխատողների հատուցումներ	(132,772)		(101,387)	
- այլ երկարաժամկետ հատուցումներ	(9,505)		(10,077)	
Ընդամենը	**(142,277)**	**(1,165,270)**	**(111,464)**	**(955,415)**

Փոխկապակցված կողմերի հետ եկամտային և ծախսային հոդվածները հետևյալն են՝

	2018 թ.		2017 թ.	
	Փոխկապակցված կողմերի գործարքներ	**Ընդամենը՝ ըստ ֆինանսական հաշվետվությունների**	**Փոխկապակցված կողմերի գործարքներ**	**Ընդամենը՝ ըստ ֆինանսական հաշվետվությունների**
Տոկոսային եկամուտ		5,296,687		5,022,250
-առանցքային ղեկավար անձնակազմ	16,407		16,950	
Տոկոսային ծախս		(301,173)		(302,007)
- բաժնետեր	(301,173)		(301,478)	
Գործառնական ծախսեր		(672,632)		(647,578)
- Խորհրդին առնչվող ծախսեր	(25,241)		(36,870)	

Փոխկապակցված կողմերի հետ գործարքները կատարվել են «անկախ կողմերի միջև գործարքի» սկզբունքով, բացառությամբ անձնակազմին տրվող վարկերի: